

РЕШЕНИЕ

22.05.2020

г. Мензелинск

КАРАР

№ 2

Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районы Минзәлә шәһәренәң Жирдән файдалану кагыйдәләрен раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 4 өлешә, Россия Федерациясә Шәһәр төзелешә кодексының 30, 31, 32, 33 статьялары нигезендә, Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районы Минзәлә шәһәренәң Генераль планы проектына Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан килештерелгән бәяләмә нигезендә, Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районы Минзәлә шәһәрә Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының «Минзәлә шәһәрә» муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен расларга.
2. Әлегә карар рәсми басылып чыгарга тиеш.
3. Әлегә карарның үтәләшен контрольдә тотунуны үземә йөклим.

Совет Рәисе

А. Ф. Сәлахов

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МИНЗӘЛӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
"МИНЗӘЛӘ ШӘһӘРЕ" МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ БАШЛЫГЫНЫҢ
ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛеш КАГЫЙДӘЛӘРЕ

2020 ел.
ЭЧТӨЛӨК

ЭЧТӨЛӨК.....	3
I ӨЛӨШ ШӨҢӨР ТӨЗЕЛӨШӨН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӨ ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗЕЛӨШ АЛЫП БАРУНЫ ЖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ.....	3
БҮЛӨК 1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӨМӨЛӨР.....	3
1 <i>Статья 1. Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр.....</i>	<i>3</i>
2 <i>Статья 2. Кертү нигезләре, билгеләү һәм кагыйдәләр составы.....</i>	<i>7</i>
3 <i>Мәкалә 3. Шәһәр төзелешен жайга салу линияләре.....</i>	<i>8</i>
4 <i>Мәкалә 4. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.....</i>	<i>8</i>
5 <i>Статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турындагы мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем өчен ачык булуы. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча караулар кабул итүдә физик һәм юридик затларның катнашуы.....</i>	<i>11</i>
6 <i>Статья 6. Кагыйдә бозган өчен җаваплылык.....</i>	<i>11</i>
БҮЛӨК 2. ЖИР БИЛӨМӨЛӨРЕННӨН ФАЙДАЛАНУ ҺӘМ ТӨЗЕЛӨШ МӘСБӘЛӨЛӨРЕ БУЕНЧА БАРЛЫККА КИЛГӨН МӨНӘСӘБӘТЛӨРДӘ КАТНАШУЧЫЛАР.....	11
7 <i>Статья. Төзелеш объектлары һәм шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре субъектлары.....</i>	<i>11</i>
8 <i>Статья 8. «Минзәлә шәһәре " муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалану һәм төзелеш алып баруны жайга салуы жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары.....</i>	<i>12</i>
9 <i>Статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш буенча Комиссия.....</i>	<i>13</i>
10 <i>Статья. Иҗтимагый фикер алышулар, ачык тыңлаулар.....</i>	<i>13</i>
БҮЛӨК 3. ЖИР УЧАСТОГЫН ЯКИ КАПИТАЛЬ ТӨЗЕЛӨШ ОБЪЕКТЫН ШАРТЛЫ РӘВЕШТӘ РӨХСӘТ ИТЕЛГӨН ФАЙДАЛАНУГА РӨХСӘТ. КАПИТАЛЬ ТӨЗЕЛӨШ ОБЪЕКТЛАРЫН ТӨЗҮНӨЧ, РЕКОНСТРУКЦИЯЛӨНӨЧ ИҢ ЧИК ПАРАМЕТРЛАРЫННАН КИРЕ КАГУГА РӨХСӘТ.....	15
11 <i>Статья. Капиталь төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе.....</i>	<i>15</i>
12 <i>Статья. Жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объекттын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү.....</i>	<i>15</i>
13 <i>Статья. Капиталь төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкциялөч чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт алу тәртибе.....</i>	<i>16</i>
БҮЛӨК 4. ТЕРРИТОРИЯНЕ ПЛАНЛАШТЫРУ БУЕНЧА ДОКУМЕНТЛАР.....	17
14 <i>Статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар.....</i>	<i>17</i>
15 <i>Статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү тәртибе.....</i>	<i>17</i>
БҮЛӨК 5. ТӨЗЕЛӨШ ӨЧӨН КЫЗЫКСЫНГАН ЗАТЛАРГА БИРҮ МАКСАТЫННАН ЖИР КИШӘРЛЕКЛӨРӨН ШӨҢӨР ТӨЗЕЛӨШӨН ЯГЫННАН ӘЗЕРЛӨҮ. ДӨҮЛӨТ ЯКИ МУНИЦИПАЛЬ ЖИРЛӨР СОСТАВЫННАН ФОРМАЛАШКАН ЖИР КИШӘРЛЕКЛӨРӨН БИРҮ ТӘРТИБӨ ТУРЫНДА ГОМУМИ НИГЕЗЛӨМӨЛӨР.....	18
16 <i>Территорияләре шәһәр төзелеше әзерләү һәм жир кишәрлекләрен формалаштыру принциплары.....</i>	<i>18</i>
17 <i>Статья. Территорияне шәһәр төзелеше ягыннан әзерләү.....</i>	<i>19</i>
БҮЛӨК 6. ЖИР КИШӘРЛЕКЛӨРӨН РЕЗЕРВЛАУ ҺӘМ АЛУ.....	19
18 <i>Статья. Муниципаль ихтыяҗлар өчен жирләре резервлау.....</i>	<i>19</i>
19 <i>Статья. Муниципаль ихтыяҗлар өчен жир кишәрлекләрен алу.....</i>	<i>20</i>
20 <i>Статья. Ачык сервитутларны билгеләү.....</i>	<i>20</i>
21 <i>Статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану.....</i>	<i>21</i>
БҮЛӨК 7. ПРОЕКТ ДОКУМЕНТЛАРЫН ӘЗЕРЛӨҮ.....	21
22 <i>Статья. Проект документларын әзерләү.....</i>	<i>21</i>
БҮЛӨК 8. ЙОМГАКЛАУ НИГЕЗЛӨМӨЛӨРЕ.....	23
23 <i>Статья. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе.....</i>	<i>23</i>
24 <i>Статья. Кагыйдәләре гамәлгә кертү турында.....</i>	<i>25</i>
II ӨЛӨШ. ШӨҢӨР ТӨЗЕЛӨШӨН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӨРӨНӨ КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАСЫ.....	25
БҮЛӨК 9. ШӨҢӨР ТӨЗЕЛӨШӨН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ.....	25
25 <i>Статья. Минзәлә муниципаль районының " Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы.....</i>	<i>25</i>
БҮЛӨК 10. МИНЗӘЛӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ " МИНЗӘЛӘ ШӨҢӨРӨ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГӨ ТЕРРИТОРИЯСӨН КУЛЛАНУНЫҢ АЕРЫМ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАСЫ.....	26

26 <i>Статья. Минзәлә муниципаль районының " Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен куллануның аерым шартлары булган зоналар картасы</i>	27
27 <i>Статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләр зоналары картасы</i>	28
III ӨЛӨШ. ШӘҺЭР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	28
БҮЛӨК 11. РӨХСӘТ ИТЕЛГӘН КҮЧЕМСӨЗ МИЛЕК ТӨРЛӨРЕ ҺӘМ ПАРАМЕТРЛАРЫ ӨЛӨШӨНДӨ ШӘҺЭР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	28
28 <i>Статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән зоналар төрләре һәм күчемсөз милекне рөхсәт ителгән куллану төрләре</i>	28
БҮЛӨК 12. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ФАЙДАЛАНУНЫҢ АЕРЫМ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР БЕЛӘН БИЛГЕЛӘНГӘН КҮЧЕМСӨЗ МИЛЕКНЕ КУЛЛАНУНЫ ЧИКЛӘУ ӨЛӨШӨНДӨ ШӘҺЭР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	85
29 <i>Статья. Санитар-экологик һәм табигый шартлар буенча чикләүләрнең гамәлдә булу зоналарында билгеләнгән күчемсөз милекне куллану чикләүләрен тасвирлау</i>	85
30 <i>Статья. Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчемсөз милекне куллану чикләүләрен тасвирлау</i>	98
31 <i>Статья. Ачык сервитутларның эш итү зоналары</i>	98
БҮЛӨК 13. ШӘҺЭР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ ТАРАФЫННАН КАГЫЛМЫЙ ТОРГАН ТӨП ЖИРЛӘРНЕ БИЛГЕЛӘУ, АЛАРГА КАРАТА ШӘҺЭР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ БИЛГЕЛӘНМИ	98
32 <i>Статья. Шәһәр төзелеше регламентлары тарафыннан кагылмый торган төп жирләрне билгеләү, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми</i>	98

І ӨЛЕШ ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӘ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУНЫ ЖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ

Бүлек 1. Гомуми нигезләмәләр

1 Статья 1. Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр

Әлеге Кагыйдәләрдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

жир кишәрлеген арендау - физик затка яки юридик затка аренда шартнамәсе буенча вакытлыча файдалануга түләү өчен жир кишәрлеге бирү;

территорияне төзекләндерү - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру, гражданның яшәү шартларын яхшырту, муниципаль берәмлек территорияләренең санитар һәм эстетик торышын тәмин итү һәм яхшырту, мондый территорияләрдә урнашкан торак пунктларның территорияләрен, шул исәптән гомуми кулланылыштагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрен, корылмаларны, якин-тирә территорияләрен карап тоту буенча эшчәнлек.;

жир участкаларыннан һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану рөхсәт ителгән төрләр- эшчәнлек төрләре, объектлар, аларны жир кишәрлекләрендә әлеге эшчәнлек төрләре һәм объектларның атамалары үз көченә керә һәм урнаштырырга рөхсәт ителә, шәһәр төзелеше регламентлары составында, законнар, әлеге кагыйдәләр, башка норматив-хокукий актлар, Норматив-техник документлар белән билгеләнгән таләпләрне мәжбүри үтәү шарты белән, тиешле территориаль зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары составында. Рөхсәт ителгән күчмәсез милеккә куллану төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп төрләрен, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләрен, рөхсәт ителгән куллануның өстәмә төрләрен үз эченә ала;

шәһәр төзелеше Регламентының «рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре» исемлегендә аларны гамәлгә ашыру рөхсәт ителгән Эшчәнлекнең өстәмә төрләре - аерым территориаль зонага (подзонага) карата рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә карата һәм шартлы рөхсәт ителгән куллану төрләренә карата өстәмә рәвештә генә рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Шул ук вакытта әлеге Кагыйдәләр белән мондый эшчәнлекнең күләме һәм башка параметрлары буенча рөхсәт ителгән файдалануның тиешле төп төрләренә һәм шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләренә күләмнәре һәм башка параметрлары белән чагыштырганда чикләүләр билгеләнә;

генераль план-территориаль планлаштыру документының төре, ул жирлекнең территориаль планлаштыру максатларын, бурычларын һәм юнәлешләрен һәм аларны тормышка ашыру этапларын билгели.

жир кишәрлекләренең дүләт кадастр исәбе - жир кишәрлекләренең бердәм дүләт реестрында тасвирлау һәм индивидуализация, шуның нәтижәсендә һәр жир участогы башка жир участкаларыннан бертөсле рәвештә аерып алырга һәм аны сыйфатлы һәм икътисадый бәяләргә мөмкинлек бирә торган характеристикаларга ия.;

шәһәр төзелеше эшчәнлеге-территорияләрен, шул исәптән шәһәрләрен һәм башка жирлекләрен үстерү буенча территориаль планлаштыру, шәһәр төзелешен зоналаштыру, территорияне планлаштыру, архитектура-төзелеш проектлау, төзелеш, капитал ремонт, реконструкция, капитал төзелеш объектларын сүтү, биналарны, корылмаларны эксплуатацияләү, территорияләрен төзекләндерү рәвешендә башкарыла торган эшчәнлек. ;

территориаль зоналарны билгеләү һәм шәһәр төзелеше регламентларын билгеләү максатларында, муниципаль берәмлекләр территорияләрен зоналаштыру.

шәһәр төзелеше регламенты - тиешле территориаль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган шәһәр төзелеше регламенты, жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре, барыннан да элек, жир кишәрлекләре өслеге өстендә булган һәм аларны төзү һәм алга таба капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләгәндә файдаланыла торган жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләме, капитал төзелеш объектларын үзгәртеп кору, жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш

объектларын куллануны чикләүнең чик параметрлары, шулай ук территориянең комплекслы һәм тотрыклы үсеше буенча эшчәнлекне тормышка ашыру күздә тотылган территорияләргә карата, тиешле территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура күрсәтелгән объектларның халык өчен территориаль үтемлелеге максималь дәрәжәдә рөхсәт ителгән дәрәжәсенә исәп – хисап күрсәткечләре;

төзүче-үзенә караган жир кишәрлегендә яисә башка хокук иясенә жир кишәрлегендә (аңа дәүләт (муниципаль) милкендәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашырганда дәүләт хакимияте органнары (дәүләт органнары), "Росатом" атом энергиясе буенча дәүләт корпорациясе, "Роскосмос" космик эшчәнлек буенча дәүләт корпорациясе, бюджеттан тыш дәүләт фондлары белән идарә итү органнары яисә жирле үзидарә органнары Россия Федерациясе бюджет законнарында билгеләнгән очракларда, дәүләт (муниципаль) заказчысы вәкаләтләре дәүләт (муниципаль) заказчысының (аның нигезендә үз вәкаләтләрен "өлешләр төзүдә катнашучы гражданның хокукларын яклау буенча ачык-хокукый компания турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында" гы Федераль закон нигезендә, төзүченең үз функцияләрен (төзелеш, реконструкция, капитал ремонт, капитал төзелеш объектларын сүтү, шулай ук инженерлык эзләнүләрен башкару, аларны төзү, реконструкцияләү, капитал ремонт өчен проект документациясен эзрләү. Төзүче шәһәр төзелеш эшчәнлегенә буенча законнар белән каралган функцияләрен техник заказчыга бирергә хокуклы

техник заказчы - төзүче һәм төзүче исеменән инженерлык эзләнүләрен башкару, проект документларын эзрләү, төзелеш, реконструкция, капитал ремонт, капитал төзелеш объектларын сүтү турында шартнамәләр төзи, күрсәтелгән эш төрләрен башкаруга биремнәр эзерли, инженерлык эзләнүләрен башкаручы һәм (яки) проект документациясен, төзелеш, реконструкция, капитал ремонт, капитал төзелеш объектларын сүтүне, әлегә төр эшләрне башкару өчен кирәкле материалларны һәм документларны эзерли, проект документациясен раслый, капитал төзелеш объектын файдалануга тапшыруга рөхсәт алу өчен кирәкле документларны имзалай, башка функцияләргә гамәлгә ашыра, - шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнарда каралган (алга таба-техник заказ бирүче функцияләре). Техник заказчы функцияләре бары тик инженерлык эзләнүләре, архитектура-төзелеш проектка, төзелеш, реконструкция, капитал ремонт, капитал төзелеш объектларын сүтү өлкәсендә үзгәрешләрнең көйләнә торган оешма эгъзасы тарафыннан, әлегә Кодексның 47 статьясындагы 2.1 өлешендә, 48 статьясындагы 4.1 өлешендә, 52 статьясындагы 2.1 һәм 2.2 өлешләрендә, 55.31 статьясындагы 5 һәм 6 өлешләрендә каралган очраклардан тыш, Капитал төзелеш объектларын сүтү өлкәсендә үз-үзен жайга салучы оешма эгъзасы тарафыннан гына үтәлгән мөмкин;

жир участогы- жир өслегенә жир кадастрында һәм жир кишәрлекләренә хокукларны дәүләт теркәвенә алу документларында чагылдырылган чикләре, майданы, урыны, хокукый статусы һәм башка характеристикалары булган өлеш.

территорияләргә файдалануның махсус шартлары булган зоналар - Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкәрләренә) саклау зоналары (алга таба-мәдәни мирас объектлары), мәдәни мирас объектларының саклау зоналары, су басу зоналары, су басу, су басу зоналары, эчә торган һәм хужалык - көнкүреш су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары, саклана торган объектлар зоналары, шәһәр яны территориясе, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган башка зоналар.;

гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгели торган кызыл линияләр – территорияләргә планлаштыру буенча документларга үзгәрешләр кертүгә яки юкка чыгарырга тиеш;

линия объектлары - электр тапшыру линияләре, элемент линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар;

шәһәр төзелешен жайга салу линияләре - кызыл линияләр; жир кишәрлекләре чикләреннән төзелешләрнең минималь чиген билгеләүче линияләр; территориаль зоналар һәм аларның составындагы жир асты зоналары чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләре буенча ачык сервитутларның эш итү зоналары чикләре, шул исәптән дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны сатып алу, резервлау юлы белән, тартып алу зоналары чикләре; жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, биналарны, корылмаларны куллану буенча санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналар чикләре; жир кишәрлекләрен, биналар, төзелмәләрне, корылмаларны;

кызыл линияләрдән (яки төзелешне жайга салу линияләреннән) чигенү линияләре - территорияне планлаштыру документларында (шул исәптән шәһәр төзелеше планнарында да) билгеләнә торган линияләр, алар биналар, корылмалар, корылмалар урнаштыру өчен рөхсәт ителгән урын чикләрен билгели;

күчемсез милек (Күчемсез милек объекты «күчемсез милекне дәүләт теркәвенә алу турында» 13.07.2015 ел, № 218-ФЗ Федераль законда билгеләнгән төшенчә мәгънәсендә) - жир кишәрлекләре, биналар, корылмалар, биналар, машина урыннары, тәмамланмаган төзелеш объектлары, Бердәм күчемсез комплекслар һәм башкалар.;

капиталь төзелеш объекты - төзелеш эшләре тәмамланмаган бина, төзелеш, корылма, объектлар (алга таба-төзелеп бетмәгән объектлар), капитал булмаган төзелешләр, корылмалар һәм жир участогының аерым уңайлыклары (алмаштыру, каплау һәм башкалар);

жир белән ныклы элементдә булмаган һәм конструктив характеристикасы булган капитал булмаган корылмалар, Корылмалар, Корылмалар, корылмаларның, шул исәптән киоскларның, навесларның һәм башка шундый корылмаларның, корылмаларның, корылмаларның, корылмаларның төп характеристикаларын үзгәртмичә, билгеләнешенә һәм (яки) демонтажлауга һәм алга таба жыюга мөмкинлек бирә торган корылмалар, Корылмалар, корылмаларның (шул исәптән киоскларның, элмәләрнең һәм башка шундый корылмаларның, корылмаларның) төп характеристикаларын үзгәртмичә генә);

капиталь төзелеш объектын сүтү-аны жимерү юлы белән (өченче затларның табигать күренешләре яки хокукка каршы гамәлләре аркасында жимерелүдән тыш), Капиталь төзелеш объектын, шул исәптән аның өлешләрен сүтү һәм (яки) демонтажлау юлы белән капитал төзелеш объектын бетерү (табигый күренешләр һәм өченче затларның хокукка каршы гамәлләре аркасында жимерүдән тыш), Капиталь төзелеш объектын, шул исәптән аның өлешләрен сүтү һәм (яки) сүтү юлы белән;

рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре - шәһәр төзелеше Регламентының «рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре» исемлегендә аларның исемнәре үз көченә керү рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре (шәһәр төзелеше Регламентының "рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре" исемлегендә техник регламентларны, төзелеш нормаларын һәм куркынычсызлык стандартларын, янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен, Гражданнар оборонасы таләпләрен, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм башка мәжбүри таләпләрне үтү шарты белән, өстәмә рөхсәттеннән башка аерым территориаль зонага (подзонага) карата);

кагыйдәләрдән читләштерү-әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән тәртиптә конкрет жир участогы өчен санкцияләнгән, рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларынан – төзелмәләрнең биеклегеннән, участок төзелешенең, төзелмәләрнең биеклегеннән, корылмаларның чикләреннән чигеннән чигенүдән чигенү һәм башкалар, әлеге Кагыйдәләр нигезендә кишәрлекне аның кече күләме, уңайсыз конфигурациясе, Начар инженер-геологик һәм башка характеристикалары аркасында файдалана алмау белән бәйле.;

рөхсәт ителгән күчемсез милекне куллану-шәһәр төзелеше регламенты, күчемсез милекне закон нигезендә куллану чикләүләре, шулай ук гавами сервитутлар нигезендә күчемсез милекне куллану.

капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп кору (линияле объекتلардан тыш) - капитал төзелеш объектынның, аның өлешләренең параметрларын үзгәртү (биеклекләр,

катлар саны, майданы, күләме), шул исәптән капитал төзелеш объектын төзү, үзгәртеп кору, киңәйтү, шулай ук капитал төзелеш объектының төп төзелеш конструкцияләрен алыштыру һәм (яки) торгызу, мондый конструкцияләрнең аерым элементларын шундый конструкцияләрнең күрсәткечләрен яхшырта торган элементларга һәм (яки) күрсәтелгән элементларны торгыздан тыш, капитал төзелеш объектының;

линияле объектларны реконструкцияләү-классны, категориясен һәм (яки) беренчел билгеләнгән эшчәнлек күрсәткечләрен үзгәртүгә китерә торган, мондый объектларның (егәрлек, йөк күтәрүчәнлеген һ. б.) бүлеп бирелгән полосаларының һәм (яки) саклау зоналарының чикләрен үзгәртү таләп ителә торган линияле объектларның яисә аларның участокларының (өлешләренен) параметрларын үзгәртү ;

сервитут хосусый - чит жир кишәрлегеннән файдалану хокукы (тиешле коммуникацияләрен һәм сервитут билгеләмичә генә тәэмин ителә алмый торган башка ихтыяжларны үтү, салу һәм эксплуатацияләү өчен), ул күчәмсез милек объектын милекчәсе һәм сервитут билгеләүне таләп итүче зат арасындагы килешү яки суд карары нигезендә билгеләнә.;

ачык сервитут - чит жир кишәрлегеннән файдалануны чикләү хокукы, Россия Федерациясе законы яисә башка норматив хокукый акты, Татарстан Республикасы норматив хокукый акты, Минзәлә муниципаль районының норматив хокукый акты белән билгеләнгән, жир кишәрлекләрен тартып алмыйча гына, жир кишәрлекләрен тартып алмыйча, гавами-хокукый сервитут;

территориаль зона - зона, аның өчен жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә чикләп билгеләнгән һәм шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнгән;

чикләнгән затлар даирәсе кулланыла торган территорияләр – шул исәптән майданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр бие полосалары, скверлар, бульварлар);

территориаль планлаштыру - территорияләр үсешен планлаштыру, шул исәптән функциональ зоналарны билгеләү, федераль эһәмияттәге объектларны, региональ эһәмияттәге объектларны, жирле эһәмияттәге объектларны урнаштыру планлаштырыла торган урыннарны билгеләү өчен, территорияль планлаштыру-планлаштыру;

урам-юл челтәре-территорияләре, кагыйдә буларак, гомуми кулланылыштагы территорияләр булып торган территорияль коммуникацион объектларның (майданнар, урамнар, юл йөрү юллары, яр бие, бульварлар) үзара бәйләнеше системасы;

шартлы рәвештә рөхсәт ителгән күчәмсез милекне куллану төрләре-эшчәнлек төрләре, объектлар, аларны жир кишәрлекләрендә әлегә эшчәнлек төрләре һәм объектлар атамалары үз көченә керә һәм урнаштырырга рөхсәт ителә, шәһәр төзелеш регламентлары составында, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 39 статьясында һәм әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алган очракта, тиешле территорияль зоналарга карата, һәм техник регламентлар таләпләрен мәжбүри үтәү шарты белән, тиешле территорияль зоналарга карата.

территорияләрнең тотрыклы үсеш-шәһәр төзелеш эшчәнлеген тормышка ашырганда куркынычсызлыкны һәм кеше тормышының уңай шартларын тәэмин итү, әйләнә-тирә мохиткә хужалык һәм башка эшчәнлекнең тискәре йогынтысын чикләү, табигать ресурсларын бүгенгә һәм киләчәк буын мәнфәгатьләрендә саклауны һәм рациональ файдалануны тәэмин итү;

планлаштыру структурасының элементы-жирлек, шәһәр округы яисә муниципаль районның авылара территориясенә бер өлеш (квартал, микрорайон, район һәм башка шундый элементлар). Планлаштыру структурасы элементлары Төрләре Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә;

Жир кишәрлекләрен куллану күрсәткечләре һәм капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү параметрлары:

жир кишәрлекләренең чик күләмнәре һәм капитал төзелеш объектларын үзгәртеп кору, рөхсәт ителгән төзелеш объектларының чик параметрлары-шәһәр төзелеше регламенты нигезендә жир кишәрлекләре территориясендә урнашырга мөмкин булган жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының (биналар һәм корылмалар) чик физик характеристикалары;

төзелеш коэффициенты-биналар һәм корылмалар астында биләгән мәйданның жир кишәрлеге мәйданына мөнәсәбәте (%);

территорияне куллану коэффициенты (жир кишәрлегенә карата куллануда) - жир кишәрлегендәге барлык биналар, төзелмәләр, корылмаларның суммар гомуми мәйданының жир кишәрлеге мәйданына мөнәсәбәте. Жир кишәрлегендә төзөргә рөхсәт ителә торган биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның гомуми мәйданы шәһәр төзелеше регламенты белән билгеләнгән территорияне куллану коэффициентының максималь дәрәжәсен жир кишәрлеге мәйданы күрсәткеченә тапкырлау белән билгеләнә. ;

яшелләндерү коэффициенты (жир кишәрлегенә карата куллануда) - яшел үсентеләр (газоннар, чәчәкләр, куаклар, югары вольтлы үсемлекләр белән капланган жир участогы территориясе өлеше);

бина, корылма, корылманың биекlege-вертикаль буенча ара, ул жирнең проект билгесеннән яссы түбәнең иң югары ноктасына кадәр яисә биек түбәнең иң биек ноктасына кадәр, корылманың иң югары ноктасына кадәр.

Статья 2. Кертү нигезләре, билгеләү һәм кагыйдәләр составы

Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районының «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлегенең жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба – кагыйдәләр) – территориаль зоналар, шәһәр төзелеше регламентлары, әлеге Кагыйдәләрне куллану тәртибе һәм аларга үзгәрешләр кертү тәртибе билгеләнә торган шәһәр төзелешен зоналаштыру документы.

Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка законнары һәм норматив хокукый актлары, муниципаль берәмлекнең законнары һәм норматив хокукый актлары, генераль план нигезендә эшләнгән.

Кагыйдәләр махсус эшләнгән:

1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклау өчен шартлар тудыру;

2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;

3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына хокук ияләренең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү;

4) инвестицияләрне жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәле төрләрен сайлап алу мөмкинлеге бирү юлы белән дә.

Әлеге Кагыйдәләр белән беррәттән кулланыла:

- кешеләрнең тормышы һәм сәламәтлеге иминлеген, биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның ышанычлылыгын һәм иминлеген тәэмин итү, әйләнә-тирә табигый мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклау максатларында закон нигезендә билгеләнгән техник регламентлар һәм башка мәжбүри таләпләр ; ;

- шәһәр төзелешен проектлаштыруның региональ һәм жирле нормативлары;

- жирдән файдалану һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча башка норматив хокукый актлар белән.

Әлеге жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре үз эченә ала:

1) аларны куллану һәм күрсәтелгән кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе;

2) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы;

3) шәһәр төзелеше регламентлары.

Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен куллану һәм аларга үзгәрешләр кергү тәртибе нигезләмәләр үз эченә ала:

1) жирле үзидарә органнары тарафыннан Жирдән файдалануны һәм төзелеш алып баруны жайга салу турында;

2) физик һәм юридик затлар тарафыннан рөхсәт ителгән жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллану төрләрен үзгәртү турында;

3) жирле үзидарә органнары тарафыннан территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү турында;

4) Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә ачык тыңлауларын үткөрү турында;

5) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кергү турында;

6) жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләрен жайга салу турында.

Өлеге кагыйдәләр дөүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеген жайга салучы һәм контрольдә тотучы вазыйфай затлар тарафыннан үтәлергә тиеш.

Өлеге кагыйдәләр «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлегенң бөтен территориясендә гамәлдә.

Мәкалә 3. Шәһәр төзелешен жайга салу линияләре

1. Шәһәр төзелешен жайга салу линияләре - кызыл линияләр; жир кишәрлекләре чикләреннән төзелешләрнең минималь чиген билгеләүче линияләр; территориаль зоналар һәм аларның составындагы жир асты зоналары чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләре буенча ачык сервитутларның эш итү зоналары чикләре, шул исәптән дөүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны сатып алу, резервлау юлы белән, тартып алу зоналары чикләре; жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны, биналарны, корылмаларны куллану буенча санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналар чикләре; жир кишәрлекләрен, биналар, төзелмәләрне, корылмаларны;

2. Шәһәр төзелешен жайга салу линияләре территорияләрне планлаштыру һәм межалау проектлары, шулай ук санитар-яклау зоналары проектлары, тарих һәм мәдәният һәйкәлләрен саклау зоналары проектлары һ. б. белән билгеләнә.

3. Шәһәр төзелешен жайга салу линияләре билгеләнгән тәртиптә территорияне планлаштыру буенча документлар расланганнан соң үтәлергә тиеш.

Мәкалә 4. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану

1. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булу чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы белән билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын фактта файдалану;

- бер территориаль зона чикләрендә гамәлдәге һәм планлаштырыла торган жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын бер территориаль зона чикләрендә берләштерү мөмкинлеге;

- "Минзәлә шәһәре" муниципаль берәмлегенң генераль планы белән билгеләнгән функциональ зоналар һәм аларның планлаштырылган үсеш характеристикалары»;

территориаль зоналар төрләре;

- мәдәни мирас объектларын, шулай ук аеруча саклана торган табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламенты жир кишәрлекләренен хокукый режимын, шулай ук жир кишәрлекләре өслеге өстендә булган һәм аларны төзү һәм алга таба капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләү барышында кулланыла торган барлык жир кишәрлекләренен хокукый режимын билгели.

Шәһәр төзелеше Регламентының гамәлдә булуы территориаль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына тигез дәрәжәдә кагыла.

4. Шәһәр төзелеше регламенты үз эченә ала:

- 1) жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре;
- 2) рөхсәт ителгән куллану параметрлары - жир кишәрлекләренен чик (минималь һәм (яки) максималь) күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү һәм реконструкцияләү буенча иң чик Параметрлар;
- 3) жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын куллануны чикләү.

5. Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалану төрләре үз эченә:

- 1) рөхсәт ителгән куллануның төп төрләре;
- 2) шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре;
- 3) рөхсәт ителгән куллануның төп төрләренә карата өстәмә рәвештә рөхсәт ителгән һәм шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләренә карата рөхсәт ителгән һәм алар белән бергә тормышка ашырыла торган өстәмә төрләре.

Капитал төзелеш объектларының һәм жир участкаларынан рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләрен билгеләү һәр территориаль зонага карата мәжбүри булып тора.

6. Төзекләндерү объектлары, инженерлык-техник объектлар, корылмалар һәм коммуникацияләр, рөхсәт ителгән күчәмсез милекне куллануны тормышка ашыруны тәмин итә торган объектлар, аларның техник регламентларына (ә билгеләнгән тәртиптә алар үз көченә кергәнче, «техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә) туры килгән очракта, һәрвакыт рөхсәт ителгән булып тора.

7. Капитал төзелеш объектларының бер яки берничә планировка структурасының территориясе чикләрендә функцияләвен һәм нормаль эксплуатацияләүне тәмин итү өчен билгеләнгән инженерлык-техник объектлар, корылмалар, аларның урнашуы, санитар-яклау, башка саклау зоналарын билгеләү белән, аерым жир кишәрлеген таләп итә, территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнә.

8. Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының 1.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган жир кишәрлекләренән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторы нигезендә, регламентлар составында санап үтелгән рөхсәт ителгән файдалану төрләрен карап тоту линия объекттын (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм федераль һәм региональ әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларынан тыш), саклау корылмаларын (утыртмаларны), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмати һәм Геодезия билгеләрен, әгәр гамәлдәге законнарда башкасы билгеләнмәгән булса, аерым күрсәтмәләрсез урнаштыруны һәм эксплуатацияләүне рөхсәт итә. Шул исәптән, күрсәтелгән объектларны урнаштырганда, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән барлык территориаль зоналар өчен коммуналь хезмәт күрсәтү (код 3.1), Энергетика (код 6.7), элемент (код 6.8), су транспорты (7.3 код), торбаүткәргеч транспорт (7.5 код), гидротехник корылмалар (11.3 код), техник регламентлар нигезендә шартлы рәвештә рөхсәт ителгән төрләр санала.

9. Жир кишәрлекләренен чик (минималь һәм (яки) максималь) күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрлары үз эченә ала:

- 1) жир кишәрлекләренен чик (минималь һәм (яки) максималь) күләме, шул исәптән аларның майданы;
- 2) биналар, корылмалар, корылмалар төзү рөхсәт ителгән урыннарны билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр;
- 3) катларның чик саны яки биналарның, корылмаларның, корылмаларның иң чик биекlege;
- 4) жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь проценты жир кишәрлегенен бөтен майданына төзелергә мөмкин булган жир кишәрлегенен суммар майданының чагыштырмасы буларак билгеләнә. ;

Шәһәр төзелеше регламентында билгеле бер Территориаль зонага карата жир кишәрлекләренен чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре, шул исәптән аларның майданы, һәм (яки) рөхсәт ителгән капитал төзелеш объектларының 2 - 4 пунктларында каралган иң чик параметрлары билгеләнмәгән очракта, турыдан-туры шәһәр төзелеше регламентында әлеге территориаль зонага карата жир кишәрлекләренен чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре, рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең, реконструкцияләүнең чик параметрлары билгеләнмәскә тиеш.

Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең 2 - 4 пунктларында күрсәтелгән чик параметрлары белән беррәттән шәһәр төзелеше регламентында рөхсәт ителгән капитал төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең башка чик параметрлары да билгеләнергә мөмкин.

Якынча һәр территориаль зонага күрсәтелгән күләмнәр һәм параметрлар, аларның ярашуы билгеләнә.

10. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә шәһәр төзелеше Регламентының гамәлдә булуы жир кишәрлекләренә кагылмый:

- 1) мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренен) бердәм дәүләт реестрына кертелгән һәйкәлләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары булып торган һәм мәдәни мирас объектларын карап тоту, реставрацияләү, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм жайлаштыру режимы турында карарлар мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган һәйкәлләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә;
- 2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;
- 3) линия объектлары урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яки) линия объектлары белән тәэмин ителгән;
- 4) файдалы казылма чыгару өчен бирелгән.

11. Тарихи жирлекләр территорияләренә, истәлекле урыннарга, дөвалау-сәламәтләндрү урыннары һәм курортлар жирләренә, территорияләрдән файдалануның аерым шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

12. Шәһәр төзелеше регламентлары урман фонды жирләре, өске сулар белән капланган жирләр, запас жирләре, махсус сакланыла торган табигать территорияләре (дөвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары жирләреннән тыш), авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр, махсус икътисадый зоналар һәм алгарышлы социаль-икътисадый үсеш территорияләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре составындагы авыл хужалыгы жирләре өчен билгеләнми.

13. 2016 елның 1 гыйнварына кадәр гражданның яки юридик затларга бирелгән яки 2016 елның 1 гыйнварына кадәр булган хокуклары булган күчмәсез милек объектлары урнашкан торак пунктлар чикләренә кертелгән торак пунктлар чикләренә кертелгән жир

кишәрлекләренә карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгәнчегә кадәр, мондый жир участоклары урман законнары нигезендә шәһәр урманнарыннан файдаланганда билгеләнгән чикләүләргә исәпкә алып кулланыла.

14. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлгә кертелмәгән яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең вәкаләтле органнары яки жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Махсус икътисадый зоналар чикләрендә жир кишәрлекләрен файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентларының таләпләре «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләренә барлык субъектлары тарафыннан үтәләргә тиеш.

5 Статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турындагы мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем өчен ачык булуы. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә физик һәм юридик затларның катнашуы

1. Әлеге кагыйдәләр, алар составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертәп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук хакимият һәм идарә органнарының вазыйфай затлары, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарның үтәләшен контрольдә тотучы органнар өчен ачык булып тора.

2. Башкарма комитет әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген тәмин итә:
- жирле массакуләм мәгълүмат чараларында әлеге кагыйдәләргә бастырып чыгару, әлеге кагыйдәләргә «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлегенә яки Минзәлә муниципаль районының «Интернет»челтәрендә урнаштыру тәртибе.

3. Гражданнар гамәлдәге законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә катнашырга хокуклы.

4. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыруда гражданнарның, аларның берләшмәләренә һәм юридик затларның катнашу тәртибе Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының норматив хокукый актлары, Минзәлә муниципаль районының муниципаль һәм башка хокукый актлары, жирле үзидарә органнарының муниципаль һәм башка актлары белән билгеләнә.

Статья 6. Кагыйдә бозган өчен җаваплылык

1. Әлеге кагыйдәләргә бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфай затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары нигезендә җаваплы.

Бүлек 2. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча барлыкка килгән мөнәсәбәтләрдә катнашучылар

7 Статья. Төзелеш объектлары һәм шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре субъектлары

1. "Минзәлә шәһәре" муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре объектлары булып торалар:

- «Минзәлә муниципаль районы "муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренә территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында" 2005 елның 31 гыйнварындагы 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән чикләрдә жирлек территориясе (законнардагы үзгәрешләр белән));

"Минзэлэ шәһәре" муниципаль берәмлеге территориясе»;

- жир-мөлкәт комплекслары;

- жир;

- капитал төзелеш объектлары.

2. 1. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре субъектлары булып Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары, муниципаль берәмлекләр, физик һәм юридик затлар тора.

2. Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары, муниципаль берәмлекләр исемнән шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләрендә Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары үз компетенциясе чикләрендә чыгыш ясый.

3. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләренең барлык субъектлары да Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе законнары һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендәге Татарстан Республикасы законнары таләпләрен, алар нигезендә кабул ителгән законлы норматив-хокукый актлар, техник регламентлар, төзелеш һәм башка махсус нормалар һәм кагыйдәләрен, әлеге Кагыйдәләренең, Минзэлэ муниципаль районы Уставының, Минзэлэ муниципаль районы референдумында кабул ителгән хокукый актларның, Минзэлэ муниципаль районы Башлыгының, «Минзэлэ шәһәре» Уставының, «Минзэлэ шәһәре» референдумында кабул ителгән хокукый актларның, «Минзэлэ шәһәре» муниципаль берәмлеге шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә кабул ителгән «Минзэлэ шәһәре» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты карары белән расланды.

Статья 8. «Минзэлэ шәһәре " муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалану һәм төзелеш алып баруны жайга салучы жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары

«Минзэлэ шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалану һәм төзелеш алып баруны жайга салу түбәндәге органнар һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары башкара:

1) Минзэлэ муниципаль районы башлыгы;

2) Минзэлэ муниципаль районы Советы;

3) Минзэлэ муниципаль районы Башкарма комитеты;

Жирле үзидарә органнарының шәһәр төзелеше документларын эзерләү һәм кабул итү, авыл жирлеге территориясендә жирдән файдалану һәм төзелеш алып баруны жайга салу өлешендә вәкаләтләре "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Минзэлэ шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставы, башка муниципаль хокукый актлар нигезендә билгеләнә.

Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча мөнәсәбәтләренә жайга салу өлкәсендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә керә:

1) жирдән файдалану һәм төзелеш Кагыйдәләре проектын эзерләү һәм аларга үзгәрешләр кертү турында Карар кабул итү;

2) территорияләренә планлаштыру буенча документлар эзерләү турында карарлар кабул итү;

3) территорияләренә планлаштыру буенча документларны раслау, шул исәптән жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше планнарын раслау;

4) Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне раслау;

5) шәһәр төзелеше проектларының жирле нормативларын раслау;

6) капитал төзелеш объектларын яки жир участогын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турында карарлар кабул итү;

7) капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан кире кагуға рөхсәт бирү турында карарлар кабул итү;

8) төзелгән территорияләрне үстерү турында карарлар кабул итү;

9) законнарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль ихтыяждар өчен жир кишәрлекләрен резервлау турында карарлар кабул итү;

10) жирлек территорияләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзөгәндә, реконструкцияләгәндә объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр, рөхсәтләр бирү;

11) жирлек территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләрендә индивидуаль торак төзелеш объектларын, бакча йортларын төзүне, үзгәртеп коруны гамәлгә ашырганда, РФ Шәһәр төзелеш кодексының 7 өлешендәге 2 пункттыңда, 51.1 статьясындагы 8 өлешенң 3 пункттыңда һәм 55 статьясындагы 19 өлешенң 5 пункттыңда каралган хәбәрнамәләрне жиберү;

12) үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән төзелеш объектларын үзгәртеп кору, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре, территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнгән, яисә РФ Шәһәр төзелеш кодексы, башка федераль законнар белән билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына мәжбүри таләпләр (алга таба - билгеләнгән таләпләргә туры китерү) турында Карар кабул итү, граждан законнарында каралган очрақларда, үз белдеге белән төзелешне сүтүне яисә аны РФ Шәһәр төзелеш кодексында каралган очрақларда билгеләнгән таләпләргә туры китерү.

13) максатчан билгеләнеше буенча кулланылмаган яисә Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган жир кишәрлеген алу турында Карар кабул итү.

14) гамәлдәге законнар нигезендә жирле үзидарә башкарма органнары карамагына караган жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре.

9 Статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш буенча Комиссия

1. «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлегенң жирдән файдалану һәм төзелеш буенча комиссиясе (алга таба – Комиссия) әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр эшләүне, килештерү һәм фикер алышуны, жирлек территорияләрен шәһәр төзелеш зоналаштыру мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү, шулай ук жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү максатыннан төзелә һәм Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе каршындагы даими эшләүче консультатив орган булып тора (алга таба – Башкарма комитет житәкчесе).

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге кагыйдәләр, комиссия турында Башкарма комитет житәкчесе раслаган Нигезләмә нигезендә башкара.

3. Комиссия:

- ачык тыңлаулар үткәрүне оештыра;

- шартлы рәвештә рөхсәт ителгән жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектның файдалануга рөхсәт бирү турындагы гаризаларны карый;

- рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан кире кагуға рөхсәт бирү турындагы гаризаларны тәртиптә карый;

- әлеге Кагыйдәләренң 23 статьясында билгеләнгән тәртиптә үзгәрешләр кертү яки үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәрне кире кагу турында Башкарма комитет житәкчесенә күрсәтмәләр әзерли;

- әлеге кагыйдәләрне гамәлгә ашыру һәм куллануга бәйлә муниципаль хокукый актлар, башка документлар проектларын әзерләүне оештыра;

- кирәкле мәгълүматны сорый;

- башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

10 Статья. Ижтимагый фикер алышулар, ачык тыңлаулар

1. Кешенен уңайлы тормыш шартларына хокукларын, жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокуклары ияләренен хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү максатларында генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләре межалау проектлары, территорияләре төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлегенән яисә капитал төзелеш объектыннан шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карар проектлары, капитал төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп коруның иң чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары (алга таба - проектлар) муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органының хокукый акты һәм РФ Шәһәр төзелеш кодексы нигезләмәләрен исәпкә алып, жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар үткәрелә, моннан тыш, РФ Шәһәр төзелеш кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очрактардан тыш.

2. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләре межалау проектлары, территорияләре төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларында яки гавами тыңлауларында катнашучылар булып әлеге проектлар әзерләнгән, әлеге территорияләр чикләрендә булган жир кишәрлекләренен һәм (яки) аларда урнашкан капитал төзелеш объектларының хокуклары ияләре, шулай ук күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарга ия булучылар тора.

3. Ижтимагый фикер алышуларда яки капитал төзелеш объектынның шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карар проектлары, капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән төзелешнең, үзгәртеп коруның чик параметрларыннан кире кагуға рөхсәт бирү турындагы карар проектлары буенча гавами тыңлауларда катнашучылар булып территорияль зона чикләрендә даими яшәүче гражданнар, әлеге проектлар әзерләнгән, әлеге территорияль зона чикләрендә урнашкан жир кишәрлеге яки (яки) аларда урнашкан капитал төзелеш объектлары хокукына ия гражданнар, жир кишәрлеге чикләрендә даими яшәүче гражданнар, әлеге әлеге проектлар әзерләнгән, шулай ук РФ Шәһәр төзелеш кодексының 39 статьясындагы 3 өлешендә каралган очракта, шулай ук әлеге проектларны тормышка ашыру нәтижәсендә әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясау куркынычы янаган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокукына ия булучылар.

Жәмәгать фикер алышуларын үткәрү һәм гавами тыңлаулар үткәрү тәртибе, жәмәгать фикер алышулары һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында беркетмә һәм бәяләмә әзерләү РФ Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә билгеләнә.

Муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллеке органының норматив хокукый акты белән РФ Шәһәр төзелеш кодексы нигезләмәләре нигезендә билгеләнә:

1) проектлар буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә ачык тыңлауларын оештыру һәм уздыру тәртибе;

2) ижтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыручы;

3) жәмәгать фикер алышуларын яисә ачык тыңлауларны үткәрү вакыты;

4) Рәсми сайт һәм (яки) мәгълүмат системалары;

5) ижтимагый фикер алышуларның яисә ачык тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү урнаштырылган мәгълүмат стендларына карата таләпләр;

6) ижтимагый фикер алышуларның яисә ачык тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү формасы, ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның беркетмәсен әзерләү һәм рәвеш, ижтимагый фикер алышуларның яисә ачык тыңлауларның нәтижәләре турында бәяләмә әзерләү тәртибе һәм рәвеш;

7) ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен үткөрү тәртибе, шулай ук жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләргә консультация бирү тәртибе.

Бүлек 3. Жир участогын яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт. Капиталь төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт

11 Статья. Капиталь төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе

1. Капиталь төзелеш объектларының һәм жир участокларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен башка төргә үзгәртү, техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан, дүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмче төрләре мөстәкыйль рәвештә өстәмә рөхсәтләр һәм килешүләрсез сайлап алына.

3. Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлгә кагылмый яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан капитал төзелеш объектларыннан һәм жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә кабул ителә.

12 Статья. Жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү

1. Жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба - шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт) шартлы рөхсәт бирү турында гаризаны комиссиягә жибәрә.

2. Комиссиягә шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында гариза кергән көннән алып өч көн эчендә мондый гаризаның күчermәсе шәһәр төзелеше эшчәнлегә өлкәсендә вәкаләтле Башкарма комитетның структур бүлекчәсенә жибәрелә. Баяләмә комиссиядән гариза күчermәсе алынганнан соң бер ай эчендә эзерләнә һәм комиссиягә жибәрелә.

3. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы карар проекты РФ Шәһәр төзелеше кодексы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларында яки гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалану төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булса, жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар мондый тискәре йогынты куркынычына дучар булган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары хокуклары ияләре катнашында үткәрелә.

4. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы, әлеге рөхсәт сорала торган жир кишәрлегә белән уртақ чикләре булган жир кишәрлегенә ия булган, капитал төзелеш объектлары хокукына ия булучыларга һәм капитал төзелеш объектынның бер өлеше булган биналарга ия булучыларга карата әлеге рөхсәт соратып алына торган, аңа карата әлеге рөхсәт сорала торган жир кишәрлегендә урнашкан капитал төзелеш объектлары хокукына ия булучыларга карата шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын үткөрү турында хәбәр жибәрә. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы гаризасы кергән көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

5. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә бастырылганчы аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын үткәру вакыты муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм бер айдан да артмаска тиеш.

6. Шартлы рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә комиссия шартлы рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр эзерли, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны жирле хакимият башлыгына жиберә.

7. Әлеге статьяның 6 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр нигезендә жирле администрация башлыгы мондый рекомендацияләр кәргән көннән өч көн эчендә шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм "Интернет" челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайты булганда) муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштырыла.

8. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү турындагы карар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яки гавами тыңлауларын оештыру һәм үткәру белән бәйле чыгымнарны мондый рәхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

9. Капиталь төзелеш объектының жир участогыннан яисә объектыннан шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төре шәһәр төзелеше регламентына жәмәгать фикер алышулары яки физик яки юридик зат инициативасы буенча шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү белән кызыксынучы гавами тыңлаулар үткәргәннән соң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә кертелсә, мондый затка шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү турындагы карар ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә генә кабул ителә.

10. Физик яки юридик зат шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төренә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәсле дип игълан итәргә хокуклы.

13. Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт алу тәртибе

1. Күләме шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән минималь жир кишәрлекләренә минималь күләмнәреннән ким булган йә төзелеш өчен уңайсыз булган конфигурация, инженер-геологик яки башка характеристикалар булган жир кишәрлекләре хужалары рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын үзгәртеп коруның чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең чик параметрларыннан аерым жир участогы өчен техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә читләштерү рәхсәт ителә.

3. РФ Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда капитал төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рәхсәт бирү турындагы карар проекты каралырга тиеш. Капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән төзелеш, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рәхсәт бирү турындагы карар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яки гавами тыңлауларын оештыру һәм үткәру белән бәйле чыгымнарны мондый рәхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

4. Капиталь төзелеш объектларын төзү, үзгәртеп коруның рөхсәт ителгән чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү турындагы карар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары яки гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә нигезендә комиссия мондый рөхсәт бирү яисә кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр эзерләүне гамәлгә ашыра һәм күрсәтелгән тәкъдимнәрне жирле администрация башлыгына жиберә.

5. Жирле администрация башлыгы әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр кергән көннән жиде көн эчендә, капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт бирү яисә кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында Карар кабул итә.

6. Физик яки юридик зат рөхсәт ителгән капитал төзелеш, реконструкция объектларының чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәсле дип игълан итәргә хокуклы.

Бүлек 4. Территорияне планлаштыру буенча документлар

14 Статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар

1. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү авыл жирлеге территориясен тотрыклы үстерүне тәмин итү, планлаштыру структурасының элементларын билгеләү, капитал төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләренен чикләрен билгеләү, Линияле объектлар төзү һәм урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләренен чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләү Генераль план, әлеге Кагыйдәләр нигезендә, техник регламентлар, шәһәр төзелеше проектлау нормативлары, мәдәни мирас объектларының бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектларының (тарих һәм мәдәният һәйкәлләренен) территорияләре чикләрен, яңа ачылган Мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, махсус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләү төзелгән яки төзелергә тиешле территорияләргә карата башкарыла.

4. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләгәндә территорияне планлаштыру проектларын, территорияне межалау проектларын эшләү гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Территорияне планлаштыру проекты территорияләрне ызанлау проектларын эшләү өчен нигез булып тора.

Территорияләрне межалау проектларын эзерләү территорияләрне планлаштыру проектлары составында яисә аерым документ рәвешендә гамәлгә ашырыла.

15 Статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү тәртибе

1. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү турындагы карарлар, РФ ГК 45 статьясындагы 1.1 өлешендә күрсәтелгән очрактардан тыш, башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органнары, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен Минзәлә муниципаль районы уставында билгеләнгән тәртиптә басылып чыгарга тиеш.

2. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү турында карар чыккан көннән бер ай эчендә физик яки юридик затлар Минзәлә муниципаль районының жирле үзидарә органнарына территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләү тәртибе, сроклары һәм эчтәлеге турында үз тәкъдимнәрен тапшырырга хокуклы.

3. Территорияне планлаштыру буенча документларның составы һәм эчтәлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләренә туры килергә тиеш һәм территориянең спецификасын һәм капитал төзелеш объектларын планлаштыруны исәпкә алып, территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләү биремдә төгәлләштерелә.

4. Территорияне планлаштыру буенча документларны эзерләү жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль рәвештә, күрсәтелгән органнарга караган муниципаль (бюджет яисә автоном) учреждениеләр йә алар тарафыннан дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә төзелгән дәүләт яки муниципаль контракт нигезендә жәлеп ителә, ягъни Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очраклардан тыш.

Территорияне планлаштыру буенча, шул исәптән федераль эһәмияттәге объектларны, региональ эһәмияттәге объектларны, жирле эһәмияттәге объектларны урнаштыруны күздә тоткан документларны эзерләү физик яки юридик затлар тарафыннан аларның акчалары хисабына гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары, аларны раслаганчы, халык тыңлауларында мәжбүри каралырга тиеш.

6. Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне межалау проекты буенча жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар РФ Шәһәр төзелеше кодексының 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә бастырылганчы аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын үткәрү вакыты муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм бер айдан ким булмаска тиеш.

7. Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне межалау проекты буенча ачык тыңлаулар беркетмәсе һәм ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә гавами тыңлаулар уздырылган көннән алып унбиш көннән дә соңга калмыйча эзерләнә.

8. Администрация башлыгы территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне межалау проекты буенча ачык тыңлаулар беркетмәсен һәм ачык тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәне исәпкә алып, территорияне планлаштыру буенча документларны раслау яисә мондый документацияне кире кагу турында Карар кабул итә һәм аны, күрсәтелгән беркетмәләрне һәм бәяләмәләрне исәпкә алып, эшләп бетерүгә жибәрү турында Карар кабул итә.

9. Территорияне планлаштыру буенча расланган документация (территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне межалау проектлары) муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, әлеге документлар расланганнан соң жиде көн эчендә бастырып чыгарылырга тиеш һәм " Интернет «мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтта урнаштырыла.

Бүлек 5. Төзелеш өчен кызыксынган затларга бирү максатыннан жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше ягыннан эзерләү. Дәүләт яки муниципаль жирләр составыннан формалашкан жир кишәрлекләрен бирү тәртибе турында Гомуми нигезләмәләр

16. Территорияләрне шәһәр төзелеше эзерләү һәм жир кишәрлекләрен формалаштыру принциплары

1. Территорияләрне шәһәр төзелеше эзерләү һәм жир кишәрлекләрен формалаштыру, физик һәм юридик затларга жир кишәрлекләре бирү, капитал төзелеш объектларын үзгәртеп кору, төзелгән территорияләрне үстерү, торақ төзелеше максатларында комплекслы үзләштерү һәм башка максатларда гамәлгә ашырыла.

2. Шәһәр төзелеше эшчәнлегә турындагы законнар, Жир һәм торак законнары, әлеге кагыйдәләр, шулай ук башка муниципаль хокукый актлар нигезендә шәһәр төзелеше эшчәнлегә турындагы законнар, Жир һәм торак законнары, шәһәр төзелеше эшчәнлегә турындагы законнар нигезендә физик һәм юридик затларга төзелгән жир кишәрлекләрен эзерләү һәм бирү тәртибе билгеләнә.

3. Минзәлә муниципаль районының жирле үзидарә органнары муниципаль милектә булган жир кишәрлекләре, шулай ук дәүләт милке чикләнмәгән жир кишәрлекләре белән жир законнары белән билгеләнгән тәртиптә эш итәләр.

17 Статья. Территорияне шәһәр төзелеше ягыннан эзерләү

1. Территорияләргә шәһәр төзелеше ягыннан эзерләү жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар инициативасы буенча гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2. Территорияләргә шәһәр төзелеше эшчәнлегә турындагы законнарда, әлеге Кагыйдәләрдә, жирле үзидарә органнарының бүтән муниципаль хокукый актларында билгеләнгән процедуралар буенча түбәндәге очрақларга карата гамәлгә ашырыла:

1) төзелеш өчен жир кишәрлекләренә өченче затларыннан ирекле булган хокукларын ачыклау максатыннан гамәлдәге төзелеш территорияләргә шәһәр төзелеше ягыннан эзерләү;;

2) капитал төзелеш объектларының милекчеләре инициативасы буенча капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында гамәлдәге төзелеш территорияләргә шәһәр төзелеше ягыннан эзерләү;

3) төзелгән территорияләргә үстерү максатларында гамәлдәге төзелеш территорияләргә шәһәр төзелеше ягыннан эзерләү;

4) Капитал төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләргә формалаштыру максатыннан, гамәлдәге төзелеш территорияләргә шәһәр төзелеше ягыннан эзерләү;

5) торак төзелеше максатларында комплекслы үзләштерү өчен яңа барлыкка килә торган планлаштыру структурасының (кварталларның, микрорайоннар) элементлары чикләрендә төзелмәгән, өченче затлар хокукларыннан буш булган территорияләргә шәһәр төзелеше эзерлеге;

6) капитал төзелеш объектлары булмаган, халыкка хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән объектлар төзү өчен жир кишәрлекләргә бирү максатларында гомуми файдаланудагы территорияләргә шәһәр төзелеше эзерләү.

3. Территорияләргә шәһәр төзелеше ягыннан эзерләү һәм жир кишәрлекләргә формалаштыру буенча гамәлләр үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләргә чикләргә шәһәр төзелеше эшчәнлегә турындагы законнар, әлеге кагыйдәләр, жирле үзидарә органнары тарафыннан башка норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла торган территорияне планлаштыру юлы белән билгеләү;;

2) жир законнары белән каралган тәртиптә жир кишәрлекләргә формалаштыру буенча эшләр башкару;

3) физик һәм юридик затларга жир кишәрлекләргә бирү.

4. Дәүләт яки муниципаль милектәгә жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләргә физик һәм юридик затларга жир законнары белән билгеләнгән тәртиптә төзү өчен бирелә.

Бүлек 6. Жир кишәрлекләргә резервлау һәм алу

18 Статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләргә резервлау

1. Жир кишәрлекләргә милекчеләргә, жирдән файдаланучыларның, жир биләүчеләргә, жир кишәрлекләргә арендаучыларның муниципаль ихтыяжлар өчен жирләргә резервлау белән бәйлә хокуклары чикләнергә мөмкин.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләргә резервлау жир законнарында каралган очрақларда, шулай ук муниципаль милектә булган һәм гражданның һәм юридик затларга

бирелмэгән жирләр, шулай ук инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктура объектларын, оборона һәм куркынычсызлык объектларын урнаштыру, махсус сакланыла торган табигать территорияләрен булдыру, сусаклагычлар һәм башка ясалма су объектларын, инфраструктура объектларын, махсус икътисадый зонаны төзекләндерү һәм аның янәшәсендәге территорияләрне тиешле матди-техник тәмин итү планында каралган очрақларда гамәлгә ашырыла. Жирләрне резервлау шулай ук жир асты байлыкларыннан файдалану максатлары өчен кирәкле жир кишәрлекләренә карата да башкарылырга мөмкин.

3. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләр өч елдан да артык вакытка резервлана ала. Муниципаль милектәге һәм юридик затларга дингез транспорты, эчке су транспорты, Тимер юл транспорты, Һава транспорты (шул исәптән һава хәрәкәтен оештыруның бердәм системасы объектлары), транспорт-күчеп утыру төеннәре һәм метрополитен, федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын, төбәк әһәмиятендәге, муниципальара әһәмияттәге, жирле әһәмияттәге, жирле әһәмияттәге һәм дәүләт яки муниципаль әһәмияттәге башка линияле объектларны төзү һәм реконструкцияләү өчен бирелмэгән жирләрне резервлау рәхсәт ителә.

4. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

19 Статъя. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу

1. Жирле әһәмияттәге объектларны төзү, үзгәртеп кору максатларында муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу, әгәр күрсәтелгән объектлар территорияле планлаштыру документларында һәм территорияне планлаштыру проектлары белән расланган проектларда каралган булса, рәхсәт ителә.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир участкалары өчен түләү күләме, дәүләт яки муниципаль милектә булган һәм шәхси милеккә тапшырыла торган жир кишәрлекләренәң базар бәясә, дәүләт яки муниципаль милектәге жир кишәрлекләре бирелә торган хокукларның базар бәясә, алына торган жир кишәрлекләре урынына алына торган жир кишәрлекләренәң базар бәясә, жир законнарында билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, «Россия Федерациясендә бәяләү эшчәнлегә турында» 1998 елның 29 июлендәге 135-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә билгеләнә.

3. Милекчегә түләү яки башка күчәмсез мөлкәткә алмашу юлы белән жир кишәрлекләрен һәм (яки) аларда урнашкан күчәмсез мөлкәт объектларын тартып алуны күздә тоты торган күчәмсез милекне алу турындагы килешүгә сатып алу-сату яки аннан күчәмсез милек турында граждан законнары кагыйдәләре кулланыла.

20 Статъя. Ачык сервитутларны билгеләү

1. Гавами сервитут дәүләт, жирле үзидарә яки жирле халык мәнфәгатьләрен тәмин итү өчен кирәк булган очрақларда, жир кишәрлекләрен тартып алмыйча, Россия Федерациясә законы яисә башка норматив хокукый акты, Татарстан Республикасы норматив хокукый акты, Минзәлә муниципаль районы жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә. Гавами сервитутны билгеләү жәмәгать тыңлаулары нәтижәләренә исәпкә алып, Россия Федерациясә Жир кодексы белән билгеләнгән очрақларда һәм тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Дәүләт яки муниципаль милектә булган жир кишәрлегә биргәндә, Минзәлә муниципаль районының жирле үзидарә органнары, нигезләр булганда, әлегә жир кишәрлеген халык алдында сервитут белән алыштырырга хокуклы.

3. Ачык сервитутларның эш итү зоналары чикләре территорияне межалау проектларында чагыла. Ачык сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре шулай ук жир кишәрлекләрен һәм башка күчәмсез милек объектларын дәүләт кадастр исәбенә алу документларында күрсәтелә.

4. Халык алдында сервитут Минзэлэ муниципаль районының жирле үзидарэ органнары тарафыннан карар кабул итү юлы белэн билгелэнгән жәмәгать ихтыяжлары булмаган очракта туктатылырга мөмкин.

21 Статъя. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану

1. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану аларны закон нигезендә билгеләү белән билгеләнә.

2. "Минзэлэ шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясенә шәһәр төзелеше зоналашуы картасында, территориаль зоналардан тыш, күрсәтелгә мөмкин:

1) шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясә законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләре булган территорияләр;

2) шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр (территорияләр) – махсус сакланыла торган табигать территорияләре жирләре, башка жирләр.

3. Әлеге статъяның 2 өлешендә күрсәтелгән территорияләренә, жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше зоналаштыру картасында чагылдыру Башкарма комитетның территорияне планлаштыру проектларын эзерләү һәм раслау йөкләмәсенә китерә.:

- Кызыл линияләренә теркәү, билгеләү, үзгәртү юлы белән күрсәтелгән территорияләренә, жир кишәрлекләренә, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләренә хокукый статусын тәмин итәчәк;

- күрсәтелгән территорияләренә, жир кишәрлекләренә төрле билгеләнешен билгеләчәкләр.

Бүлек 7. Проект документларын эзерләү 22 Статъя. Проект документларын эзерләү

1. Проект документларын билгеләү, составы, эчтәлеге, эзерләү һәм раслау тәртибе шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар, шулай ук Россия Федерациясә Хөкүмәтенә норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексының 48 статъясындагы 3 өлешә нигезендә, индивидуаль торак төзелеше объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда проект документларын эзерләү таләп ителми. Күрсәтелгән очракларда төзүчә үз инициативасы белән индивидуаль торак төзелеше объектларына карата проект документларын эзерләүне тәмин итәргә хокуклы.

2. Шәһәр төзелеше планына туры килү нигезендә, жир участогының шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, төзелешкә рөхсәт бирелә.

3. Проект документлары жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы нигезендә төзелгән жир кишәрлеге чикләрендә төзелә торган биналар, төзелмәләр, корымалар һәм аларның өлешләренә карата эзерләнә.

4. Проект документациясен төзүчә (заказ бирүчә) йә төзүчә (заказчы) тарафыннан шартнамә нигезендә жәлеп ителә торган физик яки юридик затлар (проект документларын башкаручылар, алга таба әлеге статъяда – башкаручылар) эзерли, алар архитектура-төзелеш проектын гамәлгә ашыручы затларга карата куела торган закон таләпләренә туры килә.

Төзүчеләр (заказчылар) һәм башкаручылар арасында мөнәсәбәтләр граждән законнары белән жайга салына.

Объектларның төрле төрләренә карата проект документларын эзерләү турындагы шартнамәләренә үтәү кысаларында эзерләнә торган документлар, материаллар составы шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар, Россия Федерациясә Хөкүмәтенә норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

5. Проект документациясен эзерләү төзүче яисә заказчы биреме нигезендә башкарыла (проект документациясен башкаручы тарафыннан шартнамә нигезендә эзерләгәндә).

Төзүче (заказ бирүче) башкаручыга тапшырырга тиеш:

- жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы, башкаручыга шәһәр төзелеш регламентларын, Кызыл линияләренә, ачык сервитутларның эш итү зоналары чикләрен, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планының башка таләпләрен мәжбүри үтәү турында күрсәтмә белән;

- инженерлык эзләнүләре нәтижәләре йә башкаручыга инженерлык эзләнүләрен башкару биреме;

- проектлана торган объектны инженер-техник тәмин итү чөптәренә тоташтыруның техник шартлары (объектның эшләвен мондый тоташтырылмыйча тәмин итү мөмкин булмаган очракта) яисә башкаручыга техник шартлар алу биреме.

Төзүче (заказ бирүче) биреме башкаручыга проектлана торган объектка карата төзүченә (заказчының) ниятләрен чагылдыручы текст һәм график материалларны үз эченә ала. Күрсәтелгән материаллар закон белән билгеләнгән документларга, әлеге өлеш белән башкаручыга проект документациясен эзерләү турындагы биремне үтәү өчен бирелә торган мәжбүри документлар буларак каршы килә алмый.

6. Проект документациясен эзерләү өчен Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 47 статьясында билгеләнгән тәртиптә инженерлык эзләнүләре башкарыла.

Тиешле инженерлык эзләнүләрен башкармыйча гына проект документларын эзерләү һәм тормышка ашыру рөхсәт ителми.

Инженерлык эзләнүләре нәтижәләрен чагылдыра торган документларның составы һәм формалары шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы законнар нигезендә Россия Федерациясе Хөкүмәтенә норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

Инженерлык эзләнүләре төзүче яисә төзүче (заказчы) физик яки юридик зат (башкаручылар) тарафыннан шартнамә нигезендә жәлеп ителә, ул инженерлык эзләнүләрен башкаручы затларга карата куела торган закон таләпләренә туры килә.

Төзүчеләр (заказчылар) һәм инженерлык эзләнүләрен башкаручылар арасында мөнәсәбәтләр граждан законнары белән жайга салына.

Инженерлык эзләнүләрен башкаручы затлар, закон нигезендә, проект документларын эзерләгәндә һәм төзелешне тормышка ашырганда кулланыла торган инженерлык эзләнүләре нәтижәләре өчен җаваплылык тоталар.

7. Техник шартлар эзерләнә:

- физик һәм юридик затларга дөүләт яки муниципаль жир составыннан төзелгән жир кишәрлекләренә хокук бирү турында;

- жир кишәрлекләренә хокукы һәм үзләренә караган капитал төзелеш объектларын реконструкцияләргә теләүче затларның сораулары буенча.

Капитал төзелеш объектларын инженерлык-техник тәмин итү чөптәренә тоташтыру өчен максимал йөкләнешне һәм срокларын, техник шартларның гамәлдә булу срогы, шулай ук инженерлык-техник тәминаты чөптәренә эксплуатацияләүче оешмаларга тоташтыру өчен түләү турындагы мәгълүмат Башкарма комитет яисә жир кишәрлекләренә ия булучылар сорауы буенча үндүрт көн эчендә бирелә.

Бирелгән техник шартларның гамәлдә булу срогы һәм тоташтыру өчен түләү срогы, законнарда каралган очрактан тыш, инженерлык-техник тәминаты чөптәренә эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан кимендә ике елга билгеләнә. Жир кишәрлегенә ия булучы техник шартлар һәм тоташтыру өчен түләү турында мәгълүмат алынганнан соң бер ел эчендә үзенә бирелгән техник шартлар кысаларында инженерлык-техник тәминат чөптәренә тоташтырыла торган йөкләнешне билгеләргә тиеш.

Инженерлык-техник тәмин итү чөптәренә эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы оешма жир кишәрлегенә ия булучыга билгеләнгән срокта төзелгән яки үзгәртеп корылган капитал төзелеш объектны инженер-техник тәмин итү чөптәренә тоташтыруны,

техник шартлар һәм жир кишәрлегенә ия булган өчен түләү турындагы мәгълүмат нигезендә тәмин итәргә тиеш.

Башкарма комитет, тиешле сатулар үткөрү турында Карар кабул ителгәнчегә кадәр утыз көннән дә соңга калмыйча, йә дүлэт яки муниципаль милектәге жир кишәрлеген бирү турында Карар кабул ителгән көнгә кадәр, төзелеш өчен кызыксынган затларга инженерлык-техник тәминаты челтәрләренә тоташуның максималь йөкләнешне күздә тоткан техник шартларын, капитал төзелеш объектын инженер-техник тәмин итү челтәрләренә тоташтыру вакытын, техник шартларның гамәлдә булу вакытын, шулай ук тоташтырган өчен түләү турындагы мәгълүматны бирә.

Техник шартларны билгеләү һәм бирү һәм тоташтыру өчен түләү билгеләү тәртибе, шулай ук Капиталь төзелеш объектын инженер-техник тәмин итү челтәрләренә тоташтыру тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнергә мөмкин.

8. Төзелешкә рөхсәт алу өчен проект документларының составы, рәсмиләштерү һәм бирү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы һәм аның нигезендә башка норматив хокукий актлар белән билгеләнә.

Капиталь төзелеш объектларының төрле төрләренә, шул исәптән линияле объектларга карата проект документларының составы һәм бүлекләре эчтәлегенә карата таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

9. Проект документлары нигезендә эшләнә:

- тиешле жир кишәрлегенң территорияль зонасының шәһәр төзелеше регламенты, жир кишәрлегенң шәһәр төзелеше планы;

- техник регламентлар белән, ә билгеләнгән тәртиптә аларның үз көченә кергәнчегә кадәр – «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән);

- инженерлык эшләнүләре нәтижеләре;

-проектлана торган объектны инженер-техник тәмин итүнең мәйданнан тыш челтәрләренә тоташтыру техник шартлары (проектлана торган объектның эшләве мондый тоташтырудан башка тәмин ителә алмаса).

10. Проект документлары төзүче яисә заказчы тарафыннан раслана. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 49 статьясында каралган очрактарда төзүче яки заказчы, проект документациясе расланганчы, аны дүлэт экспертизасына жибәрә. Шулай ук вакытта проект документлары төзүче яисә заказчы тарафыннан унай дүлэт экспертизасы баяләмәсе булганда раслана.

Бүлек 8. Йомгаклау нигезләмәләре

23 Статья. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Әлеге Кагыйдәләрнең үзгәрүе булып шәһәр төзелешен зоналаштыру картасының, шәһәр төзелеше регламентларының яисә әлеге Кагыйдәләрнең текстының теләсә нинди үзгәреше санала.

2. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы мәсьәләне карау өчен нигез булып тора:

- жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренң жирлекнең генераль планына, шәһәр округының Генераль планына, муниципаль районның территорияль планлаштыру схемасына туры килмәве;;

- территорияль зоналар чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керү.

- шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында күрсәтелгән, әлеге зоналарның, территорияләренң урнашу урыннары тасвирламасының Күчемсез милекнең Бердәм дүлэт реестрында булган шәһәр төзелеше зоналары картасында күрсәтелгән территорияләренә, мәдәни мирас объектлары территорияләрен файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләренң урнашу урыны турында белешмәләренң шәһәр төзелеше зоналары картасында

күрсәтелгән, әлеге зоналарның, территорияләрнең урнашу урыннары тасвирламасында күрсәтелгән дәүләт реестрында күрсәтелгән белешмәләргә туры килмәве;;

- шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән чикләүләрнең тулысынча яки өлешчә федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләре, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә күчмәсез милек объектларыннан файдалану чикләренә туры килмәве;

- территориядән файдалануның аерым шартлары булган зонаның яшәешен үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты, федераль әһәмияттәге тарихи жирлек территориясе, төбәк әһәмиятендәге тарихи жирлек территориясе чикләрен билгеләү, үзгәртү, үзгәртү

3. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәр комиссиягә жибәрелә:

- федераль башкарма хакимият органнары, эгәр әлеге кагыйдәләр федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, эгәр әлеге кагыйдәләр региональ әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- Минзәлә муниципаль районы жирле үзидарә органнары тарафыннан, эгәр әлеге кагыйдәләр муниципаль районның жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачаулык итә алсалар,;

- физик яки юридик затлар тарафыннан әлеге Кагыйдәләргә куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларга хокукка ия булучыларга зыян килә, капитал төзелеш объектларының һәм жир кишәрлекләренең бәясе кими, гражданның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмый, физик яки юридик затлар инициативалы рәвештә йә, эгәр дә әлеге Кагыйдәләргә куллану нәтижәсендә, жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмый, аларга зыян килә, капитал төзелеш объектлары һәм жир кишәрлекләре бәясе кими, гражданның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре;

- жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән жирлек, шәһәр округы территорияләрендә федераль әһәмияттәге объектларны, төбәк әһәмиятендәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларны (линия объектларыннан тыш) территориаль планлаштыру документларында каралган документларны урнаштыру мөмкинлегә тәмин ителмәгән очракта, башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның жирле үзидарә вәкаләтле органы, шәһәр округы башлыгына, шәһәр округы башлыгына әлеге объектларны урнаштыру максатларында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында таләп жибәрәләр. Бу очракта Ижтимагый фикер алышулар яки ачык тыңлаулар үткөрү таләп ителми.

4. РФ Шәһәр төзелеше кодексының 2 өлешендәге 3 - 5 пунктларында һәм 33 статьясындагы 3.1 өлешендә каралган очракларда жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү максатыннан, жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар үткөрү, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында Карар кабул итү турында хәбәр бастырып чыгару һәм РФ Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясындагы 4 өлешендә каралган Комиссия бәяләмәсе таләп ителми.

5. Комиссия жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәреш кертү турындагы тәкъдим кәргән көннән алып утыз көн эчендә бәяләмә эзерли, анда жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә кәргән үзгәрешләр нигезендә үзгәрешләр кертү яки мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу турында тәкъдимнәр тупланган һәм бу Бәяләмәне жирле администрация башлыгына жибәрә.

6. Башкарма комитет житәкчесе, комиссия Бәяләмәсендә булган тәкъдимнәрне исәпкә алып, утыз көн дәвамында жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә

үзгәрешләр кертү турында яки әлеге кагыйдәләргә үзгәреш кертү турында тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, проектны эзерләү турында Карар кабул итә һәм мондый карарның күчermәсен мөрәжәгать итүчеләргә жиберә.

24 Статья. Кагыйдәләрне гамәлгә кертү турында

1. Әлеге кагыйдәләр муниципаль хокукий актларны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә аларның рәсми басылып чыккан көнөнән үз көченә керә.

2. Кагыйдәләр зур юридик көчкә ия булган хокукий актларга каршы килми торган өлешендә гамәлдә.

II ӨЛЕШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАСЫ

Бүлек 9. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында:

1) территориаль зоналар билгеләнде – 28 статья,

2) территорияне куллануның аерым шартлары булган зоналар һәм 10 бүлек башлыгы мәгълүматын чагылдыру.;

3) гомуми файдаланудагы төп территорияләр (урамнар, юллар, парклар, скверлар, бульварлар) һәм жирләр (аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән – аеруча саклаулы табигать территорияләре, урман фонды жирләре, су фонды жирләре һ.б.) чагылырга мөмкин.

Гомуми файдаланудагы төп территорияләргә һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләргә карата әлеге Кагыйдәләрнең 13 бүлегендә күрсәтелгән мәгълүмат билгеләнергә мөмкин.

25 Статья. Минзәлә муниципаль районының "Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлегенең шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы

1. «Минзәлә муниципаль районының» Минзәлә шәһәре " муниципаль берәмлегенең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы (1 нче кушымта) әлеге Кагыйдәләрнең состав өлеше булып тора, әлеге Кагыйдәләрнең 25 статьясы нигезендә территориаль зоналар чикләре билгеләнә, шулай ук шәһәр төзелеше регламентлары, жирләре билгеләнми торган, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре кагылмый торган жирләр дә күрсәтелә ала, шулай ук территорияләрне файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре дә күрсәтелә.

2. Территориаль зоналарның чикләре һәр жир участогының, жир законнары нигезендә чикләре территориаль зоналарның чикләрен кисәргә мөмкин булган жир кишәрлегеннән тыш, бер Территориаль зонага гына каравы таләпләренә җавап бирергә тиеш.

3. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында жирлек, шәһәр округы составына керүче торак пунктларның чикләре, территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналарның чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре, федераль әһәмияткә тарихи жирлекләр территорияләре чикләре, төбәк әһәмиятендә тарихи жирлекләр территорияләре чикләре мәҗбүри рәвештә күрсәтелә. Күрсәтелгән чикләр жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә кушымта булып торган аерым карталарда күрсәтелә ала.

4. Территориаль зоналар чикләре исәпкә алып билгеләнә:

- бер территориаль зона чикләрендә гамәлдәге һәм планлаштырыла торган жир кишәрлекләрен куллану мөмкинлекләрен берләштерү.;

Минзэлэ муниципаль районы «Минзэлэ шәһәре» муниципаль берәмлегенең генераль планы, Минзэлэ муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналарны һәм аларның планлаштырыла торган үсеш параметрларын билгеләү;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы белән билгеләнгән территорияль зоналар;

- территорияне планлаштыру һәм гамәлдәге жирдән файдалану;

- территорияль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары нигезендә төрле категорияләрдәге жирләрнең чикләренә планлаштырыла торган үзгәрешләр кертү турында;

- чиктәш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау .

5. Территорияль зоналар чикләре түбәндәге очрақларда билгеләнә:

- линияләренә магистральләр, урамнар, проездлар, разделяющим транспорт агымнары противоположных юнәлешләре

жирлек чикләре турында;

кызыл линияләр буенча;

жир кишәрлекләре чикләре турында;

- табигый объектларның табигый чикләре;

- нигезләнгән башка чикләргә.

6. Рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм шартлы рәвештә рөхсәт ителгән барлык төрләре өчен рөхсәт ителгән куллануның ярдәмче төрләре норматив-техник документлар нигезендә төп һәм шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төре булган яки аларның куркынычсызлыгын тәмин итүче объектларга карата кулланыла, шул исәптән: гомуми файдаланудагы юллар; коммуналь хужалык объектларына (электр, жылылык, газ, су белән тәмин итү, су белән тәмин итү, телефонлаштыру һ.б.), төп, шартлы рөхсәт ителгән объектларны инженерлык белән тәмин итү өчен кирәк булган төп,

7. Территорияләре файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияль зоналар чикләренә туры килмәскә мөмкин.

8. Әлеге Кагыйдәләрнең II өлешендә санап үтелгән берничә өлешкә бүлеп бирелгән жир кишәрлекләренә, башка күчмәсез милек объектларына карата һәр карта буенча барлык шәһәр төзелеше регламентлары кулланыла.

9. Әлеге картада чагылдырылган мәгълүмат этаплап әзерләү һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарының фрагментларын кабул итүне исәпкә алып кулланыла.

Бүлек 10. Минзэлэ муниципаль районының " Минзэлэ шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен куллануның аерым шартлары булган зоналар картасы

Территорияләре куллануның аерым шартлары булган зоналар картасы әлеге Кагыйдәләрнең состав өлеше булып тора, анда территорияләре куллануның аерым шартлары булган зоналар чикләре чагыла. Әлеге картада күрсәтелгән мәгълүмат үз эченә ала:

- житештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;
- зиратларның санитар-яклау зоналары;
- инженерлык объектларының һәм корылмаларының сак зоналары;
- өске су объектларының су саклау зоналары;
- су объектларының яр бие саклау полосалары;
- су объектларының яр буйлары;
- эчәргә яраклы су чыганақларын санитар саклау зоналары;
- аеруча саклана торган табигый территорияләр;

- торбаүткәргеч транспорт объектларының минималь-рөхсәт ителгән арасы;
- Себер терлек үлэт басының санитар-яклау зонасы;
- аэродром территорияләре;
- шәһәр округы.

26 Статъя. Минзәлә муниципаль районының " Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясен куллануның аерым шартлары булган зоналар картасы

«Минзәлә муниципаль районының «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясенән файдалану шартлары булган зоналар картасы» 2 нче кушымта:

1. СанПиН нигезендә билгеләнгән житештерү объектларының һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары 2.2.1/2.1.1.1200-03 " предприятияләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе» (утв. РФ Баш дәүләт санитар табибының 25.09.2007 ел, №74 карары (карап белән) (25.04.2014 ел), шулай ук исәп-хисап санитар-саклау зоналары проектлары белән бәйлә.

2. Зиратларның санитар-яклау зоналары СанПиН нигезендә билгеләнде 2.2.1/2.1.1.1200-03 п. 7.1.12 кл. 5 п. 3

3. Электр тапшыру линияләренәң сак зоналары, электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналарын һәм мондый зоналар (утв) чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен файдалануның аерым шартларын билгеләү Кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән. (1 өлеш).

Минзәлә шәһәре территориясе буенча югары басымлы газүткәргечләр уза, шулай ук ГРП урнашкан. Газ бүлү челтәрләрен (утв) саклау кагыйдәләренәң 7 пункты нигезендә. РФ Хөкүмәтенәң 20.11.2000 ел, № 878 карары нигезендә, сак зонасы газүткәргечтән ике яктан да 2 м ераклыкта уза торган шартлы линияләр белән чикләнгән территория рәвешендәге газүткәргечләр трассасы буенда урнаштырылган. ГРП тирәсендә сак зонасы объект чикләренән 10 м ераклыкта чикләнгән территория рәвешендә билгеләнә.

4. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе саклау һәм яр буе полосалары:
 - Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә алып барыла торган су объектларының дәүләт реестрына кертелгән су объектлары;
 - аның күләме Россия Федерациясе Су кодексының 6 һәм 65 статьяларында билгеләнгән.

5. 2.1.4.1110-02 "Су белән тәэмин итү һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары" СанПиНы нигезендә билгеләнгән су белән тәэмин итүнең жир асты чыганаclarын санитар саклау зоналары.

6. Табигать ядырларен куллану режимы «Аеруча саклана торган табигый территорияләр турында» 14.13.1995 ел, № 33-ФЗ Федераль закон белән билгеләнгән. Күрсәтелгән закон таләпләре нигезендә, табигать һәйкәлләре биләгән территорияләрдә хужалык эшчәнлеген чикләү гамәлдә, аерым алганда, аларның сакланышын бозуга китерә торган төрле эшчәнлек тыела;

7. СНИП 2.05.06-85*СП 36.13330.2012 билгеләнгән минималь-рөхсәт ителгән ара зонасы. Магистраль торбаүткәргечләр». СНИПның актуальләштерелгән редакциясе 2.05.06-85*

8. Себер якларындагы үлэт басының санитар-саклау зонасы СанПиН нигезендә билгеләнде 2.2.1/2.1.1.1200-03 к

9. Аэродром территорияләре һава транспорты федераль агентлыгының 2017 елның 7 ноябрәндәге боерыгы нигезендә күрсәтелгән. 900-П номерлы "Һава юллары полосаларының чикләре һәм гражданнар авиациясе аэродромнарының санитар-яклау зоналары чикләре чагылдырылган карталарны (схемаларны) раслау турында"гы карары.

10. Шәһәр округы. «Табигый дөвалау ресурслары, дөвалау-савыктыру урыннары һәм курортлар турында» 23.02.1995 ел, № 26-ФЗ Федераль закон нигезендә, табигый дөвалау ресурслары, дөвалау-савыктыру урыннары, шулай ук курортлар һәм аларның жирләре файдалануда һәм яклауда үзенчәлекләре булган аеруча саклана торган объектлар һәм территорияләр булып тора. Аларны саклау санитар (тау-санитар) саклау округларын билгеләү юлы белән башкарыла.

27 Статъя. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләр зоналары картасы

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булган зоналары картасында мәдәни мирас объектларын саклау зоналары бүленергә мөмкин.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу зоналарының чикләре тиешле карталарда теркәлә, алар аларны эшләү һәм аларга рәсми расланган документлар статусы бирү белән бәйлә рәвештә әлегә кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибендә кертелә.

III ӨЛЕШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

Бүлек 11. Рөхсәт ителгән күчәмсез милек төрләре һәм параметрлары өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары

28 Статъя. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән зоналар төрләре һәм күчәмсез милекне рөхсәт ителгән куллану төрләре

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориаль зоналарның түбәндәге төрләре билгеләнә:

Билгеләмәләр	Атамасы
ТОРАК ЗОНАЛАР	
Ж1	Шәхси торак йортлар төзү зонасы
Ж2	Азкатлы торак йортлар төзү зонасы
Ж3	Урта катлы торак йортлар төзү зонасы
ИЖТИМАГЫЙ-ЭШЛЕКЛЕ ЗОНАЛАР	
Д1	Махсулаштырылган ижтимагый төзелеш зонасы
Д2	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона
Д3	Катнаш ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы
Д4	Ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы
ЖИТЕШТЕРҮ, КОММУНАЛЬ-СКЛАД ЗОНАЛАРЫ, ИНЖЕНЕРЛЫК ҺӘМ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ЗОНАЛАРЫ	
Т	Транспорт инфраструктурасы зонасы
Һәм	Инженерлык инфраструктурасы зонасы
ПК	Житештерү зонасы
КС	Коммуналь-склад зонасы
АВЫЛ ХУҖАЛЫГЫ КУЛЛАНЫШЫНДАГЫ ЗОНАЛАР	
СХ1	Авил хуҗалыгы житештерү зонасы
СХ2	Бакчачылык зонасы
МАХСУС БИЛГЕЛӘНЭШТӘГЕ ЗОНАЛАР	
СН	Махсус билгеләнештәге Зона
ОСН	Махсус билгеләнештәге яшелләндерү зонасы
РБ	Режим объектлары зонасы

РЕКРЕАЦИОН ЗОНАЛАР	
ПЛ	Табиғат ландшафтлары территорияләре
Р	Гомуми файдаланудагы яшеллэндерелгән территорияләр зонасы
Р2	Ял зонасы

Шәһәр төзелеше регламентлары. Житештерү, коммуналь-склад зоналары, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зоналары

Житештерү зоналары, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зоналары сәнэгать, коммуналь һәм склад объектларын, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен билгелэнгән.

Ж1. Шәхси торак йортлар төзү зонасы

Т1 шәхси торак йортлар төзү зонасы жирле эһәмияттәге хезмәтләр жыелмасы белән рөхсәт ителгән аерым торучы һәм блокланган индивидуаль торак йортлардан (коттеджлардан) торак районнарны формалаштыруның хокукий шартларын тәмин итү өчен бүлеп бирелгән*.

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код **
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Өчен шәхси торак төзелеше	Ул гражданныр тарафыннан көнкүреш һәм башка ихтыяжларны канәгәтлэндерү өчен билгелэнгән, мондый бинада яшәү белән бәйлә, мөстәкыйль күчөмсөз мөлкәт объектларына бүлешү өчен билгеләнмәгән бүлмәләрдән һәм ярдәмчә куллану бүлмәләреннән тора); авыл хужалыгы культураларын үстерү; шәхси гаражлар һәм хужалык корылмалары урнаштыру.	2.1
Шәхси ярдәмчә хужалык алып бару өчен	Рөхсәт ителгән куллану төре тасвирламасында күрсәтелгән торак йортны урнаштыру, 2.1 код белән; авыл хужалыгы продукциясе житештерү; гаражны һәм башка ярдәмчә корылмаларны урнаштыру; Авыл хужалыгы хайваннарын тоту	2.2
Блокланган торак төзелеше	Күрше торак йортлар (катлар саны өчтән дө артмаган) белән бер яки берничә уртак дивар (катлар саны уннан да артмаган) булган торак йортны урнаштыру, аларның һәркайсы бер гаиләнөң яшәү өчен билгелэнгән, күрше йорт яки күрше йортлар белән тыкшынмыйча гына, аерым жир кишәрлегендә урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә чыгу мөмкинлегенә ия (блокланган төзелештәге торак йортлар.); декоратив һәм жиләк-жимеш агачлары, яшелчә һәм жиләк-жимеш культуралары үрчөтү; шәхси гаражлар һәм башка ярдәмчә корылмалар урнаштыру; спорт һәм балалар майданчыклары, ял итү майданчыклары булдыру;	2.3
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәмин итүчә биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү,	3.1.1

	күчөмсөз милек объектларын (котельный, су алуу жайланмалары, чистартуу корымдары, насос станциялары, сууткөргөчлөр, электр линиялары, трансформатор подстанциялары, газүткөргөчлөр, элементтүү линиялары, телефон станциялары, канализация линиялары, тукталыштар, гараждар жана урыш-жыюу жана авария техникасына хезмөт күрсөтүү остоханалары, кар жыюу жана эретүү өчөн киректе корымдар, Корымдар)	
Мөктөпкөчө, башлангыч жана урта гомуми белем	Мөгариф, мөктөпкөчө, башлангыч жана урта гомуми белем бирүү, балалар ясле, балалар бакчалары, мөктөплөр, лицейлер, гимназиялар, сөнгөтүү, музыка мөктөплөрү, белем бирүү түгөрөклөрү жана башка оешмалар, шулу исөптөн укучуларны физик культура жана спорт бөлөн шөгыллөнүү өчөн билгелөнгөн биналар, спорт корымдары урнаштыруу)	3.5.1
Элементтүү	Элементтүү, радиоташтыруулар, телевидение объектларын, нава радиорелейлары, жир өстө жана жир асты кабель элементтүү линияларын, радиофикация линиялары, антенна кырларын да кертеп, урнаштыруу, элементтөнөң кабель линияларын да, спутник элементтөсө жана телерадиоташтыруулар инфраструктурасында көчөйтүү пунктлары, элементтүү объектларын урнаштыруу, урнаштыруу 3.1.1, 3.2.3 кодлар бөлөн рөхсөт ителгөн куллануу төрлөрүн карап тоту каралган элементтүү объектларыннан тыш	6.8
Урам-юл чөлтөрө	Урам-юл чөлтөрө объектларын: автомобиль юллары, трамвай юллары жана жөяүлөлөр өчөн тротуарларны торак пунктлар, жөяүлөлөр кичүүлөрү, бульварлар, мөйданнар, юллар, велотранспорт жана инженерлык инфраструктурасы объектларын чиклөрөндө урнаштыруу; 2.7.1, 4.9, 7.2.3 кодлар бөлөн рөхсөт ителгөн төрлөрдөн тыш, шөһөр урамнары жана юллары чиклөрөндө юл бую тукталышларын (парковка) урнаштыруу, шулай ук транспорт чараларын саклау өчөн билгелөнгөн капитал булмаган корымдарын урнаштыруу	12.0.1
Территорияне төзөклөндөрүү	Декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшеллөндөрүү элементтары, төрлө төр жиһазлар жана бизөө элементтары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корымдар жана корымдар, территорияне төзөклөндөрүүнөң состав өлөшлөрө буларак кулланыла торган мөгълүмөт щитлары жана күрсөткөчлөр урнаштыруу	12.0.2
Жир кишөрлөклөрөн жана капитал төзөлөш объектларын шартлы рөвөштө рөхсөт ителгөн куллануу төрлөрө:		
Азкатлы торак төзөлөшө	Азкатлы күпфатирлы йортларын (мансардны да кертеп) урнаштыруу; спорт жана балалар мөйданчыкларын, ял итүү мөйданчыкларын төзөклөндөрүү; азкатлы күп фатирлы йортның төзөлгөн, төзөлгөн жана төзөлгөн-төзөлгөн биналарында торак төзөлөшөнө хезмөт күрсөтүү объектларын урнаштыруу, эгөр мондый биналарның гомуми мөйданы азкатлы йортлардагы биналарның гомуми мөйданы 15% тан артмаса.	2.1.1
Күчмө торак	Торак сыйфатында кулланууга яраклы корымдарын (палатка шөһөрлөрө, кемпинглар, торак вагончиклар, торак	2.4

	прицеплар) жир кишәрлегендә яки инженерлык корылмалары булган жир кишәрлекләрендә инженерлык челтәрләренә тоташтыру мөмкинлеге булган урнаштыру	
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйлә рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Элемтә хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.2.3
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)***	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагогалар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру)	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хажиларның һәм послушникларның даими урнашу урыны, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру)	3.7.2
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнары, дәүләт пенсия фонды, жирле үзидарә органнары, судлар, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тәмин итүче яки дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.8.1
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.1
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру***	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.6
Кунакханә хезмәте	Эшмәкәрлек файдасын алу максатыннан файдаланыла	4.7

күрсөтү	торган кунакханаларне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән файдалану өчен кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	
Биналарда спорт белән шөгьльләнүне тээмин итү	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтлөндөрү комплексларын биналарда һәм корылмаларда урнаштыру	5.1.2
Спорт белән шөгьльләнү өчен майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгьльләнү өчен майданчыклар (физкультура майданчыклары, йөгөрү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)**	5.1.3
Эчке тәртипне тээмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданнар оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир участокларыннан һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре элге Кагыйдәләренң 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә.	

* Өске су объектларының саклау зоналарында жир кишәрлекләрен РФ Су кодексының 6,65 статьялары таләпләрен үтәп файдаланырга кирәк.

** РФ Икътисадый үсеш министрлығының 2014 елның 1 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

*** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) (Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлекләренң чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Таблица

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчөмсөз миләкне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте	
		Шәхси торак төзелеш /шәхси ярдәмче хужалык алып бару	Блоклы торак төзелеш (блоклы йортта бер гаиләгә торак берәмлеге)
Жир кишәрлекләренң чик параметрлары			
Минималь майдан	кв.м	600/800	200
Максималь майдан	кв.м	1000/1500	300
Минималь киңлеге буенда урам (юл)	м	12	6
Жир кишәрлекләре чикләрендә	%	45	55

рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары Участок төзелешенең максималь проценты			
Жир кишәрлегенең алгы чигеннән минималь чигеннән (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очрақларда) чигенү)	м	3	3
Участокның ян чикләреннән төзелмәләрнең минималь чигеннән чигенүләре	м	а) 1-мәжбүри булганда, брандмауэр дивары; б) 3-башка очрақларда	0 (блоклы торак йортта индивидуаль блок төзү өчен төзелгән яисә билгеләнгән жир кишәрлеге белән чиктәш жир кишәрлегенең Ян чигеннән алып); 1)янгынга каршы стенаның тиешле дәрәжәдәге булуы мәжбүри); 5) башка очрақларда)
Әгәр төзелешне жайга салу линиясе белән башкасы билгеләнмәгән булса, участокның арткы чигеннән минималь чигеннән чигенү)	м	3	3
Корылмаларның максималь биекlege	м	12	12
Жир кишәрлекләре киртәләренең максималь биекlege	м	2	2

Искәрмә 1. Шәхси торак төзелеше өчен, шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен, блокланган торак төзелеше өчен, жир кишәрлекләренең ян һәм арткы чикләреннән чигенүләр таблицасында тәкъдим ителгән корылмалардан читкә тайпылу рөхсәт ителә.:

- күрсәтелгән кире кагуларга жир кишәрлекләре хужаларының үзара ризалыгы бар;
- төп корылмалар (торак йортлар) арасындагы ераклык 6 метрдан артып китә яки ярдәмче корылмалар (хужалык корылмалары, гаражлар һ.б. арасындагы ераклык тигез.(шулай ук ярдәмче корылмаларны блокау рөхсәт ителә);
- күрше жир участкаларында урнашкан корылмалар арасында янгынга каршы норматив аралар саклана.

Искәрмә 2. Әлеге таблицада жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, СНиП, СанПиН һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Искәрмә 3. Таблицада тәкъдим ителгән параметрлардан 5% чикләрендә тайпылышлар рөхсәт ителә.

Жир кишәрлекләре һәм рөхсәт ителгән төзелеш параметрлары күләмнәренең иң чик күрсәткечләре әлеге бүлеккә аларны эшләү дәрәжәсе буенча кертеләчәк. Рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларын эшләүгә кадәр аларны билгеләү жир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планының тиешле бүлгә тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларының, норматив техник документларының (СНиП, СанПиН), шәһәр төзелеше проектлау нормативларының

һәм башка норматив документларның таләпләре нигезендә билгеләнә.

Ж2. Азкатлы торак йортлар төзү зонасы

Азкатлы торак йортлар төзү зонасы, җирле әһәмияттәге хезмәтләр җыелмасы рөхсәт ителгән күпфатирлы йортлардан (4 катка кадәр биеклектәге күпфатирлы йортлар, мансардны да кертеп) торак районнарны формалаштыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код **
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Азкатлы торак төзелеше	Азкатлы күп фатирлы йортларны урнаштыру (биекlege 4 катка кадәр булган күпфатирлы йортлар, шул исәптән мансардный); әгәр азкатлы күпфатирлы йортта мондый биналарның гомуми мәйданы 15% тан артмаса, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, ял итү мәйданчыкларын төзекләндерү; төзелгән, төзелгән һәм төзелгән күп фатирлы йорт биналарында торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру.	2.1.1
Блокланган торак төзелеше	Күрше торак йортлар (катлар саны өчтән дә артмаган) белән бер яки берничә уртақ дивар (катлар саны уннан да артмаган) булган торак йортны урнаштыру, аларның һәркайсы бер гаиләнең яшәү өчен билгеләнгән, күрше йорт яки күрше йортлар белән тыкшынмыйча гына, аерым жир кишәрлегендә урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә чыгу мөмкинлегенә ия (блокланган төзелештәге торак йортлар).); декоратив һәм жиләк-жимеш агачлары, яшелчә һәм жиләк-жимеш культуралары үрчетү; шәхси гаражлар һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; спорт һәм балалар мәйданчыклары, ял итү мәйданчыклары булдыру;	2.3
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина-урыннарға бүлүнә, урнаштыру рөхсәт ителгән файдалану төрен 4.9 коды белән карап тоту каралган гаражлардан тыш, урнаштыру sub_1049	2.7.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчәмсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)	3.1.1
Коммуналь	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйле рәвештә физик һәм	3.1.2

хезмэтлэр күрсэтүне тээмин итүче оешмаларның административ биналары	юридик затларны кабул итү өчен билгелэнгән биналарны урнаштыру	
Элемтә хезмэтләр күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмэтләр күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгелэнгән биналар урнаштыру	3.2.3
Тулай торақлар	Гражданнарның эшләү, хезмэт итү яки укыту вакытында яшәү өчен билгелэнгән тулай торақларны урнаштыру өчен билгелэнгән биналарны урнаштыру, урнаштыру, урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төре 4.7 коды белән каралган биналардан тыш	3.2.4
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарға амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгелэнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү, балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм башка оешмалар, шул исәптән укучыларны физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгелэнгән биналар, спорт корылмалары урнаштыру)	3.5.1
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8
Урам-юл челтәре	Урам-юл челтәре объектларын: автомобиль юллары, трамвай юллары һәм жәяүлеләр өчен тротуарларны торақ пунктлар, жәяүлеләр кичүләре, бульварлар, майданнар, юллар, велотранспорт һәм инженерлык инфраструктурасы объектлары чикләрендә урнаштыру; 2.7.1, 4.9, 7.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән төрләрдән тыш, шәһәр урамнары һәм юллары чикләрендә юл бие тукталышларын (парковка) урнаштыру, шулай ук транспорт чараларын саклау өчен билгелэнгән капитал булмаган корылмаларны урнаштыру	12.0.1
Территорияне төзекләндерү	Декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле төр жиһазлар һәм бизәү элементлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләр урнаштыру	12.0.2

Жир кишэрлеклэрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрлөрө:		
Шәхси торак төзелеше өчен	Торак йортны (жир өсте катлары саны егерме метрдан да артмаган аерым торучы, биекlege егерме метрдан да ким булмаган, гражданныр тарафыннан мондый бинада яшәу белән бәйлә булган көнкүреш һәм башка ихтыяжларны канәгәтләндерү өчен билгеләнгән бүлмәләрдән һәм ярдәмче куллану бүлмәләреннән тора торган, мөстәкыйль күчәмсез милек объектларына бүлү өчен билгеләнмәгән аерым торучы бинадан) урнаштыру); авыл хужалыгы культураларын үстерү; шәхси гаражлар һәм хужалык корылмалары урнаштыру	2.1
Урта катлы торак төзелеше	Сигез катлы күп фатирлы йортларны урнаштыру; төзекләндерү һәм яшелләндерү; жир асты гаражларын һәм автостоянкаларны урнаштыру; спорт һәм балалар майданчыкларын, ял итү майданчыкларын төзекләндерү; әгәр күпфатирлы йортта мондый биналарның гомуми майданы 20% тан артмаса, күпфатирлы йортның встроенный, төзелгән һәм төзелгән-төзелгән биналарында торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру.	2.5
Коммуналь хезмәт күрсәтү	Физик һәм юридик затларны коммуналь хезмәтләр белән тәмин итү максатларында биналар һәм корылмалар урнаштыру. Рөхсәт ителгән куллануның әлеге төрен эчтәлеге 3.1.1-3.1.2 кодлары белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен үз эченә ала	3.1
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәмин итү хезмәте, аз керемле гражданнырны тукландыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру (аларда гражданнырны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яки пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча кабул итү, шулай ук ижтимагый коммерцияле булмаган оешмаларны: коммерцияле булмаган фондларны, хәйрия оешмаларын, мәнфәгәтләр буенча клубларны урнаштыру	3.2.2
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)***	3.3
Мәдәни-ял итү эшчәнlege объектлары	Музейларны, күргәзмә залларын, сәнгәт галереяларын, мәдәният йортларын, китапханәләрне, кинотеатрларны һәм кинозалларны, театрларны, филармонияләрне, концерт залларын, планетарийларны урнаштыру	3.6.1
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагогалар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру)	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хажиларның һәм послушникларның даими урнашу урыны, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнlegen (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини	3.7.2

	училищелар) гамэлгә ашыру өчен билгелэнгән биналар урнаштыру)	
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнары, дәүләт пенсия фонды, жирле үзидарә органнары, судлар, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тээмин итүче яки дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгелэнгән биналар урнаштыру	3.8.1
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгелэнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.1
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәт күрсәтү белән бәйлә булмаган идарә итү эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш), товар тапшыруны таләп итмәгән килешүләргә башкаруны тээмин итү максатларында, капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру)	4.1
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкит иткән товарларны сату өчен билгелэнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру***	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгелэнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру)	4.6
Кунакханә хезмәте күрсәтү	Эшмәкәрлек файдасын алу максатыннан файдаланыла торган кунакханәләргә, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торақ урыны бирүдән файдалану өчен кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә кибетләргә урнаштыру	4.9.1.3
Биналарда спорт белән шөгьльләнүне тээмин итү	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтләндрү комплексларын биналарда һәм корылмаларда урнаштыру	5.1.2
Спорт белән шөгьльләнү өчен мәйданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгьльләнү өчен мәйданчыклар (физкультура мәйданчыклары, йөгерү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)**	5.1.3
Эчке тәртипне тээмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капиталъ төзелеш объектларын әзерләү һәм әзерлектә тоту өчен кирәкле капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданнар оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир участкаларыннан һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре әлегә Кагыйдәләргә 4 статьясындагы 8 пункты һәм	

	25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә.	

* Өске су объектларының саклау зоналарында жир кишәрлекләрен РФ Су кодексының 6,65 статьялары таләпләрен үтәп файдаланырга кирәк.

** РФ Икътисадый үсеш министрлыгының 2014 елның 1 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

*** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) (Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлекләренәң чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Таблица

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте	
		Торак берәмлек бер гаиләгә блоклы йортында	Күпфатирлы торак йортлар 4 каттан да югары түгел
Жир кишәрлекләренәң чик параметрлары			
Минималь мәйдан	кв.м	200	3000
Максималь мәйдан	кв.м	300	Билгеләнми
Минималь киңлеге буенда урам (юл)	м	6	27
Жир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары Участок төзелешенәң максималь проценты	%	55	33
Жир кишәрлегенәң алгы чигеннән минималь чигеннән (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очрақларда) чигенү)	м	3	3
Участокның ян чикләреннән төзелмәләренәң минималь чигеннән чигенүләре	м	0 (блоклы торак йортта индивидуаль блок төзү өчен төзелгән яисә билгеләнгән жир кишәрлеге белән чиктәш жир кишәрлегенәң Ян чигеннән алып); 1)янгынга каршы стенаның тиешле дәрәжәдәге булуы мәжбүри);	6

		5) башка очрактарда)	
Әгәр төзелешне жайга салу линиясе белән башкасы билгеләнмәгән булса, участокның арткы чигеннән минималь чигеннән чигенү)	м	3	6
Корылмаларның максималь биекlege	м	12	17
Жир кишәрлекләре киртәләрененң максималь биекlege	м	2	2

Искәрмә 1. Блокланган торак төзелеше өчен төзелмәләренң Ян һәм арткы чикләреннән чигенүләр таблицасында тәкъдим ителгән жир участокларының чикләреннән читкә тайпылу рөхсәт ителә, бу очракта алар торак төзелеше өчен кире кагыла:

- күрсәтелгән кире кагуларга жир кишәрлекләре хужаларының үзара ризалыгы бар;
- төп корылмалар (торак йортлар) арасындагы ераклык 6 метрдан артып китә яки ярдәмче корылмалар (хужалык корылмалары, гаражлар һ.б. арасындагы ераклык тигез. (шулай ук ярдәмче корылмаларны блоклау рөхсәт ителә);
- күрше жир участокларында урнашкан корылмалар арасында янгынга каршы норматив аралар саклана.

Искәрмә 2. Әлеге таблицада жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, СНиП, СанПиН һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Искәрмә 3. Таблицада тәкъдим ителгән параметрлардан 5% чикләрендә тайпылышлар рөхсәт ителә.

Жир кишәрлекләре һәм рөхсәт ителгән төзелеш параметрлары күләмнәрененң иң чик күрсәткечләре әлеге бүлеккә аларны эшләү дәрәжәсе буенча кертеләчәк. Рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларын эшләүгә кадәр аларны билгеләү жир кишәрлегененң шәһәр төзелеше планының тиешле бүлеге тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның (СНиП, СанПиН), шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләре нигезендә билгеләнә.

ЖЗ. Урта катлы торак йортлар төзү зонасы

ЖЗ урта катлы торак йортлар төзү зонасы, жирле әһәмияттәге хезмәтләр жыелмасы рөхсәт ителгән сигез каттан да артык булмаган күп фатирлы йортлардан торак районнарны формалаштыру өчен, хокукый шартлар белән тәмин итү өчен бүлеп бирелгән*.

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код **
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Урта катлы торак төзелеше	Сигез катлы күп фатирлы йортларны урнаштыру; төзекләндерү һәм яшелләндерү; жир асты гаражларын һәм автостоянкаларны урнаштыру; спорт һәм балалар майданчыкларын, ял итү майданчыкларын төзекләндерү; әгәр күпфатирлы йортта мондый биналарның гомуми майданы 20% тан артмаса, күпфатирлы йортның встроенный, төзелгән һәм төзелгән-төзелгән биналарында	2.5

	торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру.	
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина-урыннарға бүлүнә, урнаштыру рәхсәт ителгән файдалану төрен 4.9 коды белән карап тоту каралган гаражлардан тыш, урнаштыру sub 1049	2.7.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлөп бирү, күчәмсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)	3.1.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәмин итү хезмәте, аз керемле гражданны тукландыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру (аларда гражданны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яки пенсия түлүүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча кабул итү, шулай ук ижтимагый коммерцияле булмаган оешмаларны: коммерцияле булмаган фондларны, хәйрия оешмаларын, мәнфәгатьләр буенча клубларны урнаштыру	3.2.2
Элемент хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемент хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.2.3
Тулай тораклар	Гражданнының эшләү, хезмәт итү яки укыту вакытында яшәү өчен билгеләнгән тулай торакларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру, урнаштыру, урнаштыру рәхсәт ителгән куллану төре 4.7 коды белән каралган биналардан тыш	3.2.4
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)	3.3
Сәламәтлек саклау	Гражданнырга медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру.	3.4
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнырга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре,	3.4.1

	диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү, балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм башка оешмалар, шул исәптән укучыларны физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары урнаштыру)	3.5.1
Урта һәм югары һөнәри белем	Һөнәри белем һәм белем бирү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (һөнәри техник училищелар, колледжлар, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү буенча оешмалар һәм белем бирү һәм белем бирү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыручы башка оешмалар, шул исәптән физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары урнаштыру)	3.5.2
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.1
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкит иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.6
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларынан тыш	6.8
Урам-юл челтәре	Урам-юл челтәре объектларын: автомобиль юллары, трамвай юллары һәм жәяүлеләр өчен тротуарларны торак пунктлар, жәяүлеләр кичүләре, бульварлар, майданнар, юллар, велотранспорт һәм инженерлык инфраструктурасы объектлары чикләрендә урнаштыру; 2.7.1, 4.9, 7.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән төрләрдән тыш, шәһәр урамнары һәм юллары чикләрендә юл бие тукталышларын (парковка) урнаштыру, шулай ук транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән капитал булмаган корылмаларны урнаштыру	12.0.1
Территорияне төзекләндерү	Декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле төр жиһазлар һәм бизәү элементлары, кече архитектура формалары, капитал	12.0.2

	булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләр урнаштыру	
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:		
Азкатлы торак төзелеше	Азкатлы күп фатирлы йортларны урнаштыру (биеклеге 4 катка кадәр булган күпфатирлы йортлар, шул исәптән мансардний); эгер азкатлы күпфатирлы йортта мондый биналарның гомуми майданы 15% тан артмаса, спорт һәм балалар майданчыкларын, ял итү майданчыкларын төзекләндерү; төзелгән, төзелгән һәм төзелгән күп фатирлы йорт биналарында торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру.	2.1.1
Блокланган торак төзелеше	Күрше торак йортлар (катлар саны өчтән дә артмаган) белән бер яки берничә урта дивар (катлар саны уннан да артмаган) булган торак йортны урнаштыру, аларның һәркайсы бер гаиләнең яшәү өчен билгеләнгән, күрше йорт яки күрше йортлар белән тыкшынмыйча гына, аерым жир кишәрлегендә урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә чыгу мөмкинлегенә ия (блокланган төзелештәге торак йортлар).); декоратив һәм жиләк-жимеш агачлары, яшелчә һәм жиләк-жимеш культуралары үрчетү; шәхси гаражлар һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; спорт һәм балалар майданчыклары, ял итү майданчыклары булдыру;	2.3
Күп катлы торак төзелеш (биек төзелеш)	Тугыз катлы һәм аннан да югары катлы күпфатирлы йортларны урнаштыру; йорт яны территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү; спорт һәм балалар майданчыкларын, хужалык майданчыкларын һәм ял итү майданчыкларын төзекләндерү; жир асты гаражларын һәм автостоянкаларны урнаштыру, күпфатирлы йортның аерым бүлмәләрендә торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру, эгер күпфатирлы йортта мондый биналарның майданы 15% тан артмаса, күпфатирлы йортның гомуми майданыннан 15% тан артмаса, күпфатирлы йортның аерым бүлмәләрендә спорт һәм балалар майданчыкларын, хужалык майданчыкларын һәм ял итү майданчыкларын төзекләндерү; жир асты гаражларын һәм автостоянкаларны урнаштыру, күпфатирлы йортның	2.6
Социаль хезмәт күрсәтү йорты	Картлар йортларын, бала йортларын, балалар йортларын, йортсыз гражданнар өчен төнге пунктларны урнаштыру; мәжбүри күченүчеләрне, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1
Стационар медицина хезмәте күрсәтү	Гражданнарга стационарда медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (хастаханәләр, бала табу йортлары, диспансерлар, фәнни-медицина учреждениеләре һәм стационарда дөвалау буенча хезмәт күрсәтүне тәмин итә торган башка объектлар);	3.4.2

	ашыгыч ярдәм станцияләре урнаштыру; санитар авиация майданчыкларын урнаштыру	
Мәдәни-ял итү эшчәнлегенә объектлары	Музейларны, күргәзмә залларын, сәнгать галереяларын, мәдәният йортларын, китапханәләрен, кинотеатрларны һәм кинозалларны, театрларны, филармонияләрен, концерт залларын, планетарийларны урнаштыру	3.6.1
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагогалар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру)	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хажиларның һәм послушникларның даими урнашу урыны, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру)	3.7.2
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнары, дәүләт пенсия фонды, жирле үзидарә органнары, судлар, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тәмин итүче яки дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.8.1
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәт күрсәтү белән бәйлә булмаган идарә итү эшчәнлегенә объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән биржа эшчәнлегенә (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш), товар тапшыруны таләп итмәгән килешүләрен башкаруны тәмин итү максатларында, капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.1
Кунакханә хезмәте күрсәтү	Эшмәкәрлек файдасын алу максатыннан файдаланыла торган кунакханәләрен, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән файдалану өчен кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3
Биналарда спорт белән шөгьльләнүне тәмин итү	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтләндерү комплексларын биналарда һәм корылмаларда урнаштыру	5.1.2
Спорт белән шөгьльләнү өчен майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгьльләнү өчен майданчыклар (физкультура майданчыклары, йөгөрү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)**	5.1.3
Эчке тәртипне тәмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлешен булып торучы гражданның оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир участокларыннан һәм капитал төзелеш	

	объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре элге Кагыйдәләренң 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә.	

* Өске су объектларының саклау зоналарында жир кишәрлекләрен РФ Су кодексының 6,65 статьялары таләпләрен үтәп файдаланырга кирәк.

** РФ Икътисадый үсеш министрлығының 2014 елның 1 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

*** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) (Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлекләренң чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Таблица

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте	
		Торак берәмлек бер гаиләгә блоклы йортында	Күпфатирлы торак йортлар 4 каттан да югары түгел
Жир кишәрлекләренң чик параметрлары			
Минималь майдан	кв.м	200	3000
Максималь майдан	кв.м	300	Билгеләнми
Минималь киңлеге буенда урам (юл)	м	6	27
Жир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары Участок төзелешенң максималь проценты	%	55	33
Жир кишәрлегенң алгы чигеннән минималь чигеннән (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очрақларда) чигенү)	м	3	3
Участокның ян чикләреннән төзелмәләренң минималь чигеннән чигенүләре	м	0 (блоклы торак йортта индивидуаль блок төзү өчен төзелгән яисә билгеләнгән жир кишәрлеге белән чиктәш жир кишәрлегенң Ян чигеннән алып); 1)янгынга каршы стенаның тиешле	6

		дәрәжәдәге булуы мәжбүри); 5) башка очрақларда)	
Өгәр төзелешне жайга салу линиясе белән башкасы билгеләнмәгән булса, участокның арткы чигеннән минималь чигеннән чигенү)	м	3	6
Корылмаларның максималь биекlege	м	12	17
Жир кишәрлекләре киртәләренен максималь биекlege	м	2	2

Искәрмә 1. Блокланган торак төзелеше өчен төзелмәләренен Ян һәм арткы чикләреннән чигенүләр таблицасында тәкъдим ителгән жир участокларының чикләреннән читкә тайпылу рөхсәт ителә, бу очрақта алар торак төзелеше өчен кире кагыла:

- күрсәтелгән кире кагуларга жир кишәрлекләре хужаларының үзара ризалыгы бар;
- төп корылмалар (торак йортлар) арасындагы ераклык 6 метрдан артып китә яки ярдәмче корылмалар (хужалык корылмалары, гаражлар һ.б. арасындагы ераклык тигез. (шулай ук ярдәмче корылмаларны блокау рөхсәт ителә);
- күрше жир участокларында урнашкан корылмалар арасында янгынга каршы норматив аралар саклана.

Искәрмә 2. Әлеге таблицада жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, СНИП, СанПиН һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Искәрмә 3. Таблицада тәкъдим ителгән параметрлардан 5% чикләрендә тайпылышлар рөхсәт ителә.

Жир кишәрлекләре һәм рөхсәт ителгән төзелеш параметрлары күләмнәренен иң чик күрсәткечләре әлеге бүлеккә аларны эшләү дәрәжәсе буенча кертеләчәк. Рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларын эшләүгә кадәр аларны билгеләү жир кишәрлегенен шәһәр төзелеше планының тиешле бүлеге тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның (СНИП, СанПиН), шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Ижтимагый-эшлекле зоналар

Ижтимагый-эшлекле зоналар административ, ижтимагый, мәдәни билгеләнештәге объектларны, хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән.

Д1. Махсулаштырылган ижтимагый төзелеш зонасы

Д1 зонасы мәдәни, административ, социаль объектларны, шулай ук халыкка хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән объектларны формалаштыруның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты	2.7.1

	гаражларын, шул исәптән машина-урыннарға бүлүнә, урнаштыру рәхсәт ителгән файдалану төрөн 4.9 коды белән карап тоту каралган гаражлардан тыш, урнаштыру sub_1049	
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлөп бирү, күчәмсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)**	3.1.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйлә рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Социаль хезмәт күрсәтү йорты	Картлар йортларын, бала йортларын, балалар йортларын, йортсыз гражданныр өчен төнге пунктларны урнаштыру; мәжбүри күчәнүчеләрне, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәмин итү хезмәте, аз керемле гражданнырны тукландыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру (аларда гражданнырны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яки пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча кабул итү, шулай ук ижтимагый коммерцияле булмаган оешмаларны: коммерцияле булмаган фондларны, хәйрия оешмаларын, мәнфәгатләр буенча клубларны урнаштыру	3.2.2
Элемтә хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.2.3
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюрлары)**	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнырға амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Стационар медицина хезмәте күрсәтү	Гражданнырға стационарда медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (хастаханәләр, бала табу йортлары, диспансерлар, фәнни-медицина учреждениеләре һәм стационарда дөвалау	3.4.2

	буенча хезмэт күрсәтүне тәэмин итә торган башка объектлар); ашыгыч ярдәм станцияләре урнаштыру; санитар авиация мәйданчыкларын урнаштыру	
Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	Суд-медицина һәм патолого-анатомик экспертиза (моргла) үткәрүне гамәлгә ашыручы медицина оешмаларын урнаштыру өчен Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру)	3.4.3
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү, балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм башка оешмалар, шул исәптән укучыларны физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмаларын урнаштыру)	3.5.1
Урта һәм югары һөнәри белем	Һөнәри белем һәм белем бирү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (һөнәри техник училищелар, колледжлар, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү буенча оешмалар һәм белем бирү һәм белем бирү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыручы башка оешмалар, шул исәптән физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмаларын урнаштыру)	3.5.2
Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	Музейларны, күргәзмә залларын, сәнгать галереяларын, мәдәният йортларын, китапханәләрен, кинотеатрларны һәм кинозалларны, театрларны, филармонияләрен, концерт залларын, планетарийларны урнаштыру	3.6.1
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагогалар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру)	3.7.1
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнары, дәүләт пенсия фонды, жирле үзидарә органнары, судлар, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тәэмин итүче яки дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.8.1
Вәкиллек эшчәнлеге	Чит дәүләтләрнең һәм Россия Федерациясе субъектларының дипломатик вәкиллекләре, Россия Федерациясендә консуллык учреждениеләре өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.8.2
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәт күрсәтү белән бәйле булмаган идарә итү эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш), товар тапшыруны таләп итмәгән килешүләрен башкаруны тәэмин итү максатларында, капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.1
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын	4.4

	урнаштыру	
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.6
Күңел ачу чаралары	Күңел ачу чараларын, сәяхәтләрне оештыру, дискотекалар һәм бию майданчыклары, Төнге клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар һ. б. урнаштыру, уен автоматлары (комарлы уеннар өчен файдаланыла торган уен жиһазларыннан тыш), уен майданчыклары урнаштыру	4.8.1
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрлөрөн гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	Күргәзмә-ярминкә һәм конгресс эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, әлеге чараларга хезмәт күрсәтү өчен кирәкле эшчәнлекне дә кертеп (экспозиция майданын төзү, чараларда катнашучыларның туклануын оештыру)	4.10
Биналарда спорт белән шөгыйльләнүне тәэмин итү	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтләндерү комплексларын биналарда һәм корылмаларда урнаштыру**	5.1.2
Спорт белән шөгыйльләнү өчен майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыйльләнү өчен майданчыклар (физкультура майданчыклары, йөгөрү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	5.1.3
Спорт белән шөгыйльләнү өчен жиһазландырылган майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыйльләнү өчен корылмалар урнаштыру (теннис кортлары, автодромнар, мотодромнар, трамплиннар, спорт атулары)	5.1.4
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрлөрөн карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8
Эчке тәртипне тәэмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданның оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Урам-юл челтәре	Урам-юл челтәре объектларын: автомобиль юллары, трамвай юллары һәм жәяүлеләр өчен тротуарларны торак	12.0.1

	пунктлар, жәяүлеләр кичүләре, бульварлар, майданнар, юллар, велотранспорт һәм инженерлык инфраструктурасы объектлары чикләрендә урнаштыру; 2.7.1, 4.9, 7.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән төрләрдән тыш, шәһәр урамнары һәм юллары чикләрендә юл бие тукталышларын (парковка) урнаштыру, шулай ук транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән капитал булмаган корылмаларны урнаштыру	
Территорияне төзекләндерү	Декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле төр жиһазлар һәм бизәү элементлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат битлары һәм күрсәткечләр урнаштыру	12.0.2
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:		
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина-урыннарга бүлүнә, урнаштыру рөхсәт ителгән файдалану төрен 4.9 коды белән карап тоту каралган гаражлардан тыш, урнаштыру**	2.7.1
Тулай тораклар	Гражданның эшләү, хезмәт итү яки уку вакытында яшәү өчен билгеләнгән тулай торакларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру, урнаштыру, урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төре 4.7 коды белән каралган биналардан тыш	3.2.4
Цирклар һәм жәнлекләр тоту урыннары	Цирклар, жәнлекләр, зоопарклар, зоосаглар, океанариумнар урнаштыру һәм кыргый хайваннарны тоту буенча эшчәнлекнең тиешле төрләрен гамәлгә ашыру өчен биналар һәм корылмалар урнаштыру	3.6.3
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хажиларның һәм послушникларның даими урнашу урыны, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру)	3.7.2
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру**	3.10.1
Базарлар	Капитал төзелеш объектларын, даими яки вакытлыча сәүдә итүнә оештыру өчен билгеләнгән корылмаларны (ярминкә, базар, базар) урнаштыру, һәр сәүдә урыны 200 кв. метрдан артык сәүдә майданы булмавын исәпкә алып; урнаштыру гаражлар һәм (яки) тукталышлар өчен автомобильләр хезмәткәрләре һәм килүчеләр базары**	4.3
Кунакханә хезмәте күрсәтү	Эшмәкәрлек файдасын алу максатыннан файдаланыла торган кунакханәләргә, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән файдалану өчен кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Автомобиль юу	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә	4.9.1.3

урыннары	кибетлэрен урнаштыру	
Спорт-тамаша чараларын тээмин итү	500 урыннан алып тамашачылар өчен махсус урыннарга ия булган спорт-тамаша биналары һәм корылмалар (стадионнар, спорт сарайлары, боз сарайлары, ипподромнар) урнаштыру)**	5.1.1
Жир кишәрлекләрәннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрән һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре әлеге Кагыйдәләрнең 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисадый үсеш министрлыгының 2014 елның 1 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрән үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрәннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) (Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлекләре күләме, биналар майданы шәһәр төзелеше проектлары нормативлары белән яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә. Норматив техник документлар нигезендә алар булмаганда (СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрән планлаштыру һәм төзү»темасына).

Д2. Күп функцияле ижтимагый-эшлекле зона.

Д2 зонасы ижтимагый-эшлекле, мәдәни, административ, социаль объектларны, шулай ук халыкка хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән объектларны формалаштыруның хокукый шартларын тээмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрән һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тээмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчмәсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)**	3.1.1
Элемент хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элементәсе хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.2.3
Тулай торақлар	Гражданнарның эшләү, хезмәт итү яки укыту вакытында яшәү өчен билгеләнгән тулай торақларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру, урнаштыру, урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төре 4.7 коды белән каралган биналардан тыш	3.2.4
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү	3.3

күрсәтү	өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)	
Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	Музейларны, күргәзмә залларын, сәнгать галереяларын, мәдәният йортларын, китапханәләрне, кинотеатрларны һәм кинозалларны, театрларны, филармонияләрне, концерт залларын, планетарийларны урнаштыру	3.6.1
Эшлекле идарә	Капитал төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәт күрсәтү белән бәйле булмаган идарә итү эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш), товар тапшыруны таләп итмәгән килешүләрне башкаруны тәмин итү максатларында, капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.1
Базарлар	Капитал төзелеш объектларын, даими яки вакытлыча сәүдә итүне оештыру өчен билгеләнгән корылмаларны (ярминкә, базар, базар) урнаштыру, һәр сәүдә урыны 200 кв. метрдан артык сәүдә майданы булмавын исәпкә алып; урнаштыру гаражлар һәм (яки) тукталышлар өчен автомобильләр хезмәткәрләре һәм килүчеләр базары**	4.3
Кибетләр	Сәүдә майданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.6
Кунакханә хезмәте күрсәтү	Эшмәкәрлек файдасын алу максатыннан файдаланыла торган кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән файдалану өчен кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Күңел ачу чаралары	Күңел ачу чараларын, сәяхәтләрне оештыру, дискотекалар һәм бию майданчыклары, Төнге клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар һ. б. урнаштыру, уен автоматлары (комарлы уеннар өчен файдаланыла торган уен жиһазларыннан тыш), уен майданчыклары урнаштыру	4.8.1
Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	Күргәзмә-ярминкә һәм конгресс эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, әлеге чараларга хезмәт күрсәтү өчен кирәкле эшчәнлекне дә кертеп (экспозиция майданын төзү, чараларда катнашучыларның туклануын оештыру)	4.10
Биналарда спорт белән шөгыйльләнүне тәмин итү	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтләндерү комплексларын биналарда һәм корылмаларда урнаштыру**	5.1.2
Спорт белән шөгыйльләнү өчен жиһазландырылган	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыйльләнү өчен корылмалар урнаштыру (теннис кортлары, автодромнар, мотодромнар, трамплиннар, спорт атулары)	5.1.4

мәйданчыклар		
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8
Эчке тәртипне тәэмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданның оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Урам-юл челтәре	Урам-юл челтәре объектларын: автомобиль юллары, трамвай юллары һәм жәяүлеләр өчен тротуарларны торак пунктлар, жәяүлеләр кичүләре, бульварлар, мәйданнар, юллар, велотранспорт һәм инженерлык инфраструктурасы объектлары чикләрендә урнаштыру; 2.7.1, 4.9, 7.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән төрләрдән тыш, шәһәр урамнары һәм юллары чикләрендә юл бие тукталышларын (парковка) урнаштыру, шулай ук транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән капитал булмаган корылмаларны урнаштыру	12.0.1
Территорияне төзекләндерү	Декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле төр жиһазлар һәм бизәү элементлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат ситлары һәм күрсәткечләр урнаштыру	12.0.2
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:		
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина-урыннарга бүлүнә, урнаштыру рөхсәт ителгән файдалану төрен 4.9 коды белән карап тоту каралган гаражлардан тыш, урнаштыру**	2.7.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Социаль хезмәт күрсәтү йорты	Картлар йортларын, бала йортларын, балалар йортларын, йортсыз гражданның өчен төнге пунктларны урнаштыру; мәжбүри күченүчеләрне, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен Капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1

Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәмин итү хезмәте, аз керемле гражданнырны тукландыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру (аларда гражданнырны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яки пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча кабул итү, шулай ук ижтимагый коммерцияле булмаган оешмаларны: коммерцияле булмаган фондларны, хәйрия оешмаларын, мәнфәгатьләр буенча клубларны урнаштыру	3.2.2
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)**	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнырда амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Стационар медицина хезмәте күрсәтү	Гражданнырда стационарда медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (хастаханәләр, бала табу йортлары, диспансерлар, фәнни-медицина учреждениеләре һәм стационарда дөвалау буенча хезмәт күрсәтүне тәмин итә торган башка объектлар); ашыгыч ярдәм станцияләре урнаштыру; санитар авиация майданчыкларын урнаштыру	3.4.2
Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	Суд-медицина һәм патолого-анатомик экспертиза (моргләр) үткәрүне гамәлгә ашыручы медицина оешмаларын урнаштыру өчен Капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	3.4.3
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү, балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм башка оешмалар, шул исәптән укучыларны физик культура һәм спорт белән шөгыйльләну өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары урнаштыру)	3.5.1
Урта һәм югары һөнәри белем	Һөнәри белем һәм белем бирү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (һөнәри техник училищелар, колледжлар, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү буенча оешмалар һәм белем бирү һәм белем бирү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыручы башка оешмалар, шул исәптән физик культура һәм спорт белән шөгыйльләну өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары урнаштыру)	3.5.2
Циркләр һәм жәнлекләр тоту урыннары	Циркләр, жәнлекләр, зоопаркләр, зоосадлар, океанариумнар урнаштыру һәм кыргый хайваннарны тоту буенча эшчәнлекнең тиешле төрләрен гамәлгә ашыру өчен биналар һәм корылмалар урнаштыру	3.6.3

Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагоглар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру)	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хажиларның һәм послушникларның даими урнашу урыны, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру)	3.7.2
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнары, дәүләт пенсия фонды, жирле үзидарә органнары, судлар, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тәмин итүче яки дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.8.1
Вәкиллек эшчәнлеге	Чит дәүләтләрнең һәм Россия Федерациясе субъектларының дипломатик вәкиллекләре, Россия Федерациясендә консуллык учреждениеләре өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.8.2
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру**	3.10.1
Хайваннар өчен приютлар	Стационарда ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; авыл хужалыгы булмаган хайваннарны тоту, үрчетү, хужасыз хайваннарны тоту һәм дөвалау буенча хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.2
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3
Спорт-тамаша чараларын тәмин итү	500 урыннан алып тамашачылар өчен махсус урыннарга ия булган спорт-тамаша биналары һәм корылмалар (стадионнар, спорт сарайлары, боз сарайлары, ипподромнар) урнаштыру)**	5.1.1
Спорт белән шөгыйльләнү өчен майданчылар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыйльләнү өчен майданчылар (физкультура майданчылары, йөгөрү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	5.1.3
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре әлеге Кагыйдәләрнең 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисадый үсеш министрлығының 2014 елның 1 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) (Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлекләре күләме, биналар мәйданы шәһәр төзелеше проектлары нормативлары белән яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә. Норматив техник документлар нигезендә алар булмаганда (СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»темасына).

3. Катнаш ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы

Д3 зонасы ижтимагый-эшлекле, мәдәни, административ, социаль объектларны, шулай ук халыкка хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән объектларны формалаштыруның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчмәсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)**	3.1.1
Элемент хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемент хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.2.3
Тулай торақлар	Гражданнарның эшләү, хезмәт итү яки уку вакытында яшәү өчен билгеләнгән тулай торақларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру, урнаштыру, урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төре 4.7 коды белән каралган биналардан тыш	3.2.4
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)	3.3
Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	Музейларны, күргәзмә залларын, сәнгать галереяларын, мәдәният йортларын, китапханәләрне, кинотеатрларны һәм кинозалларны, театрларны, филармонияләрне, концерт залларын, планетарийларны урнаштыру	3.6.1
Эшлекле идарә	Капитал төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәт күрсәтү белән бәйлә булмаган идарә итү эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән	4.1

	биржа эшчэнлеге (банк һәм иминият эшчэнлегеннән тыш), товар тапшыруны таләп итмәгән килешүләрне башкаруны тәэмин итү максатларында, капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	
Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күңел ачу үзәкләре ,комплекслар)	Гомуми майданы 5000 кв. метрдан артык булган капитал төзелеш объектларын, товарлар сатуны һәм (яки) хезмәт күрсәтүне гамәлгә ашыручы бер яки берничә оешманы урнаштыру, рөхсәт ителгән куллану төрләре эчтәлегенә 4.5 - 4.8.2 кодлары нигезендә; урнаштыру гаражлар һәм (яки) тукталышлар өчен автомобиль хезмәткәрләре һәм килүчеләр сәүдә үзәге	4.2
Базарлар	Капитал төзелеш объектларын, даими яки вакытлыча сәүдә итүне оештыру өчен билгеләнгән корылмаларны (ярминкә, базар, базар) урнаштыру, һәр сәүдә урыны 200 кв. метрдан артык сәүдә майданы булмавын исәпкә алып; урнаштыру гаражлар һәм (яки) тукталышлар өчен автомобильләр хезмәткәрләре һәм килүчеләр базары**	4.3
Кибетләр	Сәүдә майданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчэнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.6
Кунакханә хезмәте күрсәтү	Эшмәкәрлек файдасын алу максатыннан файдаланыла торган кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән файдалану өчен кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Күңел ачу чаралары	Күңел ачу чараларын, сәяхәтләрне оештыру, дискотекалар һәм бию майданчыклары, Төнге клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар һ. б. урнаштыру, уен автоматлары (комарлы уеннар өчен файдаланыла торган уен жиһазларыннан тыш), уен майданчыклары урнаштыру	4.8.1
Күргәзмә-ярминкә эшчэнлеге	Күргәзмә-ярминкә һәм конгресс эшчэнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, әлеге чараларга хезмәт күрсәтү өчен кирәкле эшчәнлекне дә кертеп (экспозиция майданын төзү, чараларда катнашучыларның туклануын оештыру)	4.10
Биналарда спорт белән шөгыйльләнүне тәэмин итү	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтләндерү комплексларын биналарда һәм корылмаларда урнаштыру**	5.1.2
Спорт белән шөгыйльләнү өчен жиһазландырылган майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыйльләнү өчен корылмалар урнаштыру (теннис кортлары, автодромнар, мотодромнар, трамплиннар, спорт атулары)	5.1.4
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын	6.8

	да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	
Эчке тәртипне тәэмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданнар оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Урам-юл челтәре	Урам-юл челтәре объектларын: автомобиль юллары, трамвай юллары һәм жәяүлеләр өчен тротуарларны торак пунктлар, жәяүлеләр кичүләре, бульварлар, майданнар, юллар, велотранспорт һәм инженерлык инфраструктурасы объектлары чикләрендә урнаштыру; 2.7.1, 4.9, 7.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән төрләрдән тыш, шәһәр урамнары һәм юллары чикләрендә юл буге тукталышларын (парковка) урнаштыру, шулай ук транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән капитал булмаган корымаларны урнаштыру	12.0.1
Территорияне төзекләндерү	Декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле төр жиһазлар һәм бизәү элементлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корымалар һәм корымалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләр урнаштыру	12.0.2
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:		
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина-урыннарга бүлүнә, урнаштыру рөхсәт ителгән файдалану төрен 4.9 коды белән карап тоту каралган гаражлардан тыш, урнаштыру**	2.7.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Социаль хезмәт күрсәтү йорты	Картлар йортларын, бала йортларын, балалар йортларын, йортсыз гражданнар өчен төнге пунктларны урнаштыру; мәжбүри күченүчеләрне, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәэмин итү хезмәте, аз керемле гражданнарны тукландыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру (аларда	3.2.2

	гражданнарны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яки пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча кабул итү, шулай ук ижтимагый коммерцияле булмаган оешмаларны: коммерцияле булмаган фондларны, хәйрия оешмаларын, мәнфәгатьләр буенча клубларны урнаштыру	
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)**	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Стационар медицина хезмәте күрсәтү	Гражданнарга стационарда медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (хастаханәләр, бала табу йортлары, диспансерлар, фәнни-медицина учреждениеләре һәм стационарда дөвәләу буенча хезмәт күрсәтүне тәмин итә торган башка объектлар); ашыгыч ярдәм станцияләре урнаштыру; санитар авиация майданчыкларын урнаштыру	3.4.2
Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	Суд-медицина һәм патолого-анатомик экспертиза (моргалар) үткәрүне гамәлгә ашыручы медицина оешмаларын урнаштыру өчен Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру)	3.4.3
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү, балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм башка оешмалар, шул исәптән укучыларны физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары урнаштыру)	3.5.1
Урта һәм югары һөнәри белем	Һөнәри белем һәм белем бирү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (һөнәри техник училищелар, колледжлар, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү буенча оешмалар һәм белем бирү һәм белем бирү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыручы башка оешмалар, шул исәптән физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары урнаштыру)	3.5.2
Цирклар һәм жәнлекләр тоту урыннары	Цирклар, жәнлекләр, зоопарклар, зоосадлар, океанариумнар урнаштыру һәм кыргый хайваннарны тоту буенча эшчәнлекнең тиешле төрләрен гамәлгә ашыру өчен биналар һәм корылмалар урнаштыру	3.6.3
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагогалар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру)	3.7.1

Дини идарэ һәм мэгариф	Дини затларның, хажиларның һәм послушникларның даими урнашу урыны, шулай ук хэйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру)	3.7.2
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнары, дәүләт пенсия фонды, жирле үзидарэ органнары, судлар, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тээмин итүче яки дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.8.1
Вәкиллең эшчәнлеге	Чит дәүләтләрнең һәм Россия Федерациясе субъектларының дипломатик вәкиллеңләре, Россия Федерациясендә консуллык учреждениеләре өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.8.2
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру**	3.10.1
Хайваннар өчен приютлар	Стационарда ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; авыл хужалыгы булмаган хайваннарны тоту, үрчетү, хужасыз хайваннарны тоту һәм дөвалау буенча хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.2
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3
Спорт-тамаша чараларын тээмин итү	500 урыннан алып тамашачылар өчен махсус урыннарга ия булган спорт-тамаша биналары һәм корылмалар (стадионнар, спорт сарайлары, боз сарайлары, ипподромнар) урнаштыру)**	5.1.1
Спорт белән шөгьльләнү өчен майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгьльләнү өчен майданчыклар (физкультура майданчыклары, йөгерү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	5.1.3
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре әлегә Кагыйдәләрнең 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисады үсеш министрлыгының 2014 елның 1 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү

кагыйдэләре(раслау) (Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлекләре күләме, биналар мәйданы шәһәр төзелеше проектлары нормативлары белән яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә. Норматив техник документлар нигезендә алар булмаганда (СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»темасына).

4. Ижтимагый-эшлекле төзелеш зонасы

Д4 зонасы ижтимагый-эшлекле, мәдәни, административ, социаль объектларны, шулай ук халыкка хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән объектларны формалаштыруның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлөп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлөп бирү, күчмәсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)**	3.1.1
Элемент хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемент хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.2.3
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)	3.3
Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	Музейларны, күргәзмә залларын, сәнгать галереяларын, мәдәният йортларын, китапханәләрне, кинотеатрларны һәм кинозалларны, театрларны, филармонияләрне, концерт залларын, планетарийларны урнаштыру	3.6.1
Эшлекле идарә	Капитал төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәт күрсәтү белән бәйле булмаган идарә итү эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш), товар тапшыруны таләп итмәгән килешүләргә башкаруны тәмин итү максатларында, капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.1
Кибетләр	Сүздә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш	4.5

	объектларын урнаштыру	
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.6
Кунакханә хезмәте күрсәтү	Эшмәкәрлек файдасын алу максатыннан файдаланыла торган кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән файдалану өчен кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Күңел ачу чаралары	Күңел ачу чараларын, сәяхәтләрне оештыру, дискотекалар һәм бию майданчыклары, Төнге клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар һ. б. урнаштыру, уен автоматлары (комарлы уеннар өчен файдаланыла торган уен жиһазларынан тыш), уен майданчыклары урнаштыру	4.8.1
Күргәзмә-ярминкә эшчәнлеге	Күргәзмә-ярминкә һәм конгресс эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, әлеге чараларга хезмәт күрсәтү өчен кирәкле эшчәнлекне дә кертеп (экспозиция майданын төзү, чараларда катнашучыларның туклануын оештыру)	4.10
Биналарда спорт белән шөгыйльләнүне тәмин итү	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтләндерү комплексларын биналарда һәм корылмаларда урнаштыру**	5.1.2
Спорт белән шөгыйльләнү өчен жиһазландырылган майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыйльләнү өчен корылмалар урнаштыру (теннис кортлары, автодромнар, мотодромнар, трамплиннар, спорт атулары)	5.1.4
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8
Эчке тәртипне тәмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданнар оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Урам-юл челтәре	Урам-юл челтәре объектларын: автомобиль юллары, трамвай юллары һәм жәяүлеләр өчен тротуарларны торак пунктлар, жәяүлеләр кичүләре, бульварлар, майданнар, юллар, велотранспорт һәм инженерлык инфраструктурасы объектлары чикләрендә урнаштыру; 2.7.1, 4.9, 7.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән төрләрдән тыш, шәһәр урамнары һәм юллары чикләрендә юл бие тукталышларын (парковка) урнаштыру, шулай ук транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән капитал булмаган корылмаларны урнаштыру	12.0.1

Территорияне төзеклөндөрү	Декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшеллөндөрү элементлары, төрлө төр жиһазлар һәм биззү элементлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзеклөндөрүнөң состав өлөшлөре буларак кулланыла торган мөгълүмат щитлары һәм күрсөткөчлөр урнаштыру	12.0.2
Жир кишәрлеклөрөн һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рөвөштө рөхсөт ителгән куллану төрлөрө:		
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина-урыннарға бүлүнө, урнаштыру рөхсөт ителгән файдалану төрөн 4.9 коды белән карап тоту каралган гаражлардан тыш, урнаштыру**	2.7.1
Коммуналь хезмәтләр күрсөтүнө тәмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсөтүгә бәйлө рөвөштө физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Социаль хезмәт күрсөтү йорты	Картлар йортларын, бала йортларын, балалар йортларын, йортсыз гражданныр өчен төнгө пунктларны урнаштыру; мәжбүри күчөнүчеләрне, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1
Халыкка социаль ярдәм күрсөтү	Психологик һәм түләүсөз юридик ярдәм, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәмин итү хезмәте, аз керемле гражданнырны тукландыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру (аларда гражданнырны социаль ярдәм күрсөтү һәм социаль яки пенсия түләүләрөн билгеләү мәсьәләләре буенча кабул итү, шулай ук ижтимагый коммерцияле булмаган оешмаларны: коммерцияле булмаган фондларны, хәйрия оешмаларын, мәнфәгатләр буенча клубларны урнаштыру	3.2.2
Көнкүрөш хезмәте күрсөтү	Халыкка яки оешмаларға көнкүрөш хезмәтләрө күрсөтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чэчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)**	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсөтү	Гражданнырға амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсөтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Стационар медицина хезмәте күрсөтү	Гражданнырға стационарда медицина ярдәме күрсөтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (хастаханәләр, бала табу йортлары, диспансерлар, фәнни-медицина учреждениеләрө һәм стационарда дөвалау буенча хезмәт күрсөтүнө тәмин итә торган башка объектлар); ашыгыч ярдәм станцияләре урнаштыру;	3.4.2

	санитар авиация майданчыкларын урнаштыру	
Махсус билгеләнештәге медицина оешмалары	Суд-медицина һәм патолого-анатомик экспертиза (морглар) үткәрүне гамәлгә ашыручы медицина оешмаларын урнаштыру өчен Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру)	3.4.3
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү, балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сэнгәт, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм башка оешмалар, шул исәптән укучыларны физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары урнаштыру)	3.5.1
Урта һәм югары һөнәри белем	Һөнәри белем һәм белем бирү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (һөнәри техник училищелар, колледжлар, сэнгәт, музыка училищелары, белем жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләргә яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү буенча оешмалар һәм белем бирү һәм белем бирү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыручы башка оешмалар, шул исәптән физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары урнаштыру)	3.5.2
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагогалар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру)	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хажиларның һәм послушникларның даими урнашу урыны, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру)	3.7.2
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнары, дәүләт пенсия фонды, жирле үзидарә органнары, судлар, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тәэмин итүче яки дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.8.1
Вәкиллек эшчәнлегенә	Чит дәүләтләрнең һәм Россия Федерациясе субъектларының дипломатик вәкиллекләре, Россия Федерациясендә консуллык учреждениеләре өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.8.2
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру**	3.10.1
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3

Спорт-тамаша чараларын тээмин итү	500 урыннан алып тамашачылар өчен махсус урыннарга ия булган спорт-тамаша биналары һәм корылмалар (стадионнар, спорт сарайлары, боз сарайлары, ипподромнар) урнаштыру)**	5.1.1
Спорт белән шөгьльләнү өчен майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгьльләнү өчен майданчыклар (физкультура майданчыклары, йөгерү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	5.1.3
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре элге Кагыйдәләренң 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисадый үсеш министрлығының 2014 елның 1 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) (Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлекләре күләме, биналар майданы шәһәр төзелеше проектлары нормативлары белән яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә. Норматив техник документлар нигезендә алар булмаганда (СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»темасына).

Т Транспорт инфраструктурасы зонасы

Автомобиль транспорты объектлары зонасы транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру, шул исәптән автомобиль, һава транспорты һәм элемент корылмалары һәм коммуникацияләре, СанПиН нигезендә әйләнә-тирәлекнең нормалаштырыла торган сыйфат күрсәткечләре булган торак төзелеше һәм башка объектлар чикләренә кадәр санитар-саклау зоналарын үтәү шарты белән, билгеләнгән. 2.2.1/2.1.1.1200-03 Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү Кагыйдәләре турында" 2007 ел, 3 нче июль, 318 нче номерлы карары (Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Зонаның төп функциясен гамәлгә ашыруны тээмин итүче хезмәт күрсәтүче объектларны урнаштыру рөхсәт ителә.

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина-урыннарга бүлүнә, урнаштыру рөхсәт ителгән файдалану төрен 4.9 коды белән карап тоту каралган гаражлардан тыш, урнаштыру sub_1049	2.7.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тээмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу	3.1.1

	жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станциялэре, суүткэргечлэр, электр линиялэре, трансформатор подстанциялэре, газүткэргечлэр, элемтэ линиялэре, телефон станциялэре, канализация линиялэре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмэт күрсэтү остаханэлэре, кар жыю һәм эретү өчен кирэкле корылмалар, Корылмалар)	
Элемтэ хезмэтлэре күрсэтү	Почта, телеграф, шәһэрара һәм халыкара телефон элемтэсе хезмэтлэре күрсэтү пунктларын урнаштыру өчен билгелэнгән биналар урнаштыру	3.2.3
Кибетлэр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгелэнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Хезмэт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрлэрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмэт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Элемтэ	Элемтэ, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтэ линиялэрен, радиофикация линиялэре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтэнең кабель линиялэрендә, спутник элемтэсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтэ объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсэт ителгән куллану төрлэрен карап тоту каралган элемтэ объектларыннан тыш	6.8
Автомобиль юлларын урнаштыру	Автомобиль юлларын торак пунктлардан читтә һәм алар белән техник яктан бәйле корылмалар, юл буе стоянкалары (парковка) транспорт чараларын шәһәр урамнары һәм юллар чикләрендә, рөхсэт ителгән кулланылыштагы 2.7.1, 4.9, 7.2.3 кодлар белән, шулай ук транспорт чараларын саклау өчен билгелэнгән капитал булмаган корылмаларны урнаштыру; юл хәрәкәте иминлеге өчен җаваплы Эчке эшләр органнары постларын урнаштыру өчен билгелэнгән объектларны урнаштыру	7.2.1
Пассажирларга хезмэт күрсэтү	Пассажирларга хезмэт күрсэтү өчен билгелэнгән биналарны һәм корылмаларны урнаштыру, урнаштыру рөхсэт ителгән файдалану төрен 7.6 коды белән карап тоту каралган капитал төзелеш объектларыннан тыш	7.2.2
Тукталышлар гомуми файдаланудагы транспорт	Билгелэнгән маршрут буенча кешелэрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары тукталышларын урнаштыру	7.2.3
Су транспорты	Ясалма төзелгән эчке су юлларын судночылык өчен булдырылган эчке су юлларын урнаштыру, эчке су юлларын капитал төзү объектларын урнаштыру, диңгез портларын капитал төзү объектларын урнаштыру, капитал төзелеш объектларын, шул исәптән диңгез һәм елга портларын, причалларны, пристаньларны, гидротехник корылмаларны,	7.3

	навигация жиһазларын һәм башка объектларны урнаштыру, судночылыкны һәм су ташуны тээмин итү, су транспортына заправка ясау өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру	
Урам-юл челтәре	Урам-юл челтәре объектларын: автомобиль юллары, трамвай юллары һәм жәяүлеләр өчен тротуарларны торак пунктлар, жәяүлеләр кичүләре, бульварлар, майданнар, юллар, велотранспорт һәм инженерлык инфраструктурасы объектлары чикләрендә урнаштыру; 2.7.1, 4.9, 7.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән төрләрдән тыш, шәһәр урамнары һәм юллары чикләрендә юл бие тукталышларын (парковка) урнаштыру, шулай ук транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән капитал булмаган корылмаларны урнаштыру	12.0.1
Территорияне төзекләндерү	Декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле төр жиһазлар һәм бизәү элементлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат щитлары һәм күрсәткечләр урнаштыру	12.0.2
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:		
Тулай тораклар	Гражданның эшләү, хезмәт итү яки уку вакытында яшәү өчен билгеләнгән тулай торакларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру, урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төре 4.7 коды белән каралган биналардан тыш	3.2.4
Эшлекле идарә	Капитал төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәт күрсәтү белән бәйле булмаган идарә итү эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш), товар тапшыруны таләп итмәгән килешүләргә башкаруны тээмин итү максатларында, капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.1
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыктар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.6
Торбаүткәргеч транспорт	Нефть үткәргечләргә, су үткәргечләргә, газ үткәргечләргә һәм башка торба үткәргечләргә, шулай ук аталган торбаүткәргечләргә эксплуатацияләү өчен кирәкле башка биналар һәм корылмаларны урнаштыру	7.5
Эчке тәртипне тээмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзәрләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданны оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын	

	рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре әлеге Кагыйдәләрнең 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисады үсеш министрлыгының 2014 елның 1 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) (Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Әлеге зона өчен жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның чик параметрлары билгеләнми. Жир кишәрлекләре күләме, объектларны урнаштыруга карата таләпләр, техник регламентларның, норматив техник документларның һәм санитар нормаларның таләпләрен исәпкә алып, шәһәр төзелеше проектлары нормативлары яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның (СП, СанПиН), шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

И. Инженерлык инфраструктурасы зонасы

Инженерлык инфраструктурасы зонасы, СанПиН нигезендә, әйләнә-тирә мохитнең нормалаштырыла торган сыйфат күрсәткечләре булган торак төзелеше һәм башка объектлар чикләренә кадәр санитар-саклау зоналарын үтәү шарты белән, инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен бүлеп бирелгән 2.2.1/2.1.1.1200-03 Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү Кагыйдәләре турында" 2007 ел, 3 нче июль, 318 нче номерлы карары (Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Зонаның төп функциясен гамәлгә ашыруны тәмин итүче хезмәт күрсәтүче объектларны урнаштыру рөхсәт ителә.

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп биерү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)**	3.1.1
Элементә	Элементә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элементә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элементәнең кабель линияләрендә, спутник элементәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элементә	6.8

	объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элементә объектларыннан тыш**	
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре элге Кагыйдәләренң 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисадый үсеш министрлығының 2014 елның 1 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) (Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Әлге зона өчен жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның чик параметрлары билгеләнми. Жир кишәрлекләре күләме, объектларны урнаштыруга карата таләпләр, техник регламентларның, норматив техник документларның һәм санитар нормаларның таләпләрен исәпкә алып, шәһәр төзелеше проектлары нормативлары яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә.

Әлге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның (СП, СанПиН), шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

ПК. Житештерү зонасы

ПК зонасы предприятиеләрне, житештерү һәм коммуналь объектларны формалаштыруның хокукий шартларын тәмин итү, ижтимагый-эшлекле объектларның чикләнгән жыелмасын урнаштыру өчен бүлеп бирелгән. Бердәм зонада күчемсез милекне рөхсәт итүнең төрле төрләрен яраштыру бары тик санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен куллану кагыйдәләре белән билгеләнгән норматив таләпләренә үтәгән очракта гына мөмкин. (Россия Федерациясе Хөкүмәтенң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элементә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм зрәтү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)**	3.1.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2

итүче оешмаларның административ биналары		
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дүлэт яки муниципаль идарә һәм хезмәт күрсәтү белән бәйлә булмаган идарә итү эшчәнлегә объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән биржа эшчәнлегә (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш), товар тапшыруны таләп итмәгән килешүләргә башкаруны тәмин итү максатларында, капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	4.1
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкит иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Жиңел сәнәгать	Текстиль, фарфор-фаянс, электрон сәнәгать өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру**	6.3
Фармацевтика сәнәгате	Фармацевтика житештерү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, шул исәптән саклау яки санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган объектларны урнаштыру**	6.3.1
Азык-төлек сәнәгате	Азык-төлек сәнәгате объектларын аларны эшкәртүгә бүтән продукциягә (консервлау, казу, икмәк пешерү) китерә торган ысул белән, шул исәптән эчемлекләр, алкогольләр эчемлекләр һәм тәмәкә әйберләргә житештерү өчен урнаштыру**	6.4
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләргә, радиофикация линияләргә, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләргә, спутник элемтәсә һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләргә карап тоту каралган элемтә объектларынан тыш	6.8
Тукталышлар гомуми файдаланудагы транспорт	Билгеләнгән маршрут буенча кешеләргә ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары тукталышларын урнаштыру	7.2.3
Жир кишәрлекләргә һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:		
Көнкүреш хезмәт күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләргә күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләргә, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)	3.3
Тулай торақлар	Гражданнарның эшләр, хезмәт итү яки укыту вакытында яшәр өчен билгеләнгән тулай торақларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру, урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төре 4.7 коды белән каралган биналардан тыш	3.2.4

Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә эшчәнлекне тәмин итү	Әйләнә - тирә мохиттә барган физик һәм химик процессларны күзәтү, аның Гидрометеорология, агрометеорологик һәм геологеофизик характеристикаларын, атмосфера һавасының, туфрактарның, су объектларының пычрану дәрәжәсен билгеләү, шул исәптән гидробиологик күрсәткечләр буенча, жир тирәли-космос кичлекләрен, Гидрометеорология һәм аның белән чиктәш өлкәләрдә кулланыла торган биналар һәм корылмалар (допер метеорологик радиолокаторлар, гидрологик постлар һәм башкалар) өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	3.9.1
Фәнни тикшеренүләр үткөрү	Фәнни эшләнүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр үткөрү өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар (фәнни-тикшеренү һәм проект институтлары, фәнни үзәкләр, инновацион үзәкләр, дәүләт Фәннәр академиясе, тәҗрибә-конструкторлык үзәкләре, шул исәптән тармак үзәкләре)	3.9.2
Фәнни сынаулар үткөрү	Фәнни эшләнүләр, тикшеренүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр, фәнни һәм селекция эшләре алып баручы оешмаларны урнаштыру, үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен фәнни күзлектән караганда кыйммәтле булган үрнәкләрне алу өчен, биналарны һәм корылмаларны урнаштыру	3.9.3
Транспорт чараларына ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләргә юл сервисы объектлары буларак жәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Автомобильләргә ремонтлау	Автомобильләргә ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханәләргә, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3
Складлар	Йөкләргә вакытлыча саклау, бүлү һәм күчәрү (стратегик запасларны саклаудан тыш) буенча билгеләнгән, аларда йөк төялгән житештерү комплексларының бер өлеше булмаган корылмалар: сәнәгать базалары, складлар, йөк төялү терминаллары һәм доктар, нефть саклагычлар һәм нефть суырту станцияләре, газ саклагычлары һәм аларга хезмәт күрсәтүче газ конденсат һәм газ эшкәртү станцияләре, элеваторлар һәм азык-төлек складлары, тимер юл кичү складларынан тыш, аларны вакытлыча саклау, бүлү һәм күчәрү	6.9
Склад майданчыклары	Йөкләргә вакытлыча саклау, бүлү һәм күчәрү (стратегик запасларны саклаудан тыш) ачык һавада	6.9.1
Эчке тәртипне тәмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданның оборонасы объектларынан тыш	8.3
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын	

	рөхсэт ителгән файдалануның өстәмә төрләрә әлегә Кагыйдәләрнең 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисады үсеш министрлығының 2014 елның 1 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрән үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) (Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлекләре күләме, биналар мәйданы шәһәр төзелеше проектлары нормативлары белән яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә. Норматив техник документлар нигезендә алар булмаганда (СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»темасына).

Биналар һәм корымалар астында урнашкан мәйданның сәнәгать зонасы өчен участок (квартал) мәйданына мөнәсәбәтен таблица нигезендә алырга кирәк (СП 42.13330.2016).

КС. Коммуналь-склад зонасы

КС зонасы коммуналь объектларны формалаштыруның хокукый шартларын тәмин итү һәм ижтимагый-эшлекле объектларның чикләнгән жыелмасын урнаштыру өчен бүлеп бирелгән. Бердәм зонада күчәмсез милекне рөхсәт итүнең төрле төрләрен яраштыру бары тик санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен куллану кагыйдәләре белән билгеләнгән норматив таләпләрне үтәгән очракта гына мөмкин. (Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина-урыннарга бүлүнә, урнаштыру рөхсәт ителгән файдалану төрен 4.9 коды белән карап тоту каралган гаражлардан тыш, урнаштыру sub 1049	2.7.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)**	3.3
Эшлекле идарә	Капитал төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәт күрсәтү белән бәйле булмаган идарә итү эшчәнлегә объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән	4.1

	биржа эшчэнлеге (банк һәм иминият эшчэнлегеннән тыш), товар тапшыруны таләп итмәгән килешүләргә башкаруны тәмин итү максатларында, капитал төзелеш объектларын урнаштыру)	
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8
Складлар	Йөкләрне вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү (стратегик запасларны саклаудан тыш) буенча билгеләнгән, аларда йөк төялгән житештерү комплексларының бер өлеше булмаган корымалар: сәнәгать базалары, складлар, йөк төялү терминаллары һәм доклар, нефть саклагычлар һәм нефть суырту станцияләре, газ саклагычлары һәм аларга хезмәт күрсәтүче газ конденсат һәм газ эшкәртү станцияләре, элеваторлар һәм азык-төлек складлары, тимер юл кичү складларыннан тыш, аларны вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү**	6.9
Склад мәйданчыклары	Йөкләрне вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү (стратегик запасларны саклаудан тыш) ачык һавада	6.9.1
Тукталышлар гомуми файдаланудагы транспорт	Билгеләнгән маршрут буенча кешеләрне ташуны гамәлгә ашыручы транспорт чаралары тукталышларын урнаштыру	7.2.3
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:		
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)	3.3
Эчке тәртипне тәмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән Хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданнар оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Тулай торақлар	Гражданнарның эшләр, хезмәт итү яки укуы вакытында яшәү өчен билгеләнгән тулай торақларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру, урнаштыру, урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төре 4.7 коды белән каралган биналардан тыш	3.2.4
Житештерү эшчәнлеге	Файдалы казылмалар чыгару, аларны эшкәртү, сәнәгать ысулы белән әйберләр ясау максатларында капитал	6.0

	төзелеш объектиларын урнаштыру	
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектиларын урнаштыру)	4.6
Транспорт чараларына ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләренә юл сервисы объектилары буларак жәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Автомобильләренә ремонтлау	Автомобильләренә ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханәләренә, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектиларынан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектиларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре әлегә Кагыйдәләренң 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисады үсеш министрлыгының 2014 елның 1 сентябрәндәгә 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) (Россия Федерациясә Хөкүмәтенң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлекләре күләме, биналар мәйданы шәһәр төзелешә проектлары нормативлары белән яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә. Норматив техник документлар нигезендә алар булмаганда (СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелешә. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»темасына).

Биналар һәм корылмалар астында урнашкан мәйданның сәнәгать зонасы өчен участок (квартал) мәйданына мөнәсәбәтен таблица нигезендә алырга кирәк (СП 42.13330.2016).

Шәһәр төзелешә регламентлары. Авыл хужалыгы кулланышындагы зоналар

СХ1. Авыл хужалыгы житештерүе зонасы

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исемә	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектиларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Терлекчелек	Авыл хужалыгы терлекләре ,эре мөгезле терлек, сарыклар, кәжәләр, атлар, дөяләр, боланнар үрчәтүгә бәйлә авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру); авыл хужалыгы терлекләрен чабу, көтүлекләр көтү, терлек азыгы житештерү, авыл хужалыгы хайваннарын тоту һәм үрчәтү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру, нәселле терлекләр үрчәтү, нәсел продукциясен (материал) житештерү һәм куллану)**	1.8
Жәнлекчелек	Кыйммәтле мехлы жәнлекләр үрчәтү белән бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; терлекләр тоту һәм үрчәтү, продукцияне житештерү,	1.9

	саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлек үрчетү, нәселле продукция (материал житештерү һәм куллану)**	
Кошчылык	Йорт кошларының, шул исәптән су йөзүчеләрнең нәсел токымнарын үрчетүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; терлекчелек продукциясен житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлек үрчетү, нәселле продукция (материал житештерү һәм куллану)**	1.10
Дуңгызчылык	Дуңгызлар үрчетүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлек үрчетү, нәселле продукция (материал житештерү һәм куллану)**	1.11
Умартачылык	Бал кортларын һәм башка файдалы бөжәкләрне үрчетү, тоту һәм куллану буенча, шул исәптән авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; умартачылык һәм башка файдалы бөжәкләр үрчетү өчен кирәкле умарталарны, башка объектларны һәм жайланмаларны урнаштыру; умартачылык продукциясен саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган корылмаларны урнаштыру**	1.12
Балыкчылык	Балыкчылык объектларын (аквакультура) үрчетү һәм (яки) тоту, үстерү белән бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; балыкчылыкны (аквакультураны) гамәлгә ашыру өчен кирәкле биналар, корылмалар, жайланмалар урнаштыру)**	1.13
Саклау һәм эшкәртү авыл хужалыгы эшләнмә	Авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау, беренчел һәм тирән эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру**	1.15
Тээмин итү авыл хужалыгы житештерү	Машина-транспорт һәм ремонт станцияләре, авыл хужалыгы техникасы өчен ангарлар һәм гаражлар, амбарлар, суэтем башнялары, трансформатор станцияләре һәм авыл хужалыгы алып бару өчен кулланыла торган башка техник жайланмалар урнаштыру**	1.18
Печән чабу	Үләннәрне чабу, печән жыю һәм эзерләү	1.19
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тээмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария	3.1.1

	техникасына хезмэт күрсөтү остаханэләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)	
Көтүлек авыл хужалыгы хайван	Авыл хужалыгы хайваннары**	1.20
Стационар медицина хезмәте күрсөтү	Гражданнарға стационарда медицина ярдәме күрсөтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (хастаханәләр, бала табу йортлары, диспансерлар, фәнни-медицина учреждениеләре һәм стационарда дөвалау буенча хезмэт күрсөтүне тәмин итә торган башка объектлар); ашыгыч ярдәм станцияләре урнаштыру; санитар авиация майданчыкларын урнаштыру	3.4.2
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсөтү	Ветеринария хезмәтләре күрсөтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.1
Хайваннар өчен приютлар	Стационарда ветеринария хезмәтләре күрсөтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; авыл хужалыгы булмаган хайваннарны тоту, үрчетү, хужасыз хайваннарны тоту һәм дөвалау буенча хезмэт күрсөтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.2
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертәп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларынан тыш	6.8
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:		
Авыл хужалыгын фәнни тәмин итү	Үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен фәнни күзлектән караганда кыйммәтле булган үрнәкләрне алу өчен фәнни һәм селекцион эш алып бару, авыл хужалыгын алып бару; үсемлекләрнең генетик ресурслары коллекцияләрен урнаштыру**	1.14
Кыр участокларында шәхси ярдәмче хужалык алып бару	Капитал төзелеш объектларын төзү хокукыннан башка авыл хужалыгы продукциясе житештерү	1.16
Питомниклар	Авыл хужалыгында кулланыла торган агач һәм куак үрентеләре, шулай ук үсентеләр һәм орлыклар алу өчен башка авыл хужалыгы культуралары үстерү һәм сату; авыл хужалыгы производствосының күрсәтелгән төрләре өчен кирәкле корылмаларны урнаштыру**	1.17
Фәнни сынаулар үткәру	Фәнни эзләнүләр, тикшеренүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр, фәнни һәм селекция эшләре алып баручы	3.9.3

	оешмаларны урнаштыру, үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен фәнни күзлектән караганда кыйммәтле булган үрнәкләрне алу өчен, биналарны һәм корылмаларны урнаштыру	
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре элекке Кагыйдәләренң 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисады үсеш министрлыгының 2014 елның 1 сентябрдәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) РФ Хөкүмәтенң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары (СП 36.13330.2012) һәм техник регламентларның, норматив техник документларның һәм санитар нормаларның башка таләпләре.

Жир кишәрлекләре күләме, биналар мәйданы шәһәр төзелеше проектлары нормативлары белән яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә. Норматив техник документлар нигезендә алар булмаганда (СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»темасына).

Авыл хужалыгы предприятиеләре, биналар һәм корылмалар арасындагы ераклыкны, санитар, ветеринария, янгынга каршы һәм техник проектлау нормаларыннан чыгып, мөмкин булган минималь дәрәжәдә күздә тотарга кирәк.

Башка таләпләр:

Элекке статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның (СП, СанПиН), шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

СХ2. Бакчачылык зонасы

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлөп бирү, күчәмсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)	3.1.1
Элементә	Элементә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элементә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертөп, урнаштыру, элементәнең кабель линияләрендә, спутник элементәсе һәм	6.8

	телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрән карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	
Яшелчәчелек алып бару	Авыл хужалыгы культураларының үз ихтыяжлары өчен гражданның ялын һәм (яки) үстерүне гамәлгә ашыру; авыл хужалыгы культураларының инвентарларын һәм уңышын саклау өчен билгеләнгән күчмәсез милек объектлары булмаган хужалык корылмаларын урнаштыру	13.1
Бакчачылык алып бару	Авыл хужалыгы культураларының үз ихтыяжлары өчен гражданның ялын һәм (яки) үстерүне гамәлгә ашыру; үз ихтыяжлары өчен рөхсәт ителгән куллану төрән тасвирламасында күрсәтелгән бакча йорты, торак йорт, хужалык корылмалары һәм гаражлар белән урнаштыру;	13.2
Гомуми кулланылыштагы жир кишәрлекләре	Гомуми файдаланудагы мөлкәтә булган һәм гражданның үз ихтыяжлары өчен яки яшелчәчелек алып бару территориясе чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә ия булган һәм (яки) гомуми файдаланудагы мөлкәтенә караган капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре	13.0
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре элекке Кагыйдәләренң 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисады үсеш министрлыгының 2014 елның 1 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрән үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) РФ Хөкүмәтенң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары (СП 36.13330.2012) һәм техник регламентларның, норматив техник документларның һәм санитар нормаларның башка таләпләре.

Жир кишәрлекләре күләме, биналар мәйданы шәһәр төзелеше проектлары нормативлары белән яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә. Норматив техник документлар нигезендә алар булмаганда (СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»темасына).

Авыл хужалыгы предприятиеләре, биналар һәм корылмалар арасындагы ераклыкны, санитар, ветеринария, янгынга каршы һәм техник проектлау нормаларыннан чыгып, мөмкин булган минималь дәрәжәдә күздә тотарга кирәк.

Башка таләпләр:

Элекке статьяда жайга салынмаган күрсәткеләр техник регламентларның, норматив техник документларның (СП, СанПиН), шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Махсус билгеләнештәге зоналар

К Махсус билгеләнештәге Зона

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8
Ритуаль эшчәнлек	Зиратларны, крематорийларны һәм жирләү урыннарын урнаштыру; тиешле дини корылмалар урнаштыру; ритуаль-йола билгеләнешендәге продукция житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру**	12.1
Махсус эшчәнлек	Житештерү һәм куллану калдыкларын, медицина калдыкларын, биологик калдыкларны, радиоактив калдыкларны, озон катламын жимерә торган матдәләрне, шулай ук калдыкларны урнаштыру, күмү, саклау, зарарсызландыру объектларын (үлэт базларын, чүп-чар яндыру һәм эшкәртү заводларын, көнкүреш чүп-чарын һәм калдыкларны күмү һәм сортировкалау полигоннарын, аларны икенчел эшкәртү өчен кирәк-яраклар жыю урыннарын урнаштыру, саклау, күмү, күмү, күмү, күмү, эшкәртү, Эшкәртү, эшкәртү, зарарсызландыру)	12.2
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)**	3.1.1
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре элеге Кагыйдәләрнең 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисадый үсеш министрлыгының 2014 елның 1 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрен үтәү шарты белән 2.1.2882-11.

Әлеге зона өчен жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның чик параметрлары билгеләнми. Жир кишәрлекләре күләме, объектларны урнаштыруга карата таләпләр, техник регламентларның, норматив техник документларның һәм санитар нормаларның таләпләрен исәпкә алып, шәһәр төзелеше проектлары нормативлары яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә.

ОСН. Махсус билгеләнештәге яшелләндерү зонасы

Махсус билгеләнештәге территорияләрне яшелләндерү өчен махсус Зона булдырылган.

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Байлык	Хужалык эшчәнлеге булмау	12.3
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре әлеге Кагыйдәләрнең 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисадый үсеш министрлығының 2014 елның 1 сентябрәндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрен үтәү шарты белән 2.1.2882-11.

Әлеге зона өчен жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның чик параметрлары билгеләнми. Жир кишәрлекләре күләме, объектларны урнаштыруга карата таләпләр, техник регламентларның, норматив техник документларның һәм санитар нормаларның таләпләрен исәпкә алып, шәһәр төзелеше проектлары нормативлары яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә.

РО Режим объектлары зонасы

Жир кишәрлегеннән файдалану рөхсәт ителгән төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлөп бирү, күчәмсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар, Корылмалар)**	3.1.1
Элемтә хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен	3.2.3

	билгелэнгән биналар урнаштыру	
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8
Оборона һәм куркынычсызлык тээмин итү	Россия Федерациясе Кораллы көчләренең, башка гаскәрләренең, хәрби формированиеләрнең һәм алар белән идарә итү органнарының (хәрби оешмалар, эчке гаскәрләр, учреждениеләр һәм башка объектларны урнаштыру, гаскәрләргә һәм флотны урнаштыру), хәрби частыларнең хәрби эзерлеген тээмин итүгә юнәлдерелгән хәрби өйрәнүләр һәм башка чаралар үткөрү; хәрби училищелар биналарын, хәрби институтларны, хәрби университетларны, хәрби академияләргә, хәрби академияләргә хәрби эзерлеккә эзерләү һәм хәрби эзерлектә тоту өчен кирәк булган капитал төзелеш объектларын урнаштыру; таможня эшчәнлеген гамәлгә ашыруны тээмин итүче объектларны урнаштыру	8.0
Жәзаларны үтәү эшчәнлеген тээмин итү	Ирекләреннән мәхрүм итү урыннары булдыру өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру (тикшерү изоляторлары, төрмә, жирлек)	8.4
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре элекке Кагыйдәләргә 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисадый үсеш министрлыгының 2014 елның 1 сентябрэндәге 540 номерлы боерыгы белән расланган Классификатор нигезендә.

** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Жир кишәрлекләргә күләме, биналар майданы шәһәр төзелеше проектлары нормативлары белән яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә. Норматив техник документлар нигезендә алар булмаганда (СП 42.13330.2016 " шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү»темасына).

Шәһәр төзелеше регламентлары. Рекреацион зоналар

Табигать ландшафтлары территорияләре майданы

Табигать ландшафтлары территорияләре табигый ландшафтны, уңайлы әйләнә-тирә мохитне саклау өчен билгелэнгән. Территориядә чокырларны төзекләндерү һәм ныгыту, шулай ук халыкның ялын һәм ялын оештыру рөхсәт ителә.

Жир кишэрлегеннэн файдалану рөхсэт ителгэн төре исеме	Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгэн файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишэрлеклөрөн һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсэт ителгэн файдалануның төп төрлөрө:		
Табигый-танып- белү туризми	Табигать белән танышу, жәяүле һәм атта йөрү, Сукмаклар һәм юллар урнаштыру, әйләнә-тирә табигать турында танып- белү мәгълүматлары белән щитлар урнаштыру; кирәкле табигатьне саклау һәм табигатьне торгызу чараларын гамәлгә ашыру	5.2
Су объектларыннан гомуми файдалану	Гражданнар шәхси ихтыяжлары өчен гомуми судан файдалану (судан файдалану) өчен кирәкле су объектларына якын булган жир кишэрлеклөрөн, шулай ук эчәргә яраклы һәм хужалык-көнкүреш су белән тәмин итү максатларында су ресурсларын алу (алу), су коену, кече үлчәмле судноларны, су мотоциклларын һәм су объектларында ял итү өчен билгеләнгән башка техник чараларны куллану, әгәр тиешле тыюлар законнарда билгеләнмәгән булса, су объектларында, су объектларында ял итү өчен билгеләнгән башка техник чараларны куллану)	11.1
Байлык	Хужалык эшчәнлеге булмау	12.3
Жир кишэрлеклөрөннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсэт ителгән файдалануның өстәмә төрлөрө:		
	Жир кишэрлеклөрөн һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсэт ителгән файдалануның өстәмә төрлөрө әлеге Кагыйдәләрнең 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисадый үсеш министрлығының 1.09.2014 ел, № 540 бoерыгы белән расланган классификатор нигезендә

** СанПиН таләпләрән үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишэрлеклөрөннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән).

Әлеге зона өчен жир кишэрлеклөрөн һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсэт ителгән файдалануның чик параметрлары билгеләнми. Жир кишэрлекләре күләме, объектларны урнаштыруга карата таләпләр, техник регламентларның, норматив техник документларның һәм санитар нормаларның таләпләрән исәпкә алып, шәһәр төзелеше проектлары нормативлары яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә.

Р1. Гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр зонасы

Спорт, физик культура, жәяүлеләр яки югары йөрүләр, ял һәм туризм, табигатьне күзәтү, пикниклар, ау, балык тоту һәм башка эшчәнлек өчен урыннар булдыру;

шәһәр урманнарын, скверларны, буаларны, күлләрне, сусаклагычларны, пляжларны булдыру һәм карау, шулай ук аларда ял итү урыннарын төзекләндерү.

Жир кишэрлегеннэн файдалану рөхсэт ителгән төре исеме	Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишэрлеклөрөн һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсэт ителгән файдалануның төп төрлөрө:		
Мәдәният һәм ял парклары	Мәдәният һәм ял паркларын урнаштыру	3.6.2

Спорт белән шөгылльәнү өчен майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгылльәнү өчен майданчыклар (физкультура майданчыклары, йөгөрү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)**	5.1.3
Спорт белән шөгылльәнү өчен жиһазландырылган майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгылльәнү өчен корылмалар урнаштыру (теннис кортлары, автодромнар, мотодромнар, трамплиннар, спорт атулары)	5.1.4
Су спорты	Су спорт төрләре белән шөгылльәнү өчен спорт корылмаларын урнаштыру (су спорт төрләрен оештыру һәм тиешле инвентарьны саклау өчен кирәкле причаллар һәм корылмалар)	5.1.5
Кече суднолар өчен причаллар	Яхталарны, катерларны, көймәләрне һәм башка кечкенә судноларны дэвалау, саклау һәм аларга хезмэт күрсэтү өчен билгелэнгән корылмаларны урнаштыру	5.4
Элемтэ	Элемтэ, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтэ линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтэнең кабель линияләрендэ, спутник элемтэсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчэйтү пунктлары, элемтэ объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсэт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтэ объектларыннан тыш	6.8
Гидротехник корылмалар	Сусаклагычларны (плотиналарны, су агызгычларны, су алу жайланмаларын, су чыгару һәм башка гидротехник корылмаларны, судно үткэрү корылмаларын, балык саклау һәм Балык тоту корылмаларын, ярларны саклау корылмаларын, Су саклау корылмаларын урнаштыру)	11.3
Урам-юл челтэре	Урам-юл челтэре объектларын: автомобиль юллары, трамвай юллары һәм жэяүлелэр өчен тротуарларны торак пунктлар, жэяүлелэр кичүләре, бульварлар, майданнар, юллар, велотранспорт һәм инженерлык инфраструктурасы объектлары чикләрендэ урнаштыру; 2.7.1, 4.9, 7.2.3 кодлар белән рөхсэт ителгән төрләрдэн тыш, шәһэр урамнары һәм юллары чикләрендэ юл бие тукталышларын (парковка) урнаштыру, шулай ук транспорт чараларын саклау өчен билгелэнгән капитал булмаган корылмаларны урнаштыру	12.0.1
Территорияне төзекләндерү	Декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле төр жиһазлар һәм бизэу элементлары, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат щитлары һәм күрсэткечлэр урнаштыру	12.0.2
Жир кишэрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рэвештэ рөхсэт ителгән куллану төрләре:		
Коммуналь хезмэтлэр күрсэтү	Су, жылылык, электр, газ белән тэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчөмсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре,	3.1.1

	сууткэргечлэр, электр линиялэре, трансформатор подстанциялэре, газүткэргечлэр, элемтэ линиялэре, телефон станциялэре, канализация линиялэре, тукталышлар, гаражлар һәм урып-жыю һәм авария техникасына хезмэт күрсөтү остаханэлэре, кар жыю һәм эретү өчен кирэкле корылмалар, Корылмалар)**	
Мэдэни-ял итү эшчэнлеге объектлары	Музейларны, күргэмэ залларын, сэнгать галереяларын, мэдэният йортларын, китапханэлэрне, кинотеатрларны һәм кинозалларны, театрларны, филармониялэрне, концерт залларын, планетарийларны урнаштыру	3.6.1
Гольф яки ат жэяү йөрү өчен басулар	Гольфта уен өчен урыннар булдыру яки атларда йөрү өчен урыннар булдыру, шул исэптэн кирэкле жир эшлэрен башкару һәм ярдэмче корылмалар урнаштыру; трибуналар төзүне күздэ тотмый торган ат спорты манежларын урнаштыру	5.5
Жир кишэрлеклэрэннэн һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсэт ителгән файдалануның өстэмэ төрлэре:		
	Жир кишэрлеклэрэн һәм капитал төзелеш объектларын рөхсэт ителгән файдалануның өстэмэ төрлэре элге Кагыйдэлэрнең 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендэ билгеләнэ	

* РФ Икътисадый үсеш министрлыгының 1.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган классификатор нигезендэ

** СанПиН талэплэрэн үтэү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чиклэрэндэ урнашкан жир кишэрлеклэрэннэн файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгелэү кагыйдэлэре(раслау) Россия Федерациясе Хөкүмэтенен 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән).

Элге зона өчен жир кишэрлеклэрэн һәм капитал төзелеш объектларын рөхсэт ителгән файдалануның чик параметрлары билгеләнми. Жир кишэрлеклэре күләме, объектларны урнаштыруга карата талэплэр, техник регламентларның, норматив техник документларның һәм санитар нормаларның талэплэрэн исэпкэ алып, шәһэр төзелеше проектлары нормативлары яки исэп-хисап нигезендэ билгеләнэ.

Р2. Ял зонасы

Р2 ял зонасы кыска вакытлы ял итү, халыкның ялын, туризмны, физик культура һәм спорт белән шөгыльлэнү, гомуми файдаланудагы су объектларының яр бие полосаларын яшеллэндэрүне оештыру максатларында бүлеп бирелгән.

Жир кишэрлегеннэн файдалану рөхсэт ителгән төре исеме	Жир кишэрлегеннэн рөхсэт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код *
Жир кишэрлеклэрэн һәм капитал төзелеш объектларын рөхсэт ителгән файдалануның төп төрлэре:		
Спорт белән шөгыльлэнү өчен майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыльлэнү өчен майданчыклар (физкультура майданчыклары, йөгөрү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)**	5.1.3
Спорт белән шөгыльлэнү өчен жиһазландырылган майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыльлэнү өчен корылмалар урнаштыру (теннис кортлары, автодромнар, мотодромнар, трамплиннар, спорт атулары)	5.1.4
Су спорты	Су спорт төрлэре белән шөгыльлэнү өчен спорт	5.1.5

	корылмаларын урнаштыру (су спорт төрлөрөн оештыру һәм тиешле инвентарьны саклау өчен кирәкле причаллар һәм корылмалар)	
Спорт базалары	Озак яшәүче затлар өчен спорт эзерлеге алып барыла торган спорт базаларын һәм лагерьларын урнаштыру	5.1.7
Табиғый-танып-белү туризмы	Табиғать белән танышу, жәяүле һәм атта йөрү, Сукмаклар һәм юллар урнаштыру, әйләнә-тирә табиғать турында танып-белү мәгълүматлары белән щитлар урнаштыру; кирәкле табиғатьне саклау һәм табиғатьне торгызу чараларын гамәлгә ашыру	5.2
Туристтик хезмәт күрсәтү	Пансионатларны, туристик кунакханәләрне, кемпингларны, ял йортларын, дөвалау буенча хезмәт күрсәтми торган башка биналарны, шулай ук эшмәкәрлек файдасын аларга вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән алу максатыннан файдаланыла торган башка биналарны урнаштыру; балалар лагерьларын урнаштыру;	5.2.1
Ау һәм балык тоту	Ау һәм балык тоту урыннарын төзекләндерү, шул исәптән ау йортын яки балык тотуны, хайваннарның баш санын яки балык санын торгызу һәм саклау өчен кирәкле корылмаларны урнаштыру	5.3
Кече суднолар өчен причаллар	Яхталарны, катерларны, көймәләрне һәм башка кечкенә судноларны дөвалау, саклау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән корылмаларны урнаштыру	5.4
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрлөрөн карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8
Курорт эшчәнлеге	Аларны, шул исәптән, кешеләрне дөвалау һәм савыктыру өчен, табиғый дөвалау ресурсларын (Минераль Су ятмалары, дөвалау пычраклары, лиманнар һәм күлләр, махсус климат һәм кеше авыруларын профилактикалау һәм дөвалау өчен файдаланыла торган башка табиғый факторлар һәм шартлар), шулай ук дөвалау ресурсларын дөвалау ресурсларын дөвалау-савыктыру жирләренең һәм курортның беренче зонасы чикләрендә дөвалау-санитар яки санитар саклау округы чикләрендә юк итүдән һәм юк итүдән саклау.	9.2
Санаторий эшчәнлеге	Халыкны дөвалау һәм сәламәтләндерү буенча хезмәт күрсәтүне тәмин итә торган шифаханәләр, профилакторийлар, бальнеологик дөваханәләр, пычрак дөвалау хастаханәләре урнаштыру; дөвалау-савыктыру урыннарын (пляжларны, бюетларны, шифалы пычрак табу урыннарын төзекләндерү); дөвалау-сәламәтләндерү лагерьларын урнаштыру	9.2.1
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:		
Авиация спорты	Авиация спорт төрләре белән шөгьльләнү өчен спорт	5.1.6

	корылмаларын урнаштыру (ангарлар ,очып китү-утыру майданчыклары һәм авиация спорт төрләрен оештыру һәм тиешле инвентарьны саклау өчен кирәкле башка корылмалар)	
Гольф яки ат жаяу йөрү өчен басулар	Гольфта уен өчен урыннар булдыру яки атларда йөрү өчен урыннар булдыру, шул исәптән кирәкле жир эшләрен башкару һәм ярдәмче корылмалар урнаштыру; трибуналар төзүне күздә тотмый торган ат спорты манежларын урнаштыру	5.5
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре:		
	Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре элекке Кагыйдәләрнең 4 статьясындагы 8 пункты һәм 25 статьясындагы 6 пункты нигезендә билгеләнә	

* РФ Икътисади үсеш министрлыгының 1.09.2014 ел, № 540 боерыгы белән расланган классификатор нигезендә

** СанПиН таләпләрен үтәү шарты 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану һәм санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре(раслау) Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән).

Әлегә зона өчен жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның чик параметрлары билгеләнми. Жир кишәрлекләре күләме, объектларны урнаштыруга карата таләпләр, техник регламентларның, норматив техник документларның һәм санитар нормаларның таләпләрен исәпкә алып, шәһәр төзелеше проектлары нормативлары яки исәп-хисап нигезендә билгеләнә.

Бүлек 12. Территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар белән билгеләнгән күчәмсез милекне куллануны чикләү өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары

29 Статъя. Санитар-экологик һәм табигый шартлар буенча чикләүләрен гамәлдә булу зоналарында билгеләнгән күчәмсез милекне куллану чикләүләрен тасвирлау

1. Минзәлә муниципаль районының «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның аерым шартлары булган зоналар картасында билгеләнгән зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчәмсез милек объектларын куллану (әлегә Кагыйдәләрнең 2 нче кушымта) әлегә Кагыйдәләрнең 2 нче кушымтасы):

1) әлегә Кагыйдәләрнең 32 статьясы картасында билгеләнгән тиешле территориаль зоналарга карата 35 статьяда билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары, әлегә статьяда билгеләнгән чикләүләренә исәпкә алып, әлегә Кагыйдәләрнең 32 статьясы картасында билгеләнгән тиешле территориаль зоналарга карата 35 статьясында билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары;

2) законнарда, башка норматив хокукый актларда билгеләнгән чикләүләренә санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарга карата чикләүләр.

2. Территорияне файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчәмсез милек объектларын куллануны чикләүләр түбәндәге норматив хокукый актлар белән билгеләнгән:

- Россия Федерациясе Су кодексы 03.06.2006 ел, № 74-ФЗ;
- Россия Федерациясе Жир кодексы 25.10.2001 ел, № 136-ФЗ;
- 1992 елның 21 февралендәге Россия Федерациясе Законы № 2395-І "Жир асты байлыклары турында";
- Әйләнә-тирәлекне саклау турында «10.01.2002 ел, № 7-ФЗ Федераль закон»;
- "Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон»;
- "Атмосфера һавасын саклау турында " 04.05.1999 ел, № 96-ФЗ Федераль закон»;
- Торбаүткәргечләрнең саклау зоналарында жирләрдән файдалану тәртибе (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 20.08.2007 ел, № 395 карары белән расл.);
- "Аерым саклана торган табигать территорияләре мәсьәләләре буенча Татарстан АССР Министрлар Советы, Татарстан ССР Министрлар Кабинеты һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты аерым норматив хокукый актларына үзгәрешләр кертү турында" 2005 елның 29 декабрдәге 644 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары";
- Магистраль торбаүткәргечләрне саклау кагыйдәләре (Россия Дәүләт техник күзәтчелек идарәсенең 22.04.1992 ел, № 9 карары белән расл.);
- Магистраль газүткәргечләрне саклау кагыйдәләре (расл. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2017 елның 8 сентябрдәге 1083 номерлы карары белән),
- Электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен файдалануның аерым шартларын билгеләү кагыйдәләре (РФ Хөкүмәтенең 24.02.2009 ел, №160 карары белән расл.);
- Санитар-саклау зоналары һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен куллану кагыйдәләре (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.);
- СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 "Предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе" (РФ Баш дәүләт санитар табибының 25.04.2014 ел, № 31 карары белән расл.);
- СанПин 2.1.4.1110-02 «Су белән тәмин итү һәм эчәргә яраклы су чыганакларын санитар саклау зоналары " (РФ Баш дәүләт санитар табибының 2002 елның 14 мартындагы 10 номерлы карары белән расл.);
- СП 2.2.1312-03 «Яңа төзелә һәм реконструкцияләнгән торган сәнәгать предприятиеләрен проектлау буенча гигиена таләпләре» (утв. Россия Федерациясе Баш дәүләт санитар табибының 30.04.2003 ел, №88 карары белән расл.);
- СП 42.13330.2016 " СНИП 2.07.01-89*. Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (РФ региональ үсеш министрлыгының 28.12.2010 ел, № 820 боерыгы белән расл.);
- СНИП 62.13330.2011 " СНИП 42-01-2002. Газ бүлү системалары" (РФ региональ үсеш министрлыгының 2010 елның 27 декабрдәге боерыгы белән расл. N 780).
- СНИП 116.13330.2012 " СНИП 22-02-2003. Территорияләргә, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженерлык ягыннан яклау. Төп нигезләмәләр».
- Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгы тарафыннан 04.12.1995 ел, № 13-7-2/469 расланган биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юк итү буенча ветеринария-санитария кагыйдәләре.

Өлеге кагыйдәләргә эшлэгәндә санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарда урнашкан жир участокларын һәм башка күчәмсез милек объектларын куллануны чикләүләр исәпкә алынган.

3. Санитар-саклау зонасы кешелэрнең яшәу тирәлегенә һәм сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм житештерү тирә-юнендә халыкның иминлеген тәэмин итү максатларында билгеләнә. Санитар-яклау зонасының күләме атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) йогынтының гигиена нормативлары белән билгеләнгән зурлыкларга кадәр, ә I һәм II класс предприятияләре өчен куркынычлык гигиеник нормативлар белән билгеләнгән кыйммәтләргә кадәр, шулай ук халык сәламәтлеге өчен яраклы риск күләменә кадәр киметүне тәэмин итә.

Предприятияләрнең санитар классификациясенә бәйле рәвештә, санитар-саклау зоналары күләменә карата таләпләр СанПиН билгели 2.2.1/2.1.1.1200-03 "предприятияләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе".

Предприятияләрнең, производстволарның һәм объектларның санитар классификациясе нигезендә аларның санитар-саклау зоналарының Күләме тәшкил итә:

- беренче класслы объектлар өчен-1000 м;
- икенче класслы объектлар өчен-500 м;
- өченче сыйныф объектлары өчен-300 м;
- дүртенче класслы объектлар өчен-100 м;
- бишенче класслы объектлар өчен-50 м.

Минзәлә муниципаль районының «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә әйләнә-тирәлеккә тискәре йогынты чыганагы булган i-V класслы куркыныч объектлары урнашкан.

Житештерү-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре һәм башка күчемсез милек объектлары өчен санитар-яклау зоналарын билгеләү һәм санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен куллану кагыйдәләре нигезендә регламентлар билгеләнә. (Россия Федерациясе Хөкүмәтенәң 2018 елның 3 мартындагы 222 номерлы карары белән расл.).

Житештерү һәм башка объектларны санитар-саклау зоналары чикләрендә урнаштыру тыела:

- торак төзелеше, мәгариф һәм медицина билгеләнешендәге объектлар, ачык типтагы спорт корылмалары, балаларның ял итү һәм аларны савыктыру оешмалары, рекреацион билгеләнештәге зоналар һәм дача хужалыгын алып бару һәм бакчачылык зоналары;
- азык-төлек чималының һәм азык-төлек продукциясенә күпләп сату складлары, эчә торган суны әзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корылмалар комплексы, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкәртү максатларында жир кишәрлекләреннән файдалану, санитар-яклау зонасы билгеләнгән объектның химик, физик һәм (яки) биологик йогынтысы мондый чараларның, чимал, су һәм продукциянең сыйфатын һәм куркынычсызлыгын бозуга китерәчәк.

4. «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә зиратларның санитар-саклау зоналары 4 зират урнашкан. СанПиН нигезендә зиратларны санитар-яклау зонасы 2.2.1/2.1.1.1200-03 50 һәм 100 м тәшкил итә. Зиратларның санитар-яклау зонасында «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге төзелеше, шулай ук житештерү территорияләре урнашкан.

Санитар-саклау зоналары чикләрендә зиратлар тыела:

- зиратларга хезмәт күрсәтү белән бәйле булмаган биналар һәм корылмалар төзү.

Зиратларны санитар-яклау зоналары чикләрендә шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:

- зиратларга хезмәт күрсәтү өчен биналар һәм корылмалар төзү;
- дини корылмалар төзү.

5. Инженерлык объектларының һәм корылмаларының сак зоналары

Минзәлә шәһәре территориясе буенча югары басымлы газүткәргечләр уза, шулай ук ГРП урнашкан. Газ бүлү чөлтәләрен (утв) саклау кагыйдәләренең 7 пункты нигезендә. РФ Хөкүмәтенең 20.11.2000 ел, № 878 карары нигезендә, сак зонасы газүткәргечтән ике яктан да 2 м ераклыкта уза торган шартлы линияләр белән чикләнган территория рәвешендәге газүткәргечләр трассасы буенда урнаштырылган. ГРП тирәсендә сак зонасы объект чикләреннән 10 м ераклыкта чикләнган территория рәвешендә билгеләнә.

Газ бүлү чөлтәләренең һәм объектларының сак зоналарында, газ үткәргечен нормаль эксплуатацияләү шартларын булдырмау, аларга зыян китерү яки бозу максатыннан, торак-граждан һәм житештерү объектлары төзү тыела.

Жир кишәрлеге өслеген бозып, 0,3 мдан тирәнрәк жир эшкәртү башкарыла торган газ бүлү чөлтәләренең сак зоналарында хужалык эшчәнлегенә газ бүлү чөлтәләренең эксплуатация оешмасына язмача рөхсәт нигезендә гамәлгә ашырыла.

6. Электр тапшыру линияләренең сак зоналары

Электр тапшыру линияләрен һәм ТПларны зарарлау мөмкинлеген булдырмас өчен, сак зоналары билгеләнә. Һава электр тапшыру линияләреннән һәм ТПлардан саклау зоналарының күләме электр чөлтәре хужалыгы объектларының сак зоналарын һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен файдалануның аерым шартларын билгеләү кагыйдәләре белән билгеләнә. (Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары белән расл.). 110 кВ. метрдан кимрәк булган ЛЭП өчен сак зонасы 20 м, ЛЭП өчен-10 кВ. м, ТП өчен-10 м.

Сак зоналарында электр чөлтәре хужалыгы объектларының, шул исәптән электр чөлтәре хужалыгы объектларының куркынычсыз эшен боза торган теләсә нинди гамәлләр кылу тыела:

- балалар һәм спорт майданчыклары, стадионнар, базарлар, сәүдә нокталары, кыр станнары, терлек өчен куаклар, гаражлар һәм барлык төр машиналар һәм механизмнар стоянкалары урнаштыру, теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары, чүплекләр саклау урыннарын урнаштыру, билгеләнган тәртиптә рөхсәт ителгән кешеләрне күпләп туплау белән бәйлә теләсә нинди чаралар үткәргү.;
- теләсә нинди объектларны һәм предметларны (материалларны) урнаштырырга, шулай ук электр чөлтәре хужалыгы объектларына керүгә комачаулык итә торган теләсә нинди эшләр башкарырга һәм корылмалар төзәргә;
- сугу механизмнары белән эш башкару һ. б.

ЛЭП эксплуатацияләүче оешма белән килештереп рөхсәт ителгән жир кишәрлекләрен һәм башка күчәмсез милек объектларын шартлы рәвештә куллану төрләре:

- биналар һәм корылмаларны төзү, капитал ремонтлау, реконструкцияләү яки сүтү;
- бакчачылык, бакча һәм дача жир участкаларын, бакчачылык, яшелчәчелек һәм дача коммерцияле булмаган берләшмәләре объектларын, торак төзелеше объектларын, шул исәптән индивидуаль (ЛЭП өчен 1 кВ. га кадәр киеренкелек белән) урнаштыру);
- жирләрне вакытлыча су басу белән бәйлә, тау, шартлау, мелиорация эшләре үткәргү;

- агаç һәм куаклар утырту һәм кисү.
- 0,3 метр тирәнлектә жир эшләре башкару (0,45 метр тирәнлектә сөрелә торган жирләрдә), шулай ук грунт планлаштыру (жир асты кабель линияләренең сак зоналарында).

7. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр бие саклау һәм яр бие полосалары

Су саклау зоналары булып, өслек су объектларының яр бие линиясенә якын урнашкан, аларда күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, куылуын, аларның суларын агызуын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларын һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларын саклау максатларында хужалык һәм башка төр эшчәнлекне тормышка ашыруның махсус режимы билгеләнә.

Су саклау зоналары чикләрендә яр бие саклау полосалары билгеләнә, алар территорияләрендә хужалык һәм башка төр эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә.

Яр буйлары һәр гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына керүен тәмин итү максатларында бүлеп бирелә.

РФ Су кодексы нигезендә елгаларның һәм инешләренең су саклау зоналарының киңлегә аларның чишмәләреннән елга яки инешләренең озынлыгы билгеләнә:

- 10 км га кадәр-50 м күләмендә;
- 10нан 50 км - 100 м күләмендә;
- 50 км һәм аннан күбрәк - 200 м.

Елганың чишмә башына кадәр 10 км озынлыкта су саклау зонасы яр бие саклау полосасына туры килә. Елганың, инешнең чишмә башына су саклау зонасы радиусы 50 м күләмендә билгеләнә.

Яр бие саклау полосасының киңлегә су объектының ярдан читкә китүенә бәйле рәвештә билгеләнә? 30 м ?киред?н качу ?чен яки 0, 40 м читл?ш? ?чен 3 ?м? 50 м читл?ш?д?н качу ?чен.

Гомуми кулланылыштагы су объектының яр бие линиясе буенда яр бие полосасы билгеләнә. Су объектларының яр бие полосасының киңлегә 20 м тәшкил итә, каналларның яр бие полосасыннан, шулай ук елга һәм инешләренең озынлыгы 10 км (5 м) тәшкил итә. Гражданның су объектына ирекле үтеп керүен тәмин итү максатларында яр бие полосасы төзелә алмый.

Шулай итеп, Түбән Кама сусаклагычының су саклау зонасының киңлегә 200 м, башка су объектларының 50 м тәшкил итә. Түбән Кама сусаклагычының яр бие саклау полосасы 200 м тәшкил итә, калган су объектлары өчен 50 м. га тигез. Түбән Кама сусаклагычының яр бие полосасы, күл 20 м тәшкил итә, калган су объектлары өчен 50 м. га тигез. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 18 июлендәге 1772-р номерлы күрсәтмәсе нигезендә Түбән Кама сусаклагычыннан өстәмә рәвештә 50 м киңлектәге яр бие полосасы билгеләнә.

Елгаларның су саклау зоналары, башка су объектлары чикләрендә тыела:

- туфракның уңдырышлылыгын жайга салу максатларында агынты суларны куллану;
- зиратларны, үлэт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын күмү урыннарын, химик, шартлаткыч, агулы, агулы һәм агулы матдәләр, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру;
- зарарлы организмнар белән көрәшү буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- транспорт чараларының (махсус транспорт чараларыннан тыш) хәрәкәте һәм туктавы, аларның юллар буйлап йөрүләреннән һәм юлларда һәм махсус жиһазландырылган урыннарда тукталудан тыш;

- ягулык салу станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын урнаштыру (ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары портлар, суднолар төзү һәм суднолар ремонтлау оешмалары, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә, эйләнә-тирә мохитне саклау һәм Су кодексы таләпләрен үтәү шарты белән урнаштырылган очрактардан тыш), транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен файдаланыла торган техник хезмәт күрсәтү станцияләре, транспорт чараларын юу, транспорт чараларын юу;
- пестицидлар һәм агрохимикатларның махсулаштырылган саклагычларын урнаштыру, пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;
- агынты, шул исәптән дренаж, су агызу;
- гомумтаралган файдалы казылмаларны эзләү һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны эзләү һәм чыгару, файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалау һәм чыгару белән шөгыйльләнүче жир асты байлыктарынан файдаланучылар тарафыннан, расланган техник проект нигезендә, Россия Федерациясенең 21.02.1992 ел, № 19.1 статьясы нигезендә, аларга бирелгән жир асты байлыктары турындагы законнары нигезендә бирелгән жир асты байлыктары һәм (яки) геологик бүленешләр чикләрендә гамәлгә ашырыла торган очрактардан тыш). "Жир асты байлыктары турында" 2395-І номерлы федераль закон).

Су саклау зоналары өчен күрсәтелгән чикләүләр белән беррәттән, яр бие саклау полосалары чикләрендә тыела:

- жирләрен сөрү;
- юдырыла торган грунтлар өемнәре урнаштыру;
- авыл хужалыгы хайваннарын коткару һәм алар өчен жәйге лагерлар, ванн оештыру

Яр бие полосасы чикләрендә тыелган:

- жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру;

Өске су объектларының су саклау зоналары чикләрендә территорияне шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:

- юллар буенча транспорт чаралары хәрәкәте һәм аларны кую урыннары юлларда һәм махсус жиһазландырылган, каты өслеге булган урыннарда;
- эйләнә-тирә мохитне саклау һәм Су кодексы өлкәсендәге законнар таләпләрен үтәү шарты белән портлар, суднолар төзү һәм судно ремонтлау оешмалары, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә ягулык салу станцияләрен, ягулык-майлау материаллары складларын урнаштыру;
- РФ Законының 21.02.1992 ел, № 19.1 статьясы нигезендә, расланган техник проект нигезендә, гомумтаралган файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалау һәм чыгару белән шөгыйльләнүче жир асты байлыктарынан файдаланучылар тарафыннан, аларга бирелгән жир асты байлыктары турындагы РФ законнары нигезендә, гомуми таралган файдалы казылмаларны эзләү һәм чыгару чикләрендә, расланган техник проект нигезендә, гомумтаралган файдалы казылмаларны эзләү һәм чыгару. № 2395-І "Жир асты байлыктары турында");
- су объектларын пычратудан, чүплектән, кудырудан һәм ташландык суларны агызудан саклауны тәмин итүче, су законнары һәм эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар нигезендә проектлау, төзү, реконструкцияләү,

кулланышка кертү, мондый объектларны жиһазлаганда хужалык һәм башка объектларны эксплуатацияләү.

Су объектларын пычратудан, чүплектән, куудан һәм су бетүдән саклауны тәэмин итә торган корылмалар астында аңлашыла:

- үзәкләштерелгән су бүлү системалары (канализация), үзәкләштерелгән су бүлү системалары;
- агынты суларны үзәкләштерелгән ташландык суларны агызу системаларына (шул исәптән яңгыр, кар, инфильтрация, су сиптерү һәм дренажлы суларны агызу) бүлөп бирү (агызу) өчен Корылмалар һәм системалар, әгәр алар шундый суларны кабул итү өчен билгеләнсә,;
- агынты суларны (шул исәптән яңгыр, кар, инфильтрацион, су сиптерү һәм дренаж суларын чистарту өчен локаль чистарту корылмалары, аларны әйләнә-тирә мохитне саклау һәм Су кодексы таләпләре нигезендә билгеләнгән нормативлардан чыгып чистартуны тәэмин итә. ;
- житештерү һәм куллану калдыкларын жыю өчен корылмалар, шулай ук агынты суларны (шул исәптән яңгыр, кар, инфильтрация, су сиптерү һәм дренаж суларын) бүлөп бирү (агызу) өчен Корылмалар һәм системалар, су үткәрә торган материаллардан әзерләнгән приемниклар.

Гражданнарның су саклау зоналары чикләрендә урнашкан һәм агынты суларны чистарту корылмалары белән жиһазландырылмаган бакчачылык, яшелчәчелек яки дача коммерцияле булмаган берләшмәләре территорияләренә карата, аларны үзәкләштерелгән системаларга тоташтырганчы һәм (яки) жайланмалар белән жиһазландырганчыга кадәр, әйләнә-тирә мохиткә пычраткыч матдәләр, башка матдәләр һәм микроорганизмнар килүне булдырмый торган су үткәрә торган материаллардан әзерләнгән приемникларны куллану рөхсәт ителә.

Су объектларының яр бие полосалары чикләрендә территорияне шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:

- су объектлары янында (механик транспорт чараларын кулланмыйча), шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгы һәм йөзү чараларын жәлеп итү өчен дә.

8. Эчәргә яраклы су чыганакларын санитар саклау зоналары

Санитар саклау зоналарында режим булдыру һәм тәэмин итүнең төп максаты булып су белән тәэмин итү чыганакларын һәм суүткәргеч корылмаларны, шулай ук алар урнашкан территорияләрне санитар саклау тора (СанПиН 2.1.4.1110-02»су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суны саклау зоналарын").

Су алу жайланмаларын санитар саклау зонасы өч пояс составында оештырыла:

Беренче пояс (катгый режим) су алу жайланмаларының, барлык суүткәргеч корылмаларының һәм су үткәрү каналының урнашкан территориясен үз эченә ала. Аның максаты-су алу һәм су алу корылмаларының урынын очраклы яки аңлы рәвештә пычратудан һәм зарарланудан саклау.

Икенче һәм өченче пояс (чикләүләр поясы) су белән тәэмин итү чыганакларының пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территорияне үз эченә ала.

Авыл жирлеген эчә торган су белән тәэмин итү өчен файдаланыла торган скважиналар өчен санитар саклау зоналарының эшләнгән проектлары булмау сәбәпле, 50 м күләмендә санитар саклау зонасының беренче поясы билгеләнә. Алга таба исәп-хисап ясау һәм II һәм III пояс чикләрен билгеләү зарур, аларның һәркайсында махсус режим урнаштырылачак һәм суның сыйфаты начараюны кисәтүгә юнәлдерелгән чаралар комплексы билгеләнгән.

Эчәргә яраклы су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының I поясы чикләрендә тыела:

- югары вольтлы агачлар утырту;
- төзелешнең барлык төрләре дә, эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган, шул исәптән төрле билгеләнештәге торбаүткәргечләр салу.;
- торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру;
- кешеләр яшәү, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану.

Эчәргә яраклы су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының II поясы чикләрендә тыела:

- файдаланылган суларны жир асты горизонтларына күчерү һәм каты калдыкларны жир асты катламнарына күчерү, жир асты байлыкларын эшкәртү;
- ягулык-майлау материаллары, агу химикатлары һәм минераль ашламалар складларын, промстокларны, шлам саклагычларны һәм жир асты суларының химик пычрану куркынычына бәйле башка объектларны урнаштыру;
- зиратларны, үлэт базларын, ассенизация кырлары, фильтрация кырлары, тирес саклау урыннары, силос траншеялары, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләре һәм башка объектларны урнаштыру, Жир асты суларының микроб пычрану куркынычы тудыра;
- ашламалар һәм агулы химикатлар куллану;
- төп кулланылыштагы урман кисү.

Эчәргә яраклы су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының III поясы чикләрендә тыела:

- файдаланылган суларны жир асты горизонтларына күчерү;
- каты калдыкларны жир асты өеме;
- жир асты байлыкларын эшкәртү.

Эчәргә яраклы су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының III поясы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре:

- ягулык-майлау материаллары, агу химикатлары һәм минераль ашламалар складларын, промстоклар, шламсаклагычларны һәм башка объектларны урнаштыру, Жир асты суларын химик пычрату куркынычына китерә торган, сакланган жир асты суларын кулланганда, су алып килү горизонтын пычратудан саклау буенча махсус чаралар үтәү шарты белән, геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән ТР буенча Роспотребнадзор идарәсе бәяләмәсе булганда.

9. Аэродром яны территорияләре

Һава транспорты федераль агентлыгының 2017 елның 7 ноябрәндәге боерыгы нигезендә Минзәлә муниципаль районының "Минзәлә шәһәре" муниципаль берәмлеге территориясенә бер өлеше Минзәлә шәһәре аэродромы янындагы территорияләр чикләрендә 600 м көньяк-көнбатышка таба, Юртау авыл жирлегенә территориясендә урнашкан. Очып китү-утыру полосасының озынлыгы 1200 м тәшкил итә.

«Россия Федерациясенә аерым закон актларына шәһәр яны территориясен һәм санитар-яклау зонасын билгеләү һәм куллану тәртибен камилләштерү өлешендә үзгәрешләр кертү турында» 2017 елның 1 июлендәге 135-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 3 пункты нигезендә, Россия Федерациясе Һава кодексында каралган тәртиптә, архитектура-төзелеш проектлау, капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, һава суднолары очышларының иминлегенә яңый торган радиотехник һәм башка объектларны урнаштыру, кеше сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый ала торган, аэродромда билгеләнгән радиотехник жиһазлар эшендә комачаулыklar тудырырга, радиотехник жиһазлар һава суднолары очышларын тәэмин итү өчен билгеләнгән радиолокация һәм радионавигация объектлары шәһәр яны

территорияләре чикләрендә яисә аэродромнарда һава юллары полосалары чикләрендә, аэродромнарның санитар-яклау зоналары чикләрендә әлеге объектларны һава транспорты өлкәсендә дәүләт хезмәте күрсәтү һәм дәүләт милкә белән идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы (Росавиациянең Идел буе МТУ) белән килештерү шарты белән гамәлгә ашырылырга тиеш.

Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре биеклек буенча төзелешне чикләү зоналары чикләрендә:

- эчке горизонталь өслек чикләрендә объектларны аэродром дәрәжәсенә карата 50 м дан да артык булмаган каршылыкларны чикләү;
- аэродром дәрәжәсенә карата каршылыкларны чикләүнең техник өслеге чикләрендә объектлар төзү 100 метрдан да артык түгел;
- тышкы горизонталь өслек чикләрендә объектлар төзү, аэродром дәрәжәсенә карата 150 м дан артык түгел.

Шәһәр яны территорияләрен билгеләү Кагыйдәләре нигезендә (РФ Хөкүмәтенең 2017 елның 2 декабрендәге 1460 номерлы карары белән расл.) аэродромның контроль ноктасыннан 15 км ераклыкта кошларны жәлеп итүгә һәм күпләп туплауга ярдәм итүче объектларны урнаштыру тыела.

10. Аеруча саклана торган табигый территорияләр

«Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә төбәк әһәмиятендәге «Игим боры» табигать һәйкәле урнашкан.

Табигать һәйкәлләре территориясендә аның сакланышын бозуга китерә торган төрле эшчәнлек тыела, шул исәптән:

- гомуми файдаланудагы юллардан читтә автотранспорт чараларының йөрүе һәм туктавы (махсус техника йөрүдән һәм тукталудан тыш, жирле халыкның бер торак пункттан икенчесенә күчүе), мәгълүмати билгеләр белән билгеләнгән әлеге максатлар өчен махсус жиһазландырылган урыннарда тукталудан тыш;
- житештерү һәм авыл хужалыгы билгеләнешендәге объектларга, ял базасына жирләр, жирләр, жир асты байлыклары кишәрлегеннән файдалануга лицензия хужаларының углеводород чималын чыгару максатларында бирелгән очрактан тыш, бирелә;
- киң таралган файдалы казылмаларны эзләү һәм чыгару;
- территориянең гидрологик режимын үзгәртүгә китерә торган гамәлләр;
- агулы химикатлар, минераль ашламалар, үсемлекләрне саклау өчен химик һәм биологик чаралар һәм үсеш стимуляторлары куллану, урманнарны корткычлардан һәм авырулардан саклау белән бәйлә очрактан тыш;
- житештерү һәм куллану калдыкларын, радиоактив, химик, шартлаткыч, агулы, агулы һәм агулы матдәләрне урнаштыру объектларын булдыру;
- агу химикатларын, минераль ашламаларны, үсемлекләрне саклау өчен химик чаралар һәм үсеш стимуляторларын саклау һәм куллану, шулай ук агу химикатларын, минераль ашламалар, тирес һәм ягулык-майлау материалларын урнаштыру һәм туплау;
- гамәлдәге законнарга каршы килә торган урман кисүләрен үткәрү;
- карт һәм көпшәк агачларны юк итү;
- 1 апрельдән 31 июльгә кадәр, гадәттән тыш характердагы аварияләр, табигый бәла-казалар һәм башка шартлардан тыш, элемент линияләре һәм электр тапшыру линияләре астында агач-куак үсемлекләре үсешеннән агач-куак линияләре аша агып чыккан суларны чистарту;

- урман подстилкасын һәм туфрак катламын бозу, палларны кертү һәм үсемлекләргә яндыру, Россия Федерациясә законнары нигезендә гамәлгә ашырыла торган янгынга каршы чаралардан тыш;
- урман үсентеләрен утырту һәм терлек азыгы эзерләү;
- урман плантацияләрен булдыру;
- торак пунктлардан һәм дачалардан читтә биналар һәм корымалар, торак һәм хужалык объектлары төзелеше;
- житештерү объектлары төзелеше, шәхси торак төзелеше, дача төзелеше, бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару өчен жир кишәрлекләре бүлеп бирү;
- Татарстан Республикасының Биологик ресурслар буенча Дәүләт комитеты (алга таба - Комитет) белән килештереп, юллар, юлүткәргечләр, электр тапшыру линияләре һәм башка коммуникацияләр төзү (жир асты байлыклары кишәрлегеннән файдалануга лицензия хужаларының углеводород чималын чыгару максатларында башкарыла яисә урманнарны, башка табигать комплексларын саклау, яклау, янадан торгызу буенча чараларны үтәүгә бәйле очраклардан тыш);
- рекреацион эшчәнлекне тормышка ашыру, шул исәптән, мәгълүмати билгеләр белән билгеләнгән махсус бирелгән урыннардан тыш, ял итү урыннарын оештыру һәм учаклар үрчетү);
- аншлагларны, шлагбаумнарны, чик баганаларны һәм башка мәгълүмат билгеләрен юк итү һәм зыян китерү.

Табигать һәйкәлләре территориясендә хужалык эшчәнлегә 1996 елның 13 августында Россия Федерациясә Хөкүмәте карары белән расланган житештерү процессларын башкарганда, шулай ук транспорт магистральләрен, труба үткәргечләрен, элемтә линияләрен һәм электр тапшыргычларын эксплуатацияләгәндә, хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау буенча әлеге Нигезләмә һәм таләпләр нигезендә башкарыла. № 997 "Житештерү процессларын башкарганда, шулай ук транспорт магистральләрен, труба үткәргечләрен, элемтә һәм электр линияләрен эксплуатацияләгәндә, хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләрен раслау турында".

Табигать һәйкәлләре территориясендә рөхсәт ителә:

- урман янгыннарын сүндерүгә, шул исәптән янгынга каршы өзеклекләр булдыруга бәйле санитар кисүләр, углеводород чималын чыгаруга бәйле яки әлеге режим нигезендә гамәлгә ашырыла торган линияле объектларны төзү, реконструкцияләү һәм эксплуатацияләү белән бәйле кисүләр, жир асты байлыклары кишәрлегеннән файдалануга лицензия хужалары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган линияле объектларны төзү, реконструкцияләү һәм эксплуатацияләү белән бәйле кисүләр, кисүләр;
- жир асты байлыклары кишәрлегеннән файдалануга лицензиясә булган оешмаларның махсус машиналар һәм механизмнарын йөртү һәм кую;
- урман хужалыгы, урман культуралары, урман саклау, янгынга каршы һәм биотехник чараларны гамәлгә ашыру өчен махсус машиналар һәм механизмнар йөртү һәм туктау урыннары;
- электр тапшыру линияләренә хезмәт күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру өчен һәм гадәттән тыш характердагы башка шартларда махсус техниканың йөрү һәм туктау урыны;
- вакытлы корымалар формасында урман фонды жирләрендә умарталарны һәм умарталарны урнаштыру;
- биотехник һәм эпизоотиягә каршы чаралар үткәрү;
- комитет белән килешүләр нигезендә фәнни-тикшеренү һәм фәнни-тикшеренү учреждениеләре һәм югары белем бирү мәгариф оешмалары тарафыннан

фәнни-тикшеренү максатларында зоологик, ботаник һәм минералогик коллекцияләр һәм палеонтология объектлары жыю;

- үткәру, фәнни тикшеренүләр, шул исәптән экологик мониторинг;
- гражданнар үз ихтыяжлары өчен гөмбә, жиләк, үлән жыю.

Гражданнар тарафыннан агач һәм агач ресурслары эзерләү, ауны тормышка ашыру Россия Федерациясе законнары нигезендә тормышка ашырыла.

Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының 2014 елның 1 сентябрәндәге боерыгы нигезендә, табигать һәйкәлләре территориясендә урнашкан жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән түбәндәге төрләр рөхсәт ителә. № 540 "Жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында", әгәр алар әлеге Нигезләмәнең 3.1 пункты таләпләренә каршы килмәсә:

- жир кишәрлекләрен рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре:
- бөртекле һәм башка авыл хужалыгы культураларын үстерү (1.2);
- яшелчәчелек (1.3);
- комитет белән килештереп, тонулаштыручы, дару, чәчәк культуралары үстерү (1.4);
- умартачылык (1.12);
- торак пунктлар чикләрендә торак төзелеше (2.0);
- комитет белән килешү буенча күчмә торак (2.4);
- комитет белән килешү буенча фәнни эшчәнлекне тәэмин итү (3.9);
- комитет белән килештерү буенча эшмәкәрлек (4.0);
- комитет белән килешү буенча ял (рекреация) (5.0);
- комитет белән килештереп, табигый-танып-белү туризмы (5.2);
- комитет белән килештереп туристик хезмәт күрсәтү (5.2.1);
- ау һәм балык тоту (5.3);
- оборона һәм куркынычсызлык тәэмин итү (8.0);
- табигать территорияләрен саклау (9.1);
- тарихи-мәдәни эшчәнлек (9.3);

- бакчачылык алып бару (13.1), бакчачылык алып бару (13.2), дача хужалыгын алып бару (13.3) - шәхси торак төзелеше, бакчачылык һәм яшелчәчелек өчен бирелгән жир кишәрлекләрендә.

11. Тау-санитар саклау округы

«Табигый дөвалау ресурслары, дөвалау-савыктыру урыннары һәм курортлар турында» 23.02.1995 ел, № 26-ФЗ Федераль закон нигезендә, табигый дөвалау ресурслары, дөвалау-савыктыру урыннары, шулай ук курортлар һәм аларның жирләре файдалануда һәм яклауда үзәнчәлекләре булган аеруча саклана торган объектлар һәм территорияләр булып тора. Аларны саклау санитар (тау-санитар) саклау округларын билгеләү юлы белән башкарыла.

«Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясендә Минзәлә минераль жир асты сулары чыганагы (скв) бар. 1-97) Татарстан Республикасының Минзәлә шәһәрендә "Изыскатель" ТПФ ЖЧЖ территориясе, аның өчен проект белән тау-санитар саклау округлары билгеләнгән, проектка Роспотребнадзорның ТР буенча идарәсенә 16.11.000 номерлы санитар-эпидемиологик бәяләмәсе алынган. Т. 001210. 06.19, 18.06.2019 Г. - "Татарстан Республикасында (Татарстан) гигиена һәм эпидемиология үзәге" ФБССОның эксперт бәяләмәсе (29.12.2018 г. Санитар сак зонасының I поясы проекты нигезендә 30 м, II пояс су алу скважинасы тамагы тирәсендә 78 м радиус белән чикләнә. III пояс 525 М радиус белән божрадан гыйбарәт.

Тау-санитар саклау округларын саклау режимы 1995 елның 23 февралендәге 26-ФЗ номерлы «Табигый дөвалау ресурслары, дөвалау-савыктыру урыннары һәм курортлары турында» гы Федераль закон нигезендә билгеләнә.

I зона территориясендә, экологик чиста һәм рациональ технологияләр куллану шартларында, дэвалау һәм сәламәтләндрү максатларында табигый дэвалау ресурсларын тикшерү һәм куллану белән бәйлә эшләрдән тыш, хужалык эшчәнлегенә барлык төрләре һәм яшәү тыела.

II зона территориясендә курорт дэвалавы һәм ял итү сферасын булдыру һәм үстерү белән бәйлә булмаган объектларны һәм корылмаларны урнаштыру, шулай ук әйләнә-тирә мохитне, табигый дэвалау ресурсларын пычратучы эшләр башкару тыела.

III зона территориясендә сәнәгать һәм авыл хужалыгы оешмаларын һәм корылмаларын урнаштыруга, шулай ук әйләнә-тирә мохит пычрануга, табигый дэвалау ресурсларын саклауга һәм аларның чыгуына бәйлә хужалык эшчәнлеген гәмәлгә ашыруга чикләүләр кертелә.

12. Минималь рөхсәт ителгән ара зонасы һәм торбаүткәргеч транспортның сак зоналары

«Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге территориясе буенча магистраль торбаүткәргеч үтә. Магистраль торбаүткәргечләр өчен минималь рөхсәт ителгән ара зоналары булдырыла. Минималь аралар авария хәлләрендә шартлау куркынычы дәрәжәсе исәпкә алына һәм жирлекләренә төренә, биналарның тибына, объектларның торба үткәргечләренә диаметрын исәпкә алып билгеләнүенә карап дифференциацияләнган һәм «СНиП 2.05.06-85 " СНиП 36.13330.2012 СП нигезендә билгеләнә. Магистраль торбаүткәргечләр».

Мәселән, магистраль торбаүткәргечләренә минималь-рөхсәт ителгән аралары зоналары, торбаүткәргечләренә классына һәм диаметрына карап, 75 тән 350 гә кадәр. «Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлегендә магистраль торбаүткәргечләренә минималь рөхсәт ителгән арасы 125 м тәшкил итә.

Торбаүткәргечкә зыян китерү мөмкинлеген булдырмас өчен (аларны теләсә кайсы төрдә салганда) сак зоналары билгеләнә. Торбаүткәргечтән сак зонасы күләме магистраль торбаүткәргечләренә (утв) саклау кагыйдәләре белән билгеләнә. Россия Дәүләт техник күзәтчелек идарәсенә 22.04.1992 ел, № 9 карары нигезендә, сак зонасы 25 м күләмендә билгеләнә.

«Минзәлә шәһәре» муниципаль берәмлеге янында ГРС урнашкан, аннан минималь рөхсәт ителгән ара зоналары да билгеләнә, алардан файдалану режимы 19 нчы таблицада күрсәтелгән магистраль торбаүткәргечләр чикләүләре зонасында охшаш. СП 36.13330.2012 бу ГРС минималь рөхсәт ителгән ара зонасы 125 м тәшкил итә, сак зонасы-100 м.

Якын-тирә территориядә уза торган магистраль газүткәргечтә күмелгән арматура һәм өрдергеч шәмнәр урнаштырылган. Арматура һәм азык-төлек шәмнәрәннән биналар һәм корылмалар фундаментларына кадәр ераклык 36.13330.2012 СП нигезендә 300 м тәшкил итә.

Минималь рөхсәт ителгән ара зонасында урнаштыру рөхсәт ителми:

- шәһәрләр һәм башка торақ пунктлар;
- бакча йортлары белән күмәк бакчалар төзү;
- аерым сәнәгать һәм авыл хужалыгы предприятиеләре;
- кошчылык фабрикалары, теплица комбинатлары һәм хужалыклар;
- сөт заводларының эшчәнлеге;
- файдалы казылмаларны эшкәртү карьерлары;
- гаражлар һәм автомобильләр өчен ачык стоянкалар;
- кешеләр күпләп жыела торган аерым биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзал һ. б.);
- тимер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньләре; гидро -, электростанцияләр; I-IV класслы елга транспорты гидротехник корылмалары;
- чистарту корылмалары һәм су үткәргеч насос станцияләре;

- саклау күләме 1000 м3 булган жиңел янучы сыеклык һәм газ складлары; автозаправка станцияләре һ. б.

Магистраль торбаүткәргечләрнең сак зонасында торбаүткәргеч транспорт предприятиеләре белән килешмичә генә тыела:

- теләсә нинди төзелеш корылмалары һәм корылмалар төзү,
- агачлар һәм куаклар утыртырга, салам өяргә һәм салырга, ат бәйлә урыны булдырырга, терлек тотарга, балык промыселы участкалары бүлеп бирергә, балык, шулай ук су хайваннары һәм үсемлекләр чыгарырга, су жыештырырга, боз вату һәм эзерләүне башкарырга.;
- торбаүткәргечләр трассасы аша юллар һәм кичүләр кору,
- автомобиль транспорты, трактор һәм механизмнар стоянкалары оештыру ; ,
- жиләк-жимеш бакчалары һәм яшелчә бакчалары ясау;
- мелиоратив жир эшләре башкару, сугару һәм киптерү системалары төзү;
- ачык һәм жир асты, тау, төзелеш, монтаж һәм шартлаткыч эшләр башкару, грунтны планлаштыру һ. б. житештерү.;
- скважиналар төзү, шурфлар ясау һәм грунт пробаларын алу (туфрак үрнәкләреннән тыш) белән бәйлә геологик-төшерү, геологик эзләнүләр, эзләү, геодезия һәм башка эзләнү эшләре башкару.

Магистраль газүткәргечләрнең сак зоналарында өстәмә рәвештә тыела:

- рекреацион эшчәнлекне, эшчәнлектән тыш, туристик тукталышлардан (милекченең язмача рөхсәте белән) тормышка ашырырга, учаклар үрчетергә һәм ут чыганакларын урнаштырырга.;
- сак зоналарын коймалау һәм киртәләү;
- газүткәргеч объектларына карамаган нинди дә булса биналар, корылмалар, корылмалар урнаштыру, газүткәргечне эксплуатацияләүче оешма белән килешү буенча каралган объектлардан тыш;
- су объектларының төбөн һәм ярларын үзгәртү белән бәйлә тирәнәйтү һәм башка эшләр башкару, магистраль газүткәргеч объектына техник хезмәт күрсәтү өчен кирәкле эшләрдән тыш.

Магистраль газүткәргечләрнең сак зоналарында магистраль газүткәргечнең милекчесе белән килешмичә генә рөхсәт ителми:

- тау, шартлаткыч, төзелеш, монтаж, мелиорация эшләре үткәру;
- 0,3 метрдан артык тирәнлектә жир эшләре башкару, грунт планлаштыру;
- кыр станокларын һәм терлекләр өчен куакларны урнаштыру;
- туристик тукталышлар урнаштыру;
- гаражларны, транспорт чараларын кую урыннарын урнаштыру;
- инженерлык коммуникацияләрен салу;
- сак зонасы территориясендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларында эшләр башкару;
- магистраль газүткәргечләр аша чыгу юллары корылмасы;
- скважиналар бораулау һәм шурфлар урнаштыру белән бәйлә инженерлык эзләнүләрен үткәру;
- суднолар һәм пляжлар өчен причаллар урнаштыру.

13. Себер түләмәсе терлек үлэт базының санитар-яклау зонасы.

«Минзәлә РДВБ» ДБУ мәгълүматлары буенча, карала торган территориядә бер себер түләмәле үлэт базы урнашкан.

СанПиН нигезендә 2.2.1/2.1.1.1200-03 үлэт базлары 1 класслы, санитар-саклау зоналары күләме 1000 метр булган объектлар булып тора.

Себер түләмәле үлэт базларының санитар-яклау зоналарын куллану режимы «Себер түләмәсен профилактикалау» (утв) СП 3.1.7.2629-10 белән регламентлана. Россия Федерациясе Баш дэүлэт санитар табибының 13.05.2010 ел, № 56 карары).

Санитар-саклау зоналарында нинди дэ булса хужалык эшчэнлеге үткэрү тыела (шул исэптэн торак, жэмэгать, сэнэгать яки авыл хужалыгы биналары һәм корылмалары төзү, көтүлеклэр, сөрүлеклэр, бакчалар, су чөчүлеклэр оештыру, грунтны чыгару һәм күчерү белән бэйле эшлэр башкару).

30 Статъя. Мэдэни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгелэнгән күчөмсөз милекне куллану чикләүлэрэн тасвирлау

Тиешле карталарга һәм регламентларга рәсми расланган документларны эшлөү һәм статус бирү буенча әлеге статъяга әлеге кагыйдэлэргә үзгәрешлэр кертү тәртибендә күрсәтелгән документлар кертелә

31 Статъя. Ачык сервитутларның эш итү зоналары

Ачык сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре жирлек территориялэрэн ызанлау проектларында чагыла һәм жир кишэрлеклэрэнәң шәһэр төзелешә планнарында күрсәтелә.

Бүлек 13. Шәһэр төзелешә регламентлары тарафыннан кагылмый торган төп жирлэрнә билгеләү, аларга карата шәһэр төзелешә регламентлары билгеләнми

Әлеге бүлектә шәһэр төзелешә Регламентының гамәлдә булуы шәһэр төзелешә регламентлары билгеләнмэгән жирлэргә дэ кагылмый торган жирлэрнәң билгеләнешә тасвирламасы бар.

Шәһэр төзелешән зоналаштыру картасында (әлеге Кагыйдэлэрнәң II Өлешә) территориаль зоналардан тыш, линияле объектларны урнаштыру һәм (яки) линия объектлары белән шөгылләнүчә жир кишэрлекләре – файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән юллар, урамнар, трубаүткэргеч транспорт, аларга карата шәһэр төзелешә регламентлары - урман фонды жирлэре, өскә сулар белән капланган су фонды жирлэре, махсус сакланыла торган табигать территориялэре жирлэре (дэвалау – савыктыру урыннары һәм курортлары жирлэрэннән тыш) чагылдырыла.

Әлеге территориялэрнә теркәү, билгеләү, үзгэртү һәм куллануны жайга салу әлеге Кагыйдэлэрнәң 6 бүлегендә билгелэнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла. Билгелэнгән тәртиптә гомуми файдаланудагы территориялэрнәң планлаштыру (билгеләү, Кызыл линиялэрнә үзгэртү) проектлары нигезендә чикләре үзгэрсә һәм аларның составыннан шәһэр төзелешә регламентлары билгеләнә торган башка территориялэр барлыкка килсә, мондый территориялэрдән файдалану әлеге Кагыйдэлэрнәң 11 бүлеге тарафыннан билгелэнгән шәһэр төзелешә регламентлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Минзэлә муниципаль районының "Минзэлә шәһэрә" муниципаль берәмлегенәң шәһэр төзелешә зоналаштыру картасында шәһэр төзелешә регламентларының гамәлдә булуы өчен шәһэр төзелешә регламентлары билгеләнми торган жирлэр дэ кагылмый торган жир кишэрлекләре бүленергә мөмкин:

Билгеләмэләр	Шәһэр төзелешә регламентлары кагылмый торган төп жирлэрнәң атамасы (аларга карата шәһэр төзелешә регламентлары билгеләнми)
ВФ	Су фонды жирлэре
ЛФ	Урман фонды жирлэре
АСТТ	Аеруча саклана торган табигый территориялэр
СУ	Авыл хужалыгы жирлэре

32 Статъя. Шәһэр төзелешә регламентлары тарафыннан кагылмый торган төп жирлэрнә билгеләү, аларга карата шәһэр төзелешә регламентлары билгеләнми

ВФ. Су фонды жирлэре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары өске сулар белән капланган жирләр өчен билгеләнми, ә аларны куллану РФ законнары нигезендә билгеләнә.

ЛФ. Урман фонды жирлэре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары урман фонды жирлэре өчен билгеләнми, ә аларны куллану РФ законнары нигезендә билгеләнә.

Аеруча саклана торган табигый территорияләр Аеруча саклана торган табигый территорияләр

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары урман фонды жирлэре өчен билгеләнми, ә аларны куллану РФ законнары нигезендә билгеләнә.

СУ. Авыл хужалыгы жирлэре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составында авыл хужалыгы жирлэре өчен билгеләнми, ә аларны куллану РФ законнары нигезендә билгеләнә.